

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **P.S. Visarion Rășinăreanu** -
Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

C R E D I N Ț Ă	6	Veniți la Mine ! Predici, convorbiri, conferințe	***	C A L E A
	12	Apel pentru o Mișcare de Misiune Creștină		
	21	Patima beției	<i>Arhim. Teofil Părăian</i>	
	24	Mărturisirile unui alcoolic american	Floyd F.	
	24	Cei 12 pași ai alcoolicilor anonimi	***	
N Ă D E J D E	25	Războiul nevăzut. Isihasmul		A D E V Ă R U L
	25	Războiul văzut și nevăzut cu Antihrist (<i>dialog</i>)	<i>Arhim. Mina Dobzeu și</i> <i>Arhim. Teofil Părăian</i>	
		Pagini de Pateric. Istorioare duhovnicești		
	34	Patericul temnițelor (3): Sf. Liturghie în celulă	<i>Pr. Dumitru Bălașa</i>	
		Istoria religiilor. Mișcări anticreștine		
I U B I R E	36	Martorii lui Iehova (2): Doctrina iehovistă și combaterea ei	<i>Pr. prof Ioan Bunea</i>	V I A Ț A
	42	Știință și religie. Medicină creștină		
	42	Medicina creștină (3)	<i>Conf. Dr. Pavel Chirilă</i> <i>și Pr. prof. Vasile Mihoc</i>	
		Arta creștină. Muzica și poezia religioasă		
	49	Poezii	***	
	50	Dumnezeu este iubire. Dragostea dintâi		
	50	Ale Tale dintru ale Tale	<i>Adrian Moldovan</i>	
		Biserica, neamul și lumea		
	51	Politica regimului comunist împotriva Bisericii Ortodoxe Române. Decretul de Stat 410 din 1959 (<i>teză de licență</i>)	<i>Surcel Răzvan</i>	
	61	Familia creștină. Tinerete cinstită - Bătrânețe fericită		
	61	Tinerete și înnoire în spiritualitatea ortodoxă	<i>Pr. Nicolae Tănase</i>	

OMEGA

Femeia creștină (3)

70	Rolul femeii în familie, biserică și societate	<i>Arhim. Ilie Cleopa</i>
73	Scandalul genului (2).
Învățătura creștină primară despre bărbat și femeie	<i>Patrick Mitchell</i>
78	Maica Domnului ca Maică și Fecioară, arhetip al femeii creștine	<i>Pr. Olivian Pop</i>
80	O viață de femeie în mănăstire - Maica Doroteea Bărbieru (2)	
85	Cine își iubește femeia, pe sine se iubește	***

86 Actualitatea religioasă

86. ♦ Papa a vizitat Grecia ♦ Pâinea de la Vatican nu este de la Vatican!
87. ♦ A fost abrogat articolul 200 din Codul Penal, referitor la homosexuali
♦ În Israel homosexualii pot adopta copii ♦ Biserica Ortodoxă
Rusă este în faliment ♦ Crăciunul are probleme în SUA

88 CARTEA PRIN POȘTĂ (cărți, icoane, casete audio, etc.)

98 Abonamente. Difuzare. Publicitate.

Pace fie, cititorule!

**Maica Domnului -
Rugul de foc**

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor !

Veniți la Mine !

Apel pentru o Mișcare de Misiune Creștină în duhul Rugului Aprins

*Motto: „Ortodoxia nu se învață ci se deprinde”
„Neștiința, Uitarea și Nepăsarea sunt cei trei mari
care merg înaintea păcatelor” – Sf. Marcu Ascetul*

Frați creștini,

Împotriva unei mișcări anticreștine organizate, trebuie opusă, cu ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului, o **mișcare creștină organizată**. Pentru a reuși, această mișcare trebuie să fie **duhovnicească** și să treacă de la vorbe la **fapte**, de la cărți, reviste și scrisori la acțiuni, căci altfel... „noi le-am spus-o iar ei ne-au făcut-o!”.

O astfel de mișcare duhovnicească ne duce cu gândul la *Rugul Aprins*, la focul imaterial care ardea și nu se mistuia (Ieș.3, 2-5), simbol atât al *Maicii Domnului* (care este veșnic Fecioara Maria), cât și al „*Rugăciunii lui Iisus*” (care coboară în inima noastră și o aprinde cu foc ceresc). „*Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie aprins chiar acum*” (Lc.12, 49). **Orice creștin** adevărat trebuie să ardă, să fie purtător de Foc Ceresc, pentru ca **Biserica, în întregime, să fie Rugul Aprins**. Realitatea este însă alta. În Grecia sunt lucruri care, dacă nu se petrece o minune dumnezeiască, vor fi și la noi:

- la seminar se intră fără concurs, din lipsă de candidați. Multe seminarii s-au închis din acest motiv.
- unii elevi seminariști sunt tunși punk și fumează.
- mulți seminariști, când aud de rugăciune, pleacă! De aceea, participarea lor la rugăciune nu este obligatorie.
- mitropoliții insistă în predici ca oamenii să-și mărite fetele cu teologi: sunt mulți preoți de mir celibatari
- sunt aproape 2000 de parohii vacante.
- la mănăstirea Sf. Teodora, unde se află Sf. Moaște (din sec. XII) ale Sf. Teodora și Sf. David se slujește Slujba Sfintei Liturghii doar în prima zi de Paști, din lipsa credincioșilor. Și acest lucru se întâmplă în... Tesalonic!

Toate acestea au loc într-o țară creștină ortodoxă, cu Biserică Ortodoxă Națională bine organizată și cu o conducere bisericească care și-a păstrat verticalitatea, cu numeroși sfinți, sfinte moaște și icoane făcătoare de minuni. Toate acestea au loc într-o țară cu 98% din populație ortodoxă, unde politicienii și șeful statului sunt creștini practicanți, unde instituțiile de stat fuzionează cu Biserica (primăriile, ministerele, parlamentul, spitalele, etc., au toate câte o capelă). Influența „*democrației* impuse” de U.E. (din care face parte de 20 de ani) a fost deci mult mai puternică decât influența „*credinței* propovăduite” de Biserică (de 2000 de ani!).

Și la noi în țară acționează din plin duhul lumii, acțiunea satanică anticreștină. Sunt însă și creștini trăitori, care trebuie învățați și ajutați să sporească duhovnicește. Trebuie văzut cine dorește și poate să facă mai mult, din cler, monahi și mireni, pentru aceștia. Nu trebuie să urmărim înnoirea/reforma Bisericii (care trebuie să rămână așa cum ne-au lăsat-o Sfinții Părinți: sfântă, sobornicească și apostolească), ci trebuie să urmărim înnoirea trăirii noastre în Biserică. De aceea, **Mișcarea de Misiune Creștină** trebuie să urmărească:

1. Participarea regulată a creștinilor la **Sfânta Liturghie**, care este „cerul pe pământ”. De aici începe învierea duhovnicească și urcușul spre cer;
2. **Spovedanie și Împărtășanie, Post și Rugăciune, Smerenie și Milostenie; Citirea Sf. Scripturi și din Sf. Părinți.**
3. **Rugăciunea lui Iisus** („Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”) și canonul zilnic de rugăciune, pentru că numai cei care vor chema numele Domnului vor avea puterea duhovnicească pentru a birui ispitele; rugăciunea isihastă aduce despățimirea inimii, iar inima curată, despățimită, aduce roada Duhului. „Iar roada Duhului este iubire, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credincioșie, blândețe, înfrânare, curăție” – Gal. 5, 22
4. Rugăciuni zilnice către Maica Domnului: mare putere duhovnicească și multe minuni se petrec cu cei care citesc **Imnul Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului**;
5. **Educația creștină ortodoxă a copiilor și a părinților.** Sf. Părinți spun că trebuie să educăm creștinește copilul în primii 3-5 ani de viață: participarea regulată la Sfânta Liturghie, rugăciunea, înfrânarea, ascultarea, smerenia și alte virtuți accesibile vârstei lor. Dacă vor fi crescuți în duhul lumii, al poftelor și al păcatelor, mai târziu va trebui să fie o mare minune dumnezeiască ca să se întoarcă la credință. Din copiii educați creștinește, vor fi preoți buni, monahi buni, creștini buni. Iar rugăciunile și faptele bune ale acestora vor ajuta și pe ceilalți creștini să se mântuiască. Copiii care au chemare spre cler și monahism, trebuie îndrumați și ajutați de mici să meargă în pelerinaje la mănăstiri și să fie dați în grija și binecuvântarea unui duhovnic iscusit, ca să învețe credința ortodoxă, slujbele și cântările bisericești, și să crească duhovnicește.
6. Legătura creștinilor cu sfințele mănăstiri din țară, Sf. Munte Athos, Grecia și Ierusalim prin **pelerinaje, pomelnice și cărți**. Trebuie lucrat în spațiul ortodox. Aici este binecuvântarea și chemarea noastră.
7. Editarea de **Cărți și Reviste** în legătură cu *ispitele actuale* și cu *virtuțile* și activitățile opuse lor. Revistele trebuie să mobilizeze spre *atitudine și fapte concrete*, să informeze pe creștini asupra pericolelor (din lume) pentru suflet, să le aducă la cunoștință evenimente actuale și lucruri foarte necesare dar pe care ei nu le pot afla singuri. Revistele trebuie să aibă un caracter *practic și interactiv* (în dialog permanent cu creștinii), să cuprindă texte scurte, clare și cuprinzătoare. Iar cei ce scriu și învață, trebuie să aibă o anumită creștere duhovnicească și binecuvântarea părinților duhovnicești. **Emisiuni de radio și televiziune** (aici suntem foarte săraci).

8. Activitatea religioasă să fie îmbinată cu **asistența socială** (în toate variatele ei forme), pentru a răspunde astfel chemării „*Milă voiesc, iar nu jertfă*”, pentru a împleti credința cu faptele, dreapta credință cu dreapta viețuire creștină, pentru a trece de la „creștini cu numele” la creștini adevărați (trăitori). Numai astfel, prin manifestarea *dragostei față de aproapele*, va putea Biserica să inducă virtuțile creștine în viața socială.
9. **Acțiuni în comun** (a mai multor parohii, mănăstiri, asociații ortodoxe, seminarii, facultăți, etc.) în legătură cu activitățile de mai sus și împotriva avorturilor, homosexualității, desfrânării, necredinței, vrăjilor, emisiunilor teledemonizate și împotriva minciunilor și denigrărilor care vizează Biserica Ortodoxă Română și pe slujitorii ei.

Micile acțiuni care apar acum, sunt înecate de potopul grijilor lumești și ale păcatelor. Totuși, marile spurcăciuni (proavortționismul, homosexualitatea, prostituția, etc.) sunt respinse de majoritatea credincioșilor noștri. În viitor însă, când vor veni la putere aleșii tinerei generații, distrusă duhovnicește prin păcate, nu va mai fi posibilă o asemenea mișcare de înnoire, de revigorare. Acest lucru se petrece acum la greci. Sf. Munte, Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe a Greciei și o parte din creștini, se opun la aceste păcate (inclusiv la schimbarea buletinelor, la drepturile omului de a păcătui legal și în cadru organizat) dar ceilalți, care sunt mai numeroși, prinși de duhul lumii, al iubirii de bani și de păcate, votează pentru ele. În timp ce homosexualii de la noi se organizează în asociații și luptă, fiind sprijiniți din exterior, „moral” și financiar, ziua și noaptea, la noi se aud câteva proteste, se lipesc câteva afișe, se scriu câteva scrisori. De ce să hotărască câțiva parlamentari, guvernanți și homosexuali distrugerea duhovnicească a țării?! Și ne întrebăm: cum oare pot 2-3000 de oameni să distrugă o țară creștină, să facă din Grădina Maicii Domnului – Gheena Iadului?! Din Sfânta Scriptură vedem că s-au întors mulți păcătoși, prin pocăință, la Dumnezeu, dar nici un homosexual! Deci, dacă intrăm în Europa de mână cu homosexualii, nu vom mai avea puterea să ne întoarcem la Tatăl, deși vom mânca roșcove spirituale ca „fiul risipitor”.

Exemple de **activități**:

- Cursuri și cercuri de formare duhovnicească, de educație creștină a copiilor și tinerilor (catehizare), de apologetică ortodoxă, etc.; grupuri de rugăciune în spirit isihast; pelerinaje și tabere la mănăstiri;
- Conferințe, simpozioane, seminarii, mese rotunde, videotecă; emisiuni de radio și televiziune; concursuri, expoziții, târguri de carte creștină;
- Editare și difuzare de cărți, reviste, ziare, pliante, CD-uri; turnarea de filme artistice și documentare; crearea de posturi locale de radio și televiziune;
- Primire / colectare și distribuire de fonduri și ajutoare materiale;
- Asistență socială, medicală și spirituală: *cabinete de îndrumare familială creștină* (prevenirea avortului și a abandonului copilului, a abandonului familial și școlar, a destrămării familiei; încredințarea copiilor abandonați unor familii creștine, prin înfiere); *centre medicale de prevenire, diagnostic și tratament, cămine și centre de zi* pentru bătrâni/copii abandonați sau din familii dezorganizate/dependenți de alcool și droguri; *cantine de ajutor social; servicii de îngrijire* a bolnavilor și bătrânilor la domiciliu;
- Facerea mai cunoscută a martirilor creștini din închisorile comuniste (prin cărți, filme, conferințe, etc.)

- Sensibilizarea opiniei publice prin luări de poziție exprimate în mass-media; întocmirea de proiecte de lege; acțiuni de lobby local și parlamentar; inițierea de referendumuri pentru probleme foarte importante; descoperirea unor credincioși mireni cu calități morale deosebite și cu chemare pentru viața socială, care să candideze la alegerile locale și parlamentare ;
- Alte acțiuni sociale, culturale și religioase, pe care le considerați necesare. Credința trebuie să atingă toate domeniile vieții (inclusiv justiția socială și economică, politica, etica, genetica și mediul înconjurător), oferind răspunsuri și îndrumări profetice.

În aceste acțiuni trebuie să pornim de unde ne aflăm, cu oamenii pe care îi avem, și să avem credință în Dumnezeu și în ajutorul Maicii Domnului. Ele să se desfășoare în concordanță cu anul liturgic.

- ✓ Să nu mai spunem că nu avem **bani**: lumea a fost creată de Dumnezeu prin iubire (din nimic!) și tot prin iubire mai poate fi salvată dacă ne străduim să obținem asemănarea cu Dumnezeu.
- ✓ Să nu mai spunem că nu avem **oameni**: ni-i va trimite Dumnezeu dacă noi înșine ne străduim să fim oameni (după chipul și asemănarea lui Dumnezeu).
- ✓ Să nu mai spunem că nu avem **timp**: faceți fapte bune „*răscumpărând vremea* [pierdută cu plăcerile și grijile lumești], *căci zilele sunt rele*” (Ef.5, 16) și „*ajunge zilei răutatea ei*” (Mt.6, 34). Renunțați la o oră de TV pe zi, chiar dacă programele sunt decente, pentru a o utiliza în folosul aproapelui, în numele Domnului. Cine nu îl pune pe Dumnezeu pe primul loc, nu îl pune pe nici un loc.
- ✓ Să nu mai spunem, cu „smerenie”, că suntem așa de **păcătoși** că nu știm dacă ne vom putea mântui pe noi înșine, darmite să ne mai angajăm și pentru alții. Să nu uităm că „ne mântuim mântuind”, că viața noastră este un dar de la Dumnezeu, care, la rândul nostru, trebuie să-l dăruim aproapelui („*dar din dar se face rău*”) și că, în fapt, Dumnezeu ne dă mântuirea, tot ca un dar.
- ✓ Să nu mai spunem că trebuie să ne străduim doar pentru a ne mântui **familia**: este ușor să iubești pe cine te iubește; nu crezi că ți-ai ales, din comoditate, o cruce prea mică, o cruciuliță!? Familia este o mică biserică, dar tu faci parte dintr-o comunitate mai mare și dintr-un neam, față de care ești dator! Fiecăruia îi este dat un dar special (talant) pentru a fi de folos tuturor (1Pt.4, 10);
- ✓ Să nu mai spunem că ajunge doar **rugăciunea**, dacă nu avem roadele ei (dragostea, smerenia...), dacă nu avem roadele unei rugăciuni adevărate, mântuitoare: „*Degeaba spuneți „Doamne, Doamne...” dacă nu faceți ce vă spun Eu*” (Lc.6, 46; Mt.7, 21). Nu-l putem ruga pe Dumnezeu să le facă pe toate în locul nostru. Nu-L putem ruga să-și îngrijească singur rănila, pe care I le-am făcut prin rănirea aproapelui.

În toate aceste acțiuni să nu uităm că **parohia este centrul de greutate al Bisericii**. În jurul ei trebuie făcute toate aceste acțiuni. Parohiile să fie centrele de cristalizare ale planurilor și acțiunilor noastre. De aceea, **primul lucru care trebuie făcut este descoperirea preoților care vor din inimă să facă ceva**. De asemenea, trebuie trezită (în inima celorlalți preoți și a membrilor consiliilor parohiale) conștiința faptului că, în această lume coruptă, se pot face totuși multe fapte bune și chiar noi,

creștinii, suntem chemați să le facem, căci *“a fi creștini înseamnă a fi misionari”*. Iar când spunem creștini, ne referim nu numai la preoți și călugări, ci mai ales la credincioșii mireni, căci, ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur: *«A nu se îngriji cineva de mântuirea celorlalți oameni, nu este un păcat mic, ci aceasta merită o pedeapsă aspră și neînălțată, cum s-a întâmplat robului acela din Evanghelie care a îngropat talantul său în pământ... Căci la ce folosește lumina, dacă ea nu poate sluji celor ce șed în întuneric? Și la ce folosește un creștin, dacă el nu câștigă pe nimeni la fapta cea bună?... Teme-te de pățania celui dintâi care a zis această vorbă: „au doară sunt eu păzitorul fratelui meu?” (Fac.4, 9)... Eu vă vorbesc în public, dar și voi, fiecare în particular, să ia în mâinile sale mântuirea aproapelui... Nu aruncați totul asupra noastră! Sunteți oi cuvântătoare și nu necuvântătoare»*

La rândul lor, preoții trebuie să-și schimbe atitudinea față de asociațiile religioase (misionarismul laic), să colaboreze cu ele, căci ele fac munca de diaconie pe care parohiile au uitat în ultimii 50 de ani să o mai facă (din cauza regimului comunist și pentru că parohiile nu mai au diaconi: toți se fac preoți!). *Cercurile misionare și Asociațiile* sunt prevăzute în statutul Bisericii Ortodoxe Române și ele au rolul de a face cunoscută și a apăra Ortodoxia, de a sprijini acțiunile preotului și ale Bisericii în general.

Ofensiva *globalizării* a impus *valorile pieței financiare* în detrimentul tuturor celorlalte valori (politice, culturale, morale, spirituale). Ele conduc destinele statelor, funcționarea mass-media, a școlii și chiar a familiei. Relațiile „între cetățeni” și „dintre putere și cetățeni”, tind să se reducă la o relație pur financiară. Pentru refacerea sau construirea de noi relații (relații bazate nu numai pe calcule și interese, ci și pe sentimente: iubirea aproapelui și a neamului) este nevoie de **acțiuni și fapte** care, prin puterea lor, să câștige inimile oamenilor și astfel să influențeze și activitatea partidelor, primăriilor, parlamentului și guvernului, mass-mediei, școlii și vieții familiale.

Rugul Aprins arde mocnit, dar și focul iadului la fel. Depinde și de noi dacă țara și lumea va fi curățată de păcate în focul războiului sau în flăcările Duhului Sfânt. Trebuie pus accentul pe trăire, pe fapta bună creștină. O scânteie mică, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin mijlocirea Maicii Domnului, va aprinde un foc dumnezeiesc mare. Altfel, micile scântei duhovnicești vor fi stinse de potopul păcatelor, adus de vrăjmașii noștri.

Concret, este nevoie de:

- 1. Un plan de acțiune cu aceste activități** (acest plan se stabilește de fiecare inițiator/grup inițiator în parte, funcție de necesitățile comunității / parohiei și de resursele umane disponibile);
- 2. Crearea și tipărirea de ghiduri/manuale și pregătirea de cursuri de informare/instruire pentru activitățile mai complicate sau/și care trebuie să respecte niște normative legale mai complicate;**
- 3. Crearea și gestionarea unui Fond de Misiune Creștină, pentru a putea finanța aceste activități** (prin intermediul unui Centru Misionar Ortodox);
- 4. Colaboratorii și sponsorii care vor să se implice în aceste acțiuni:** ierarhi, preoți, monahi, credincioși, seminariști, studenți, redactori, editori, asistenți sociali, medici, oameni de cultură și știință, oameni politici și oamenii de afaceri, conducători de firme, întreprinderi și instituții, etc.

Pe toți cei care aderăți la ideile noastre și doriți copiilor voștri să trăiască într-o Românie mai creștin-ortodoxă (mai spirituală, mai curată și mai luminată), îi rugăm ca până la 31.12.2001:

- dacă dorec să facă fapte bune, să întocmească un plan de acțiuni și să înceapă a-l realiza, dar să-l trimită și pe adresa: **API - Editura Agaton**, OP 4 CP4, 2300 Făgăraș, jud. Brașov. Membrii fiecărui grup inițiator este bine (pentru unitatea grupului) să se întâlnească o dată pe săptămână la o anumită biserică (la vecernie sau la liturgia de duminică), unde, după slujbă, să discute problemele. Fiecare grup este bine să fie patronat de o mănăstire, prin spiritul ei, prin călugării ei, sau printr-o personalitate din mănăstire;
- dacă au experiență într-un anumit domeniu, să întocmească ghiduri (manuale) – sau poate sunt gata făcute - și să le trimită pe adresa de mai sus pentru a le tipări și difuza la cei ce dorec să facă ceva dar le lipsește metodologia și documentația; de asemenea, dacă au pregătirea necesară pentru a susține cursuri îi rugăm să ne informeze;
- dacă au posibilități financiare, îi rugăm să ne informeze ce activități ar dori să sprijine, atunci când va fi nevoie; în cadrul Asociației Pentru Isihasm s-a înființat un *Centru Misionar Ortodox "Rugul Aprins"*, prin care se va realiza și colectarea de fonduri de la sponsori și donatori, care să fie puse la dispoziția asociațiilor, pentru realizarea proiectelor de *misiune creștină*.

Dumnezeu să ne ajute!

Acest apel este inițiativa:

- **Mănăstirea Rarău - Ierod. Cleopa Paraschiv** (la mănăstirea Rarău a fost stareț părintele Daniil Tudor, întemeietorul „Rugului Aprins”);
- **Parohia „Sfinții Trei Ierarhi” Făgăraș – Pr. Vasile Onciu;**
- **Asociația Pentru Isihasm - Ioan Cișmileanu și George Căbaș;**

Și s-a făcut cu binecuvântarea:

- P.S. **Visarion Rășinăreanu** – episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului;
- P.S. **Gherasim Putneanu** – episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților.

Pentru contact:

Adresa: API – Editura Agaton, OP 4 CP 4, Str. Extravilan nr. 1, cod 2300 Făgăraș, jud. Brașov

Telefon: 068.219357; fax: 068.280580; e-mail: EdituraAgaton@hotmail.com

Donățiile și contribuțiile se pot depune în conturile de mai jos ale **Asociației Pentru Isihasm**, deschise la **BCR – Sucursala Făgăraș** (pe actul de plată - mandat poștal, ordin de plată, etc. - se va menționa: *“pentru Misiunea Creștină”*):

- **240.1 / ROL** (pentru lei) și
- **240.2 / USD** (pentru dolari SUA).

Vă rugăm să faceți cunoscut acest apel tuturor preoților și credincioșilor

Patima beției

Arhim. Teofil Păvălian

Predică ținută în cadrul „Conferinței Regionale din Transilvania (jud. Brașov)
a voluntarilor **Crucii Albastre din România - CARO**”

Ajutați-mă, să vă pot ajuta!

Dragii mei, să știți că nu prea am încredere în treaba asta cu schimbarea omului spre bine, pentru că, în general, *omul nu poate fi ajutat decât dacă vrea și el să fie ajutat*. Sunt oameni care depind așa de mult de niște patimi, de niște răutăți, încât eu nu știu ce-ar putea crede cineva despre el când încearcă să intervină în viața unui om desființat, a unui om dezumanizat. E vorba de alcool, de beție. Sf. Ioan Gură de Aur a vorbit despre beție, îmi aduc aminte de un cuvânt al lui chiar de la Paști. Spune că bețivul este asemenea cu animalele, că nu mai face uz de rațiune. Bețivul, omul beat de fapt, este asemenea înderăciților. Este un om care nu mai e om. E greu să-l ajuti pe un om chiar dacă nu-i adâncit în răutate, în patimi. Cu atât mai puțin îl poți ajuta atunci când e stăpânit de patimi, când e degradat, când e sub nivelul omului, când nu mai are rațiune. E foarte greu să scoți din om o deprindere învechită. Pentru cei care sunt stăpâniți de oricare patimă, dar mai ales de patimi din acestea „groase”, de patimi din acestea care îl desființează pe om, nu se poate interveni. S-au încercat fel de fel de intervenții și până la urmă rezultatele sunt aproape nule, sau în orice caz sunt minime. Mă bucur că sunt oameni care vor să realizeze ceva, dar în realitate noi știm că oamenii aceștia nu sunt capabili să se angajeze pentru ceva, pentru a birui răutatea. Ca să poată cineva să scape de orice chip al răutății (pentru că răutatea e cu diferite chipuri, are multe chipuri), trebuie să se angajeze și el însuși. Ori pentru asta, mai întâi de toate, trebuie să știe și el și trebuie să știm mai ales noi, cei care vrem să intervenim, trebuie să știm până unde merge puterea noastră.

Să știți că la mine vin foarte mulți oameni care mă întreabă: „Părinte, ce să fac? Am un soț bețiv, ce să fac? Am un copil care bea, ce să fac să nu mai bea? Am un frate care e dependent de droguri, ce să fac?”. Știți care-i răspunsul meu în cele mai multe cazuri? „Să rabzi!” De ce, pentru că nu cred în bine? Ba da, cred în bine, dar *nu cred în binele pe care-l poate face omul ca să schimbe pe alt om*. Părintele Arsenie Boca, care a trăit aici în mănăstirea aceasta vreme de vreo 9 ani de zile, din 1939 până în 1948 și a lucrat aici cu deplina lui capacitate, părintele Arsenie le spunea oamenilor: „*Măi, ajutați-mă să vă pot ajuta*”. Nu știu părintele ce-ar fi făcut sau ce-ar fi putut face în cazuri de felul acesta. Eu nu pot să fac altceva decât să-mi mărturisesc neputința. Neputința de a schimba ceva în viața unui om înrăit. Domnul Hristos, cu puterea Lui, poate interveni, și intervine, dar are și intervenția Domnului nostru Iisus Hristos o împotrivire, o împotrivire din partea omului. Când nu vrea omul să se lase modelat, nu-l poate modela nici Dumnezeu! Gândiți-vă că Domnul Hristos a avut de-a face cu farisei, cu oameni care se credeau dreptți și care până la urmă au ajuns să-l răstignească. N-au ajuns să scape de ceea ce erau ei, să se îmbunătățească, ci au ajuns să-l răstignească pe Domnul Hristos. Asta este o realitate.

Bețivii nu intră în Împărăția lui Dumnezeu

Si atuncea ce facem noi, nu mai facem nimic? Facem ce putem face noi la măsurile omului. Ce poate omul? Poate sfătui, poate îndruma, poate da niște argumente, poate să-i spună omului de lângă el în ce stare se găsește, poate să-i spună, de pildă, și cred că este lucrul cel mai important, să-i spună omului care e bețiv: "Fii atent că *bețivii nu intră în Împărăția lui Dumnezeu*". Și dacă vrea să știe asta, știe, și dacă nu vrea, îi spui degeaba. Pe la noi era o vorbă: "*Bate toaca la urechea surdului!*". Bați degeaba, că el tot nu aude.

Eu aș dori să putem să schimbăm ceva în lumea asta, să schimbăm în mod real și de la temelie, nu așa că se ține omul o vreme să nu bea și după aceea iară bea. Aici, la noi la mănăstire, în 1956, a fost trimis, de canon, un preot bețiv numit Silviu. Se știa că bea. S-a făcut anchetă după ce au fost reclamații împotriva lui că bea și, când s-a dus în anchetă un consilier de la Mitropolie, a găsit acolo și oameni care l-au susținut: "Părinte, dacă bea ce? Bea banii dumitale?" M-am dus și eu odată la el, după ce a venit aici, la mănăstire, și m-am înțeles bine cu el. Părintele care era atunci secretarul mănăstirii (pe urmă a fost stareț, părintele Veniamin), a zis că să mergem o dată la părintele Silviu, care venea de undeva de lângă Blaj, dintre foștii greco-catolici. Era un om foarte simpatic și, cât a stat aicea, n-a băut că n-a avut. Și-a zis el: "*Părinte, gândești că dacă mă duc acasă nu mai beau? Beau mai departe. Aici nu beau că n-am. Dar cum ajung acasă, cum beau, pentru că așa o fost tată-meu* [care a fost tot băutor și tot preot], *asa-s eu și așa-i și feciorul meu*". Nu mai știu ce s-a întâmplat, dar atunci când ne-am dus la el, nu putea fi considerat recuperat. Și zice părintele Silviu: "*Be', Teofile, că aicea nu ne vede nimeni*". Deci, el nu era convins că trebuie să se lase de băutură. Avea vin și ne-a servit și pe noi cu câte-un pahar. Deci el nu era hotărât pentru o viață superioară, nu-i păsa că bea., credea că asta era calea vieții lui. Și gândiți-vă, era preot! Știa că Sf. Apostol Pavel a zis că bețivii nu intră în Împărăția lui Dumnezeu. Poate știa și din cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur despre bețivi. N-am eu de unde ști ce știa, dar știu ce făcea. Și asta spune despre el tot, nu mai trebuie nici o argumentare și nici o încercare de a-i cunoaște opinia, doar atâta să știi: "*Be' Teofile, că aicea nu ne vede nimeni*". Deci el se ferea de oameni, dar nu se ferea de beție. Acesta e un lucru care trebuie avut în vedere.

Nu vreau să vă descurajez, dar să știți că nu am convingerea că se poate face ceva cu adevărat. Ceva real poate că se poate face prin dezalcoolizare, la spital. Poate, nu știu, pentru că sunt și din aceia care au fost pe la dezalcoolizare și după aceea tot au băut. Dacă omul nu-i împătimit așa de tare încât să nu poată interveni el însuși printr-un principiu, printr-o jenă personală, atunci se poate interveni, și poate că nici nu trebuie intervenit din partea altora pentru că are în el o opinie de felul acesta, că nu trebuie să bea pentru că nu e bine să bea. Lângă bunica mea, din satul meu (sunt din Topârcea, de lângă Sibiu), stătea o femeie despre care se știa că-i place să bea. În satul nostru erau câteva femei cunoscute că le place să bea, dar nu era o uzanță ca să stea femeile în crâșmă cu bărbații, cum e acuma, și cum era prin alte regiuni ale țării, în Basarabia, de exemplu. Îmi spunea verișoara mamei mele, care fusese să-l ajute pe fratele ei, care a stat câțva timp, în timpul războiului, în Basarabia. Și când a venit acasă spunea că în Basarabia beau femeile în rând cu bărbații și că o femeie a zis către ea: "*Doamnă, am vrut să vin ieri la dumneata, da să știi că n-am putut veni, c-am fost moartă de beată*". La noi așa ceva nu se putea întâmpla, adică se putea întâmpla, dar nu se putea afirma așa ceva. Și femeia aceea, vecină cu bunica mea, avea o rânduială a ei, ca să nu bea cât ar fi băut: când să bea, își punea din sticlă în

pahar și apoi făcea un jurământ! Bunica mea a zis către ea: *“Leleo, am auzit că dumneata te juri înaintea la glaje [sticle]”. “Îi drept vecina mea, îi drept!”. “Da’ cum zăci leleo? Cum zăci?” “Știi cum zic? Îmi pui un pahar de rachiu și îl beau și zic: no, să-mi sece gura de-oi mai be’ pân’ la amiază!” La amiază spunea iar, după ce bea: “No, să-mi sece gura de-oi mai be’ pân’ desară!” Și seara iarăși punea, mai bea un pahar și spunea: “No, să-mi sece gura de-oi mai be’ până mâne dimineață!”. Și zicea bunica mea către lelea Văsă-Șchieao: “Leleo, dar nu se-ntâmplă vreodată să-ți calci jurământul?” . “Nuuuu, vecina mea, nu beau, Doamne ferește, apăi dacă se-ntâmplă să-mi sece gura, ce mă fac?”*

Deci, dacă omul însuși se jenează, nu mai vrea că e degradant, știe ceva, face ceva, în cazurile de felul acesta se poate interveni. A venit odată la mine la spovedit o femeie. Dar întâi mi s-a spovedit bărbatul ei. L-am întrebat: *“Bei?”*. “Apăi, mai beau câteodată” – zice el. După aceea vine soția și zice: *“Părinte, eu nu știu ce v-o zis, da să știți că de trei săptămâni, până seara nu s-o dezbată!”*. Femeii nu i-am spus ce-mi zisese bărbatul ei. Pe urmă m-am gândit că omul acela, cele trei săptămâni le trăise în inconștiență, n-a știut de el trei săptămâni: cum se trezea, se-mbăta iar.

Predispoziția de a bea este ereditară

Asta este situația, degeaba vrem noi să schimbăm lumea asta, că n-o putem schimba. Și n-o putem schimba pentru că ne stă împotrivă, în primul rând, o *ereditate defavorabilă*. Cei mai mulți bețivi sunt bețivi pentru că au venit pe lume cu predispoziția aceasta de bețivi. Dumnezeu să ne dea gânduri bune și să știm că părintele Arsenie, Dumnezeu să-l odihnească, spunea și insista asupra faptului că copii duc în spate ceea ce le-au dat părinții. Care-ați citit “Cărarea Împărăției”, scrisă de părintele Arsenie, ați găsit acolo două subcapitole care pe mine m-au surprins ca formulare, și anume: *“Copii născuți în lanțuri”* și *“Copii căzuți între tâlhari”*. Vin oamenii lumii acesteia cu niște tare ereditare de care nu pot scăpa poate toată viața. Unii scapă, unii nu scapă. Părintele le spunea mereu oamenilor ce consecințe are faptul de a fi bețiv și de a aduce în lumea aceasta alți bețivi. Părintele insista asupra faptului că fiecare dintre noi aduce în lumea aceasta și-o sarcină, aduce o povară din străfunduri de existență, o povară pe care n-o putem înlătura, de multe ori, ci o ducem mai departe. În felul acesta, noi suntem sinteza înaintașilor noștri, sinteza părinților noștri. Nu există doi oameni la fel în lumea aceasta, pentru că fiecare om e din doi, e o realitate la care au contribuit doi părinți. Fiecare i-a oferit ceva, și-a devenit altceva decât repetarea unui părinte. Unui tânăr, care era foarte zbuciumat, și care după aceea a ajuns și preot, și pe a cărui familie părintele o cunoștea, părintele Arsenie i-a spus așa: *“Băi, tu ești sinteza harababurii din casa voastră!”*. E o realitate. O realitate care nu e numai într-un caz. Fiecare dintre noi suntem sinteza părinților noștri. Și dacă părinții noștri au fost bețivi, atuncia aducem și noi, poate nu de fiecare dată și nu în fiecare caz, dar aducem și predispoziția aceasta spre alcool.

În ceea ce privește **fumatul**, lucrurile stau altfel. Fumatul nu se grefează pe o sarcină anterioară, ci este o patimă dobândită. Cu toate acestea, și fumatul e greu de rezolvat. Cât privește fumatul, pentru că nu este o patimă cu consecințe sociale și sanitare, nu se insistă prea mult și nici nu e destulă preocupare ca să termine oamenii cu fumatul. La mine însă, e o condiție, și anume, dacă vine cineva la mine la spovedit și fumează, îi spun: *“Ne întâlnim când nu mai ești fumător!”*. În foarte puține cazuri mi-au venit să-mi spună *“Da părinte, m-am lăsat de fumat, pentru că-ți zis dumneavoastră”*. Zilele trecute chiar, a venit un cetățean la care îi spusese vorba asta și mi-a zis: “Părinte, din clipa în care mi-ați spus că nu mă mai pot întâlni cu dumneavoastră decât ca nefumător,

eu, din clipa aceea, n-am mai pus țigară în gură”. Mi-a plăcut foarte mult, mi-a zis că n-a avut probleme, probabil că nici n-a fost un înrăit fumător. Dar pe alții nu-i interesează. De exemplu, a venit unul și i-am zis “Dragă, nu-ți dau dezlegare, pentru că dacă-ți dau dezlegare, trebuie să-ți dau dezlegare de toate păcatele tale, ori *tu ai păcate de care nu te dezlegi tu, și-atunci cum să te dezleg eu!*”? Deci nu te las să te împărtășești, n-ai voie să te împărtășești”. S-a dus la un părinte aicea, la părintele Serafim, pot să spun cine e, e un om tare cumsecade, și zice: “Părinte, n-ați putea dumneavoastră să mă-mpărtășiți? Părintele Teofil o zis că n-am voie să mă-mpărtășesc. N-ați putea, totuși, să mă-mpărtășiți dumneavoastră?”. Părintele, deși tânăr, om cu minte, i-a zis: “Dacă părintele Teofil te-a oprit, cum pot eu să-ți dau Sfânta Împărtășanie?” Și el a stat puțin și-a spus: “No, acuma sunt năcăjit, mă duc să pip o țigară!” Spuneți-mi ce avantaj ar fi avut omul acesta dacă eu l-aș fi împărtășit, i-aș fi dat Sfânta Împărtășanie chiar peste fumat, să-L afume pe Domnul Hristos? Ce avantaj ar fi avut? Poate că aș fi avut eu un avantaj, că n-ar mai fi zis că părintele Teofil e rău. Dragii mei, noi totuși trebuie să conducem oameni, și mai ales ca preoți trebuie să conducem oameni și trebuie să le spunem oamenilor lucrurile pe nume, nu numai așa...

A venit la mine unul într-o zi și mi-a zis “N-ați putea, părinte, să ne citiți o dezlegare, că băiatul meu trăiește cu o prietenă a lui, și deoarece nu putem să-i facem chiar acuma nunta, n-ați putea să-i ziceți o dezlegare ca să poată să trăiască împreună până când i-om putea face nunta?”. Și eu i-am zis: “Măi frate, uite ce-i, n-am să-i citesc nimica, nu citesc pentru că dacă i-aș da dezlegare, el va crede că-i dau și aprobare, așa că du-te liniștit, faceți nunta, dacă vreți, acuma, și dacă nu, să știe că-i fără drept, și dacă vrea să se ducă în iad, e calea deschisă, nu-i stă nimeni în cale. Ai înțeles?” “Am înțeles” – zice. “Ei - zic eu - dacă ai înțeles, cred că tot așa o să faci!”

Ăștia sunt oamenii. Noi nu putem să ne lăudăm cu niște realizări și cu niște oameni care știu de Dumnezeu. Un om care știe de Dumnezeu, știe de Dumnezeu în toate laturile vieții sale, nu știe numai într-o latură a vieții, și-l are pe Dumnezeu nu numai când are trebuință de El, ca pe un *sponsor*: Doamne, dă-mi Doamne cutare și cutare, dă-mi Doamne sănătate, dă-mi Doamne bogăție, dă-mi Doamne știu eu ce dintre lucrurile pământești și atâta tot. Sau, uni-L au pe Dumnezeu ca pe un *terorist*. Așa îl cheamă pe Dumnezeu: că să nu facă cutare lucru că îl pocnește Dumnezeu. Sigur că Dumnezeu nu-i pocnește, omul se pocnește. Gândiți-vă de exemplu la fiul risipitor. Fiul risipitor, când a plecat de la tatăl său, de la tatăl primitor, de la tatăl iubitor, și a ajuns în necazurile în care a ajuns. L-a pus Dumnezeu în necazurile acelea? El s-a dus în necazuri și Dumnezeu l-a lăsat să treacă prin necazurile acelea și apoi l-a lăsat să se trezească, dar nu i-a creat Dumnezeu niște condiții de necaz. Da, sunt și necazuri cu care vine omul în lumea aceasta, copii cu tare ereditare: „copii legați în lanțuri”, „copii căzuți între tâlhari”. Da, vin cu suferințe, vin cu necazuri. Nu ne poate scoate nimeni din necazurile respective. Și atunci zice că i le-a dat Dumnezeu. De fapt, necazurile acestea nu i le dă Dumnezeu, i le dau părinții. Părinții care sunt vrednici de pedeapsă, ajung la un fel de pedeapsă prin necazurile care le vin prin copii. Poți să-i spui omului ce vrei să-i spui, că până la urmă el face experiența lui, aduce în lumea aceasta oameni care sunt cu deficiențe și care, după aceea, o viață întreagă trebuie să lupte cu aceste deficiențe. Nu mai vorbesc despre cei născuți din bețivi, zămisliți la beție, vin în lumea aceasta cu handicap de minte, cu imposibilitatea de a umbla și așa mai departe. Sunt niște lucruri care sunt în lumea aceasta, și nu poți să le neglijezi ca realități, dar nici nu poți să intervii. Și atunci oamenii s-au gândit: “Ce putem face noi

pentru oamenii de felul acesta? Ce putem face noi pentru un copil care nu vede, de pildă?” Vedere nu-i putem da, nici doctorii nu-i pot da vedere, ce-i putem face? Putem să-l educăm în condițiile lumii, putem să-i dăm niște idei, niște chestiuni de principiu care să-i servească să aibă o seninătate sufletească, să aibă credință-n Dumnezeu, și prin credință să se despovereze de poverile reale. Așa ceva putem să facem și e bine, și facem, dar ce faci cu un handicapat, cu un copil debil mintal, cu ăla ce faci? Îl înveți zeci de ani să scrie și să citească și tot n-ajunge să scrie și să citească. Și atunci ce să facem? **Să îi învățăm pe oameni să trăiască în așa fel încât să nască copii sănătoși, sau să pregătească oameni sfinți în lumea aceasta?** Da, se poate, dar îi înveți pe unii, și aceia pe care nu-i învață nimeni ce fac? Așa că greutatea o să fie în lumea aceasta până-l lumea aceasta. Domnul Hristos nu a fâgăduit oamenilor o viață fără probleme, ci a dat soluții pentru probleme, pentru o viață cu probleme care rămâne totuși cu probleme.

Rugăciunea și mersul la biserică

De multe ori îmi vine în față un om, care are nevoie de un sfat în sensul acesta: Ce să fac cu acesta că bea? Ce să fac că e agresiv? Ce să fac că, atunci când bea, strică prin casă. Ce să fac cu un soț de felul ăsta, cu un copil de felul ăsta? Mă gândesc că dacă eu aș avea un copil de felul acesta, dacă l-aș avea pe fratele meu așa, ce-aș putea face? Și mi-am dat seama că nu pot face nimic. Nu pot face nimic. *Mă pot ruga la Dumnezeu să-i dea Dumnezeu gândul cel bun, pentru că toate pornesc de la gând. Să-i ia setea de băutură.* De obicei, zic către oameni „Nu-i mai dați să bea”. Ei zic: “Părinte, când e treaz, e omul cel mai cumsecade din lume, dar când bea face rele, înjură, spurcă. Ce să mă fac cu el?”. Și eu îi zic: “Să-l rabzi! Rabdă-! Asta nu e o soluție, este o situație care trebuie dusă. Să-l rabzi!”. Păi, ar putea zice unii, am venit degeaba la dumneavoastră. Și degeaba au venit, din punctul acesta de vedere. Eu nu pot să-i schimb situația. Mai zic câteodată către vreunul: “Bine, dar de când e așa?” “Păi, de când ne-am luat, de când ne-am căsătorit.” “Păi – zic – tu l-ai vrut așa!” “Nu l-am vrut așa părinte, dar n-am știut cum e!” Și-asta se-ntâmplă de multe ori, pentru că oamenii nu se interesează destul. Nu se interesează decât de anumite laturi. Zice: „Nu merge la biserică niciodată”. „Nu merge la biserică pentru că așa ai vrut tu, să nu meargă la biserică, că dacă te-ar fi interesat unul care merge la biserică, ai fi căutat unul care merge la biserică! Oi fi zis că nu-i mica, lasă, poate-l câștig eu! Uite cum îl câștigi, că nu-l câștigi”. Vine la mine cineva și îl întreb eu: “Vii la biserică? Mergi?” “Nu merg – zice”. “De când n-ai mai mers la biserică?” “Păi – zice – de vreo opt ani!” “Păi – zic eu – de unde știi că de opt ani? Dacă au trecut numai șapte ani?” „Păi știu, că atunci m-am căsătorit!”.

Dacă nu facem educație preventivă vom sta neputincioși în fața patimilor și a suferinței

Trebuie făcut ceva atunci când n-ai ce face, când n-ai de făcut ceva, când n-ai de rezolvat ceva [trebuie făcut ceva preventiv], pentru că atunci când trebuie să faci ceva, de fapt n-ai ce face, stai neputincios în fața omului. Eram în spital la București, anul trecut, și am făcut o operație de cataractă. Un profesor de acolo mi-a zis că ce-ar fi să îndrăznim să facem o operație de cataractă. Mi-am zis că astfel poate o să văd măcar atâta cât am văzut înainte de cataractă, când reperam anumite lucruri mai bine decât acum. Mi-a făcut operația și rezultatul a fost „o înfrângere, fără plângere”. A fost o înfrângere că nu s-a obținut nici un rezultat, dar a fost fără plângere pentru că nu m-am așteptat la mare lucru. Cât am fost în spital a fost acolo o fată care-și

pierdea vederea și care și-a și pierdut-o până la urmă. Dar a trimis-o cineva la acest spital crezând că printr-o operație și-ar putea-o recăpăta, așa cum unui preot, Dumnezeu să-i miluiască, îi trimit pe oameni la mine: „Eu nu pot, dar părintele Teofil poate”. Ei bine, nici părintele Teofil nu poate. Eu nu trimit pe nimeni la nimeni. Deci, de la spitalul din Cluj au trimis-o la spital la București, dar de fapt problema nu era de oftamologie și cred că a și murit până la urmă, că era așa...dusă, pierdută. M-am dus să-i fac o rugăciune. Nu sunt omul acela care gândesc că dacă-i fac o rugăciune, gata, o pun pe picioare. S-a mai întâmplat uneori că s-a intervenit spre bine, dar în general, nu-i așa. Și mă duc să-i fac o rugăciune. Și când am ieșit de-acolo, am zis: “*Suntem neputincioși în fața suferinței!*” Asta-i realitatea: suntem neputincioși în fața suferinței. Suntem neputincioși în fața patimilor altora. Suntem neputincioși când e vorba de a vindeca pe cineva de-o boală incurabilă. *Suntem neputincioși când e vorba de a schimba pe om spre bine*, mai ales când e vorba de oameni simpli, care nici nu se gândesc cum trăiesc, trăiesc de multe ori ca animalele, fără nici o rânduială interioară, fără nici o direcționare... numai că vrea el așa și “Doamne-ajută!”.

Nu se poate! Nu se poate! Cred că trebuie găsite niște soluții care să ajungă la rădăcina existenței umane. Nu știu, nu știu ce se poate face, nu pot vedea nici o soluție. Suntem neputincioși în fața unor astfel de situații. Poate chiar și voi aveți în familiile voastre oameni din aceștia care-s stăpâniți de patimi, de beție în special. Ce puteți face? Nu faceți nimic, puteți să vă uitați la ei, puteți să-i răbdați, puteți să aveți o groază când e vorba de faptul că iar a băut. Eram un copil de vreo 9 ani și eram într-un sat de pe lângă Cluj, la Florești, la niște rude ale mele. Și era acolo un băiat de vreo 17-18 ani și venea beat, îl aduceau prietenii beat seara, mai ales la sărbători. Iar eu eram în vacanță acolo. Așa-mi era de frică de el, încât și acuma mă ia frica de câte ori mă gândesc la el, că-ncepea cu gălăgie, că-ncepea cu ... Și mi-era pur și simplu frică și poate și-acuma mi-e frică de cât îmi era mie de frică atuncea. Ca soție, de exemplu, aștepti soțul, și-ți spune cineva, după ce-l întrebi “Măi, nu l-ai văzut pe bărbatu-meu?”: “L-am văz’t tu, în crâșmă”. Gândește-te cum poate să aștepte o soție un bărbat care vine beat și nu știi ce să faci cu el. Ei, cum poți interveni, ce poți face? Ce pot face eu pentru fratele meu, ce pot face eu pentru vărul meu? Nu pot face nimica, pot să mă uit la el și să mă gândesc că e o înfrângere, că tot timpul sunt înfrânt, pur și simplu înfrânt!

Aveam acolo la Florești, că mi-am adus aminte de Florești, o mătușă, îi ziceam noi Tătăișă, Dumnezeu s-o odihnească, o femeie cumsecade. O femei de-acolo, de prin vecinătate, mergea să mai doarmă pe la ea, că-i era urât. Îi ziceau oamenii Dăscălița. Și Dăscălița, nu era ea de fapt ea învățătoare, ci soțul ei, dar soțul ei murise, și-a rămas singură, și-i cam plăcea să bea. Și când bea, o durea capul. (mai vine câte cineva pe la mine și-mi spune că s-a-mbătat și la durut capul, și eu zic: “Așa-mi pare de bine că te-a durut capul, că poate altădată știi că te doare capu’, și nu mai bei”). Și-o durea capul pe Dăscălița, și zicea către Tătăișă: “loi, lele Florică, beteagă-s!” Și lele Florica zicea: “*Ești beteagă de oiagă (adică de sticlă) și ți-e rău de făgădău (de crâșmă)*”. Și Dăscălița zicea: “Lasă-mă lele Florico, nu mă mai năcăji și dumneata!”. Uite, te necăjesc patimile, te necăjesc răutățile, și tot bei. Știi c-o să te doară capul și tot bei.

Uite, așa-i viața, și voi acuma, gata, să schimbați lumea asta! Doamne dă s-o schimbați! Și să veniți la mine și să-mi spuneți rezultatele. Doresc din toată inima să ziceți “Părinte, n-ați avut dreptate, uite, eu am făcut ceva, am realizat ceva în viața asta!”. Eu să știți că n-am realizat nimic pe linia asta, n-am câștigat pe nici un om, n-am făcut din bețiv, nebețiv.

Vinul care veselește inima omului: dragostea!

„Din acest vin au băut bețivii și-au început să postească...”

Nu știi dacă ai citit vreodată din scrierile Sf. Isac Sirul. Au apărut scrierile sale în Volumul X din “Filocalie”. Sunt niște perle de gândire. Sf. Isac Sirul, în Cuvântul 72, are niște aprecieri foarte faine în legătură cu dragostea, dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Și spune el că dragostea e raiul cel duhovnicesc, dragostea îi pomul din mijlocul raiului. Și apoi are niște aprecieri în legătură cu *dragostea - vinul care veselește inima omului*. Știți că în Psalmi, în Psalmul 103, se spune: „*Tu scoți hrană din pământ, pâinea care întărește inima omului, untdelemnul care luminează fața și vinul care veselește inima omului*”. Psalmul 103 se citește în fiecare zi la vecernie, în afară de Săptămâna Luminată. Deci „Tu scoți hrană din pământ”. Vorbim cu Dumnezeu. Să știți că ăsta-i în lucru foarte important, să vorbești cu Dumnezeu, să știi că te găsești în fața lui Dumnezeu și vorbești cu Dumnezeu, prin psalm, care zice “Tu scoți hrană din pământ, pâinea, care întărește inima omului”. Deci pâinea are un rol în viața omului, întărește inima omului, untdelemnul îi luminează fața, îi dă o lumină. Un om care nu mănâncă pâine și untdelemn ajunge la o paloare, la o neputință aproape. Domnul Hristos a și spus: “Nu vreau să lăncezească oamenii aceștia pe cale, să le dăm de mâncare”. Pâine, untdelemn și vin. Dar să știți sigur că nu-i vorba de altceva, ci de *vinul care înveselește inima omului, nu de vinul care îmbată*, căci să știți că vinul și îmbată. Sf. Ioan Gură de Aur zice că *nu vinul îmbată, ci necumpătarea îmbată*, adică poți să bei vin și să nu te îmbeți. Știți cum zic eu către oameni, când e vorba de băutură?: „Bei?” Zice: „Mai beau câte-un pahar”. Zic: „Dacă bei cât beau eu, nu-i nici un bai”. „D-apoi dumneavoastră cât beți?” Zic: „Doar atâta, să nu se cunoască c-am băut”. Adică se poate și așa, și atunci într-adevăr vinul înveselește inima omului.

Sf. Isac Sirul vine și dă o interpretare la cuvintele acestea (cum că vinul înveselește inima omului), și zice că vinul pe care îl are în vedere psalmistul este de fapt dragostea, dragostea față de Dumnezeu și dragostea față de aproapele. De ce? Nu explică Sf. Isac Sirul, dar vă spun eu! Știți de ce? Pentru că dragostea-i veselitoare! Când iubești, te simți fericit, te simți bine că iubești, când te știi iubit te simți bine, deci iubirea ferește, iubirea e fericire. Tinerii sunt cei mai fericiți oameni din lumea aceasta, pentru că sunt și cei mai iubitori oameni din lumea aceasta. A, că sunt și deviații ale iubirii, știu, dar dacă-i vorba de o ținută corectă, de o ținută așa cum o vrea Dumnezeu, de o iubire mântuită, când e vorba de așa ceva, atunci iubirea-i fericire!

Noi, în românește, avem două cuvinte în legătură cu aceeași facultate sufletească: unul se numește *iubire*, și altul se numește *dragoste*. Acuma, cuvântul dragoste e cam compromis. Mai de mult, în „Viețile Sfinților”, era expresia aceasta: “Fă dragoste”. Însă, pentru că acest cuvânt a ajuns să fie degradat cumva prin concepția asta că atunci când spui că faci dragoste cu cineva atunci zici ceva ce nu-i bine, în “Viețile Sfinților”, în traducerea noastră, zice “Fă bunățate”. Nu mai zice “Fă dragoste”, ca nu cumva să gândească omul că-l îndeamnă la... [păcat], și asta chiar în “Viețile Sfinților”. Și ce-nseamnă când zici dragoste? Zici de fapt ceva drag.

În 1Cor. 13 este un cuvânt numai despre dragoste, dar despre dragoste ca iubire, nu despre dragostea când zici că faci dragoste. Și-acolo, Sf. Apostol Pavel, arată ce daruri are dragostea: dragostea rabdă-ndelung, dragostea-i plină de bunățate, dragostea nu știe de pizmă, nu se laudă, nu se trufește, dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul, nu se bucură

de nedreptate, se bucură de adevăr, toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă, dragostea niciodată nu piere, niciodată nu cade. Cineva care are dragoste, are toate acestea. Când zicem dragoste, ne gândim la faptul de a-ți fi drag cineva. Îl iubești atunci când ți-i drag. Și când îl iubești pe cineva, aștepti să te-nâlnești cu el, îl cauți, te bucuri când te-nâlnești cu el, și așa trebuie să fim noi unii față de alții, chiar dacă nu-i vorba de-un erotism, că nu asta e esențial în dragoste. Și, deci, când e vorba de dragoste, înseamnă a-ți fi drag cineva. Lucreția Ciobanu, care-i din satul meu, are o cântare în care sunt cuprinse și următoarele versuri: "Pe la poarta cui mi-i drag / Treabă n-am, și tot îmi fac, / Pe la care mi-i urât / Am treabă și nu mă duc!". Deci, oricine știe când are dragoste și când n-are dragoste, când iubește și când nu iubește.

Și Sf. Isac Sirul, având în vedere unele din aspectele acestea, zice-așa: "*Vinul care veselește inima omului este dragostea. Din acest vin – al dragostei, se-nțelege – au băut desfrânații și s-au rușinat, au băut păcătoșii și au uitat căile poticnirii lor, au băut bețivii și-au început să postească, au băut bogații și și-au dorit sărăcia, au băut săracii și s-au îmbogățit de nădejde, au băut bolnavii și s-au făcut sănătoși, au băut cei neînțelepți și s-au făcut înțelepți*". Deci, au băut bețivii din dragostea aceasta și au început să postească. Când ajunge cineva la starea aceasta, să se depășească pe el însuși, atunci nu mai e nici o problemă cu el. Probleme sunt când cade-n șanț (chiar dacă-i preot), când îl aduc oamenii de pe drumuri (chiar dacă-i preot). Atuncea zici: "Domnule, dar dacă un preot ajunge așa (și ajung mulți așa!), ce să mai spui despre oamenii ceilalți? Păi da ce, preotul nu știe că bețivii nu intră în Împărăția lui Dumnezeu!?" Ei bine, da, nu intră în Împărăția lui Dumnezeu, și nici nu-l interesează. Nu vrea nici el să intre în Împărăția lui Dumnezeu, mai bine intră-n crâsmă. Și-apoi dacă un preot e așa, ce să mai zici de unul care nu-i preot și care nu știe atâtea câte știm noi, dar e stăpânit de patima beției? Cu ce să-l schimbi, prin ce să-l schimbi? Să-i spui că-l așteaptă iadul? Dar nici nu crede că există iad. Să-i spui că nu intră în Împărăția lui Dumnezeu? Dar nici nu-l interesează: dacă nu merge la biserică, nici în Împărăția lui Dumnezeu nu vrea să meargă...

Credința noastră este despovărătoare și odihnitoare pentru suflet

Să facem cât mai mult bine cu putință, dar să nu ne intre în cap că vom face niște lucruri extraordinare, că nu o să facem, că nu putem face. Chiar Domnul Hristos, care este Fiul lui Dumnezeu, care a propovăduit Evanghelia ce a ajuns până la noi și care a căutat să-i ajute pe oameni – și i-a ajutat, i-a făcut din bolnavi sănătoși, le-a dat întregimea trupului – n-o putut să-i schimbe pe fariseii care erau înrâiți, pe fariseii care până la urmă L-au și răstignit, pe fariseii care erau mândri. N-o putut interveni. Noi spunem că n-a intervenit pentru a nu desființa libertatea omului. Nu știm, dar realitatea e realitate. I-a ajutat pe oameni cu puterea Lui cea sfântă. Dar oamenii au rămas ce-au fost în ceea ce privește starea lor interioară... N-aș vrea să vă descurajez, dar vreau să fim realiști, adică să nu ne închipuim că putem face ce nu putem face. Spunea părintele Arsenie „Ajutați-mă să vă pot ajuta”. Știu că lângă Sibiu, la Șura Mică, este un centru de dezalcoolizare, de recuperare a bețivilor. Am cunoscut un cetățean care a lucrat acolo (Sorin), a făcut și teologia (la asistență socială)...

Să știți că *omul care are credință în Dumnezeu, are un mijloc de despovărare*. Mie îmi place foarte mult să spun că *credința noastră este o credință despovărătoare*. Sunt unii oameni care cred că dacă ești credincios trebuie să faci niște lucruri grele, să postești și altele. Da, să și postești, dar cine e cu adevărat credincios

acela nu mai are împotrivire, are numai succese. Dar și un insucces, câteodată este un succes! Dacă știi să rabzi o situație nedorită, îi mai mult decât dacă te-ai bucura de o situație dorită. Așa că, să folosim tot ce putem noi să folosim spre binele nostru și să nu ne facem iluzii. Dacă vreți să mai ajutați pe cineva, puteți să veniți și la mine să vă mai dau adrese de oameni, irecuperabili după părerea mea. Poate îi recuperați voi. Eu nu cred că-s așa de întărit în bine ca să îi schimb pe oameni. Intenția aceasta e frumoasă, e bună. Dar căutați să începeți cu voi. Nu cred că aveți patimi din acestea „groase”; dar să scăpați de patimi din acestea „subțiri”. **Să începeți cu voi**, să începeți cu mândria, cu surparea mândriei, să vă întăriți în smerenie. Să începeți cu izgonirea trândăviei prin hărnicie. Faceți cumva să biruiți mânia prin blândețe. Și să fiți oameni cu adevărat, așa cum îi vrea Dumnezeu. O înviat Domnul Hristos, care-a zis „*Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți avea odihnă sufletelor voastre*”.

Cereți și ajutor de la Dumnezeu în ceea ce vreți să faceți, faceți ce puteți să faceți și până la urmă, dacă veți avea succesele pe care le gândiți și pe care nu le presupun eu, ar fi bine să ne mai întâlnim din când în când, poate tot așa la vreo întâlnire de felul acesta și să vedem ce s-a putut face „*pentru cealaltă vreme*”. De ce mă gândesc la treaba aceasta? Pentru că Sfântul Grigorie de Nyssa, vorbind despre creștini, spune că mulți dintre creștini sunt așa cum a fost o dată o maimuță educată să servească la masă, dar când cineva a aruncat niște migdale, a lăsat toate și s-a dus la migdale. Tot așa-i și cu creștinii noștri, nu-s cu o schimbare de fond ci cu una de suprafață [și tot așa ar putea fi și cu „pacienții” Crucii Albastre]. Se potrivește cuvântul Domnului Hristos: „Cel ce iubește pe tatăl sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Și oricine iubește pe fiul sau pe fiică mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine”, „Cel ce nu-și ia crucea ca să-Mi urmeze Mie, nu este vrednic de Mine”. Nu-i Domnul Hristos în centru, ci tata și mama, și fiul și fiica... Domnul Hristos nu vrea să desființeze iubirea față de părinți și față de copii, dar vrea să o disciplineze, s-o îndrepteze. Și-atunci, cine iubește pe Domnul Hristos mai mult decât orice, sigur iubește și pe tata și pe mama, la măsurile la care trebuie, și pe fiu și pe fiică, la măsurile la care trebuie.

(Mănăstirea Brâncoveanu - 5 mai 2001)

N. red.: **Crucea Albastră** are ca scop **prevenirea alcoolismului și recuperarea celor afectați** folosind metode medicale, psihologice dar și spirituale, deoarece beția este considerată un păcat, care prin repetare poate deveni patimă, deci greu de învins. Numai 15% din alcoolici acceptă că sunt dependenți și vor să se trateze, prezentându-se de bunăvoie, cu dorința de a fi ajutați. Din 100 de cazuri (care acceptă de bunăvoie) 50 sunt recuperați (nu mai recidivează), iar dintre aceștia, 25 devin și credincioși sau se întăresc în credință. CARO are un centru de recuperare în Șura Mică (pentru bărbați) și unul în Vurpăr (pentru femei). Sediul principal se află la Sibiu. CARO a publicat mai multe cărți (foarte folosite de cei dependenți de alcool, familiilor lor, precum și specialiștilor), pe care le puteți găsi la rubrica „Cartea prin poștă” din revista noastră (pag. 95: poz. 186-190). Telefon CARO: 069.212777 (Sibiu)

**Crucea Albastră caută voluntari
puternic motivați religios, în Făgăraș,
pentru înființarea unei filiale.
Tel.: 219357**

Martharisirile unui alcoolic american

Floyd F.

Policlinica St. Pantelimon – Cluj-Napoca

Bună ziua! Numele meu este Floyd F. și sunt alcoolic. Știu că pentru mulți dintre voi acest tip de prezentare pare ciudat, dar vă rog, citiți mai departe și veți afla motivul pentru care mă prezint într-o manieră atât de “șocantă”.

Vedeți, eu sunt un alcoolic adevărat și o persoană adevărată. Și am o viață fericită fără a consuma alcool. Acest fel de a mă prezenta îmi amintește întotdeauna că sunt alcoolic și, de asemenea, îi ajută pe alți alcoolici să se raporteze la mine ca și la un alcoolic. Acest lucru e foarte important, o parte a programului pe care îl urmez eu pentru a îmi menține abținerea se referă tocmai la a îi ajuta pe alți alcoolici ca și mine să își câștige abținerea.

Eu sufăr de o boală și, datorită acestei boli, nu mai pot să consum alcool. În momentul în care încep să beau, în organismul meu se declanșează un sistem care cere din ce în ce mai mult alcool și nu mă mai pot opri din băut până în momentul în care această “sete” nu este potolită. În mod normal, această sete de alcool nu este vizibilă, exceptând faptul că aveam nevoie să beau din ce în ce mai mult pentru a mă simți confortabil. Nu mă simțeam satisfăcut până în momentul în care organismul meu nu era la un anumit nivel de intoxicare cu alcool. La un moment dat în cariera mea de băutor, era necesar să beau ceva ca să mă simt un om normal. Nu puteam să mă simt bine la petreceri, nunți, înmormântări sau oriunde altundeva, dacă nu consumam alcool. Nici nu puteam să mă duc la serviciu fără să beau ceva pentru stimulare. Acum știu că toate acestea se datorau faptului că eu sufăr de o alergii la alcool.

O altă parte a bolii mele, aceea legată de gândirea mea, îmi spunea că eu pot să îmi controlez băutul, că *“de data asta va fi diferit. Nu o să te îmbeți”*. Am aflat acum că în modul acela mă mințeam pe mine însumi și mă intoxicam cu alcool. În ciuda intențiilor bune pe care le aveam. Când am început să mă mint, eram deja alcoolic – și eram de o bună bucată de timp. Doar că eu nu puteam să văd asta. Alții puteau să vadă. Eu nu puteam.

Povestea alcoolismului meu începe de când aveam 14 ani. Am început să beau cu niște prieteni de la școală, iar băutul nostru era acceptabil din punct de vedere social. Tatăl meu era alcoolic, la fel mulți dintre unchii mei, deci știam ce înseamnă un bețiv. Doar că eu nu credeam că mi se poate întâmpla și mie să devin alcoolic. Mă credeam prea inteligent pentru a deveni alcoolic, eu puteam să îmi controlez băutul sau să mă las de băut, dacă alcoolul ar fi devenit o problemă pentru mine. Așa gândeam pe vremea aceea. Astăzi îmi dau seama că eram prins într-o problemă care mă depășea, era ceva cu mult mai puternic decât mine. Și astfel, boala alcoolismului m-a prins în plasă. Și în acea perioadă, spre sfârșitul adolescenței mele, nu am putut să îmi dau seama de ceva ce toți cei din jur deja știau: că devenisem alcoolic.

După vârsta de 20 de ani, am început să am probleme maritale și să am dificultăți în a îmi păstra un serviciu stabil. Soția mea a divorțat. Ea era capabilă să vadă în mine ceva ce eu nu puteam să văd. Și anume că eram un alcoolic, iar situația mea se înrăutățea. Am schimbat multe locuri de muncă, iar uneori eram nevoit să dorm

în stradă. Și am rămas în starea asta timp de 10 ani: trăiam în adăposturi pentru săraci, sub poduri sau oriunde găseam un acoperiș. Nu puteam să îmi iau o slujbă. Beam de câte ori aveam ocazia. Nu mai păstram nici un fel de control asupra vieții mele, parcă băteam deja la ușa morții. Noi, alcoolicii, avem tendința de a distruge viața noastră și a tuturor celor din jur. Dar cel mai mult ne distrugem pe noi înșine.

În 1982, cu voia lui Dumnezeu și cu ajutorul Alcoolicilor Anonimi, am reușit să mă las de băut. Am spus “cu voia lui Dumnezeu” pentru că astăzi știu că El a făcut mult mai mult pentru abținerea mea decât am făcut eu însumi. “Lupul” răpise una dintre oille Lui, iar Păstorul Dumnezeu m-a salvat. S-a întâmplat în felul următor:

Eram trecut de 30 de ani și deja, de câțiva ani tot încercam să-mi controlez consumul de alcool. Am încercat și să mă moderez și să mă opresc de tot, dar nu am avut nici un fel de succes în ambele tentative. Am încercat să folosesc biserica pentru a reuși să mă las de băut, am urmat programe de recuperare, am fost în închisoare. Am încercat să-mi temperez băutul folosindu-mă de relații, am făcut tot ce am putut ca să reușesc să-mi controlez băutul. Am schimbat berea cu vinul, apoi cu băuturile tari; m-am întors la bere și am încercat să fumez marijuana ca să-mi controlez băutul. Nu am acceptat că eram lipsit de putere asupra alcoolului.

În această perioadă locuiam cu mama mea pentru câteva zile, ca să o ajut să își repare casa. Tatăl meu murise din cauza alcoolismului în urmă cu câțiva ani, iar mama avea nevoie de o mână de ajutor. Îmi plănuisem să locuiesc cu ea doar o perioadă, iar când reparațiile erau gata, să mă întorc în California. În această perioadă am reînceput să consum alcool în cantități foarte mari. Pur și simplu, nu puteam să accept că eu nu pot să beau cum beau alți oameni. Dacă alții puteau să bea fără nici o problemă, de ce nu puteam să fac și eu la fel? Nu eram capabil să înțeleg că eu sunt, fizic și mental, diferit de alți oameni.

Oricum, acest episod de băut în cantități mari a durat cam 3 săptămâni. Mama era îngrijorată pentru mine și m-a întrebat într-o zi: “Fiule, de ce nu te lași tu de băut?”. Pentru câteva momente, am fost capabil să fiu onest în legătură cu băutul meu, și i-am răspuns: “Mamă, am încercat să mă las, dar nu pot!”. Probabil a fost prima dată când am admis în fața unei alte ființe umane că nu puteam să mă opresc din băut, deși încercasem de multe ori. Mă lăsam pentru perioade scurte, chiar de o lună, dar găseam întotdeauna un motiv ca să mă reapuc. Și când reîncepeam, reîncepea și aceeași veche istorie ce îmi pricina probleme, remușcări și în final, o altă promisiune că o să mă las. Apoi ciclul se repeta iar și iar. Spre sfârșitul poveștii mele de alcoolism activ, perioadele de băut erau din ce în ce mai lungi, iar cele de abținere scurte. Eram pe drumul spre iad, și nu puteam să mă las de sticlă. Eram prins.

În acea noapte am intrat în Delirium Tremens, cum îi spunem noi, DT. Am mai avut astfel de crize și înainte, dar de data aceasta a fost cel mai greu. Simțeam că ceva malefic era în cameră cu mine și că acel ceva mă trăgea după el în întineric. Eram înspăimântat. În acel moment de disperare l-am strigat pe Dumnezeu, “Doamne ajută-mă!”, și El m-a ajutat. Am ieșit din criza de DT și mi-am venit în fire. Era chiar un miracol. De ce Dumnezeu m-a ajutat în acel moment, pot numai să ghicesc. Cred că El m-a ajutat pentru că mă iubește, după cum îi iubește pe toți alcoolicii. Toți ar trebui să-l cerem ajutorul, să-L rugăm să ne schimbe viața. În acel moment de claritate, m-am decis să fac orice, să plătesc orice preț pentru a mă lăsa de băut. Ajunsesem “la fundul sacului”, după cum se spune, îmi ajunsesese.

M-am decis să mă reîntorc la Alcoolicii Anonimi, un loc unde puteam

găsi alți oameni ca mine, oameni care încercau să-și mențină abstinența. Nu credeam că programul o să funcționeze și pentru mine, mai încercasem și altă dată [n. red.: autorul mai trecuse pe la Alcoolicii Anonimi timp de 5 ani!], dar eram convins că dacă o să am în jur oameni care nu beau, o să ies cel puțin din starea de beție în care eram. Diferența a fost că de data asta eram gata să-i ascult pe acei oameni, să-i ascult când îmi spun ce fac ei pentru a-și menține abstinența.

Primul lucru pe care ei l-au sugerat, a fost faptul că **trebuie să admit că sunt alcoolic**, că nu mai pot să beau fără să am probleme. Înainte de asta, orice alt efort era inutil. Mi-a fost greu să admit acest lucru, dar, analizându-mi trecutul, consumul de alcool, a trebuit **să admit că alcoolul mă învinsese, că nu puteam să-mi controlez consumul de alcool**.

Cel de-al doilea lucru pe care ei l-au sugerat, a fost faptul că **aveam nevoie de ajutorul lui Dumnezeu** pentru a putea să mă opresc din consumul de alcool. Depindeam de alcool de ani de zile, acum trebuia să depind de Dumnezeu, altfel eșuam. Trebuia doar să am credința că Dumnezeu mă va putea ajuta, dacă eram gata să dezvolt o relație cu El. Trebuia să cred că Dumnezeu mă va ajuta chiar și pe mine.

Dar pentru a primi salvarea de la Dumnezeu, trebuia să-mi schimb felul de a trăi, să scap de egoismul meu, de credința doar în propriile forțe. Trebuia să fiu gata să văd modul în care egoismul afectase viața mea și afectase viața tuturor celor din jurul meu. Nu puteam să mă las de băut dacă trăiam o viață în care mă bazam numai pe propria voință, trebuia să-mi schimb modul de a gândi. Trebuia să mă concentrez asupra lui Dumnezeu, nu asupra mea. Pentru a putea face lucrul acesta, era necesar să fac un inventar sincer și complet al defectelor mele de caracter și să admit că trebuie să-mi schimb modul de a acționa. Doar să-mi recunosc defectele nu era suficient. Trebuia să-l cer lui Dumnezeu ajutor, să-L rog să înlăture aceste defecte din viața mea.

Cei pe care i-am întâlnit la Alcoolicii Anonimi mi-au sugerat să-mi răscumpăr greșelile față de toți oamenii pe care i-am rănit. Singura excepție de la această regulă era în cazul în care puteam răni persoana respectivă sau altă persoană. Aceasta însemna că trebuie să îmi cer scuze familiei pentru greșelile mele din trecut, să vreau să îmi repar greșelile față de oricine altcineva căruia îi făcusem rău. Alcoolicii rănesc întotdeauna persoanele apropiate lor: părinți, soții, copii. Restul persoanelor pe care le rănesc pot fi colegii lor de muncă, partenerii de afaceri, angajații lor, prietenii, oamenii de la care împrumută bani. Când toată această muncă a fost terminată, am aflat că pot să mă uit în ochii oamenilor din nou, fără să-mi fie rușine de mine însumi. Puteam să vorbesc cu alții despre alcoolism, știam care sunt dificultățile pe care le are cineva când vrea să înceteze consumul de alcool. Am văzut că o viață dedicată altor oameni îmi aducea mai multe satisfacții decât o viață centrată pe mine însumi, pe micile mele planuri. Am găsit un sens în viață ajutând alți alcoolici, cum sunt și eu, să-și mențină abstinența.

Acum știu că, datorită faptului că alcoolismul este o boală incurabilă, este necesar să urmezi zi de zi un plan de recuperare. **Un alcoolic, chiar dacă nu consumă alcool, se află întotdeauna în pericol să reînceapă.** Iată, eu îmi spun acest lucru în fiecare zi, pentru că și eu sunt un alcoolic. Trebuie să reflectez zilnic la aceste probleme, dacă vreau să mențin progresul pe care l-am făcut. Aceasta înseamnă să mă rog zilnic, să meditez, să caut voința lui Dumnezeu, așa cum îl înțeleg eu. Pentru a-mi menține abstinanța, trebuie să merg regulat la întâlnirile Alcoolicilor Anonimi, să vorbesc cu alți alcoolici și să ascult sfaturile duhovnicilor de la biserica la care merg. Sună ca și cum trebuie să muncesc mult, și într-

adevăr trebuie. Dar răsplata pe care

o primesc este seninătatea, pacea cu mine însumi, și o nouă relație cu Dumnezeu. Acestea, bineînțeles, pe lângă faptul că reușesc să-mi mențin abinența zi de zi.

În momentul de față, mă ocup cu dezvoltarea unui program pentru recuperarea persoanelor dependente de alcool, în Cluj-Napoca. Voi fi foarte fericit să răspund la orice scrisori sau email-uri cu întrebări despre Alcoolicii Anonimi sau despre tratamentul alcoolismului.

Vă rog să-mi scrieți pe adresa: Policlinica St. Pantelimon
Proiectul St. Dimitrie Basarabov / Floyd
Str. Ion Mester nr. 10, Cluj-Napoca cod 3400

Preambulul Alcoolicilor Anonimi

Alcoolicii Anonimi sunt o comunitate de bărbați și femei care își împărtășesc experiența, puterea și speranța, cu scopul de a-și rezolva problema comună și de a-i ajuta și pe alții să se însănătoșească de pe urma alcoolismului.

Singura cerință pentru participare ca membru este dorința de a înceta băutul. AA-ul nu percepe nici cotizații, nici taxe de înscriere, ne finanțăm prin contribuțiile noastre.

AA-ul nu se afiliază nici unei secte, nici unei formațiuni religioase sau politice, nici unei organizații sau instituții; nu dorește să se angajeze în nici o controversă; nu sprijină și nu contestă nici o cauză.

Scopul nostru inițial este acela de a rămâne abinenți și de a-i ajuta pe alți alcoolici să ajungă la abinență.

Cei 12 pași ai Alcoolicilor Anonimi

Pasul 1: "Am admis că eram neputincioși în fața alcoolului – că nu mai eram stăpâni pe viața noastră".

Pasul 2: "Am ajuns la credința că o Putere superioară nouă înșine ne-ar putea reda sănătatea mintală."

Pasul 3: "Am hotărât să ne lăsăm voința și viața în grija lui Dumnezeu, așa cum și-L închipuie fiecare dintre noi."

Pasul 4: "Am făcut fără teamă un inventar moral amănunțit al propriei persoane."

Pasul 5: "Am mărturisit lui Dumnezeu, nouă înșine și unei alte ființe umane, natura exactă a greșelilor noastre."

Pasul 6: "Am consimțit fără rezerve ca Dumnezeu să ne scape de toate aceste defecte de caracter."

Pasul 7: "Cu umilință, l-am cerut să ne îndepărteze slăbiciunile."

Pasul 8: "Am întocmit o listă cu toate persoanele cărora le-am făcut necazuri și am consimțit să reparăm aceste rele."

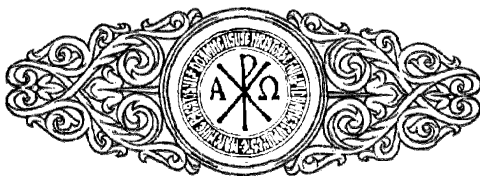
Pasul 9: "Ne-am reparat greșelile direct față de acele persoane, acolo unde a fost cu putință, dar nu și când le-am fi putut face rău lor sau altora."

Pasul 10: "Ne-am continuat inventarul personal și ne-am recunoscut greșelile, de îndată ce ne-am dat seama de ele."

Pasul 11: "Am căutat, prin rugăciune și meditație, să ne întărim contactul conștient cu Dumnezeu, așa cum și-L închipuie fiecare dintre noi, cerându-L doar să ne arate voia Lui în ce ne privește și să ne dea puterea s-o împlinim."

Pasul 12: "După ce am trăit o trezire spirituală ca rezultat al acestor pași, am încercat să transmitem acest mesaj altor alcoolici și să punem în aplicare aceste principii în toate domeniile vieții noastre."

Războiul nevăzut. Isihasmul

Războiul văzut și nevăzut cu Antihrist

*Convorbire între Arhim. Teofil Părăian
și Arhim. Mina Dobzeu*

Războiul văzut Trei strigări împotriva lui Antihrist

Arhim. Teofil Părăian: Părinte, am aflat de Sfinția voastră, am auzit că ați fost și deținut politic. Cât timp ați fost deținut politic?

Arhim. Mina Dobzeu: Eu am fost un revoltat împotriva ateismului marxist-leninist, a materialismului dialectic.

În 1948-1949 (eram călugăr ierodiacon la schitul Grădicești), când s-a scos învățământul religios din școală, eu am luat atitudine și am răspândit niște afișe, protestând și scriind chiar articole despre înstrăinarea credinciosului de Biserică și despre îndobitocirea omului ca urmare a învățăturii marxist-leniniste. După ce au descoperit că eu sunt autorul, m-au arestat și condamnat 3 luni și o zi dar m-au reținut 11 luni la Galați.

În 1959, când eram student la teologie, în anul 2, la București, s-a dat decretul 410 de desființare și reducere a personalului (monahilor) din mănăstiri. Am luat atitudine și atunci, am scris 13 scrisori, pe larg, despre temeiurile Sfintei Scripturi (în special Apocalipsa), în care denunțam Anticristul sub toate aspectele. Am adresat aceste scrisori la ierarhii Bisericii, una la Institutul Teologic. Dar curând am fost denunțat, exmatriculat din învățământul teologic, scos din monahism, arestat și condamnat pe 4 ani la Jilava. Acolo l-am întâlnit și pe Nicolae Steinhardt, pe care l-am botezat, în condițiile care erau acolo. Aceasta a fost a doua strigare împotriva lui Antihrist.

A treia strigare împotriva lui Antihrist a fost în 1986-1988, când am scris 7 scrisori lui Nicolae Ceaușescu, cerând să se respecte calendarul Bisericii Ortodoxe Române, să respecte poporul acesta, că este un popor cumințe, moral. Demonstrăm cumințenia poporului nostru, superioritatea moralei creștine, combăteam darwinismul. Nu eram singur ci cu un grup de scriitori din București. Scrisorile le trimiteam pe adresa lui Ceaușescu, dar cu semnătura „Din partea unui grup de scriitori din București”. Prin 1988-89 am fost iar reținut vreo 8 luni. N-am recunoscut că-mi aparțin, pentru a nu trebui să-i denunț pe scriitori...

Arhim. Teofil: După 1964, după eliberare, unde ați fost?

Arhim. Mina: Eu făceam parte schitul Grădicești, din eparhia Hușilor, dar episcopul locului nu m-a primit aici, nici mitropolitul de la Iași, și atunci am fost la Prea Sfințitul Teofil, pe care îl cunoșteam (de când fusese episcop la Roman; era un duhovnic bun) și care m-a primit în eparhia Clujului și am stat puțin la mănăstirea Nicula, apoi am primit o parohie unde am stat 5 ani, după care am fost chemat la episcopia Hușilor (în 1969) și de atunci sunt aici (am fost ad- ministrator, stareț).

Arhim. Teofil: Ați activat deci în viața publică, în timp ce unii s-au retras în munți.

Arhim. Mina: Oriunde eram, eu făceam misiune. Spovedeam și împărtășeam pe credincioși. Făceam Sfânta Liturghie și în închisoare. Aveam materia primă, importantă, pâinea obișnuită, iar vinul... promisem niște struguri, vreo 2 kg în pachet, în colonia de muncă unde eram, lângă Delta Dunării, la Balta I, și am făcut o jumătate de litru de vin. Dar nu aveam nici veșminte, nici vasele sfinte, nici antimisul. Aveam harul preoției, aveam materia primă de importanță, pâinea și vinul natural, și făceam Sfânta Liturghie din memorie, căci cunoșteam bine Sfânta Liturghie, textele biblice. Preoții se adunau în jurul meu. Așa a fost și în coloniile de muncă și la Gherla, unde am stat cu părintele Vasile Vasilache, și ne făceam programul, mai ales că ne izolase pe noi, că eram cei mai influenți între deținuți.

Arhim. Teofil Părăian: Ați fost împreună și cu preoți greco-catolici?

Arhim. Mina Dobzeu: Da, am fost în coloniile de muncă. Ne rugam împreună cu ei, ne înțelegeam, trăiam într-un ecumenism foarte sincer și curat. Părintele Augustin Prunduș, dacă ați auzit de el. Am fost împreună cu el, eram într-o prietenie intimă. Făceam rugăciune și chiar Sfânta Liturghie împreună.

Să spun un moment deosebit: când m-au dus la Gherla, în 1963, la sfârșitul anului, m-a băgat într-o celulă, unde erau cei mai mari deținuți, colonei, generali din aceia care luptaseră la rășărit. Și erau condamnați pe viață. Erau în al 17-lea an de suferință. Și i-am convins pe cei 20 de inși să se spovedească și să se împărtășească. Le-am spus că sunt preot, că întâmplător m-a adus aici. Deci e bine să vă împărtășiți, că n-o să vă mai întâlniți cu preot. Într-adevăr, am făcut Sfânta Liturghie, i-am spovedit și i-am împărtășit, iar după 2-3 zile, m-a scos de acolo, m-a dus în altă parte, la camera preoților, și de aici ne-a scos după alte zile și ne-a izolat.

În 1964, am fost eliberat. Atunci am fost la parohie vreo 5 ani. Nicolae Steinhardt, care a fost botezat, a venit aici în 1975 să-l primesc la mănăstire. Dar la vremea aceea Prea Sfințitul nu înțelegea și comuniștii nu ne-au dat voie să primim personal. L-am trimis la Preasfințitul Iustinian Chira și l-am primit la mănăstirea Rohia, unde a fost călugărit, unde a întreținut și biblioteca. Acolo a și murit. În ultimele zile m-am aflat și eu acolo, și mi-a mărturisit starea lui sufletească, era tare bolnav. Zicea că merge la București, la doctorul lui, dar în cele din urmă a mers până la Baia Mare și acolo s-a internat la spital, unde a și murit. Dar pe drum, când am mers de la mănăstire la Baia Mare, îmi spunea că îl supără niște gânduri, *“că nu m-a iertat Dumnezeu de păcatele vieții mele”*.

Arhim. Teofil: De ce a ajuns la gândul ăsta?

Arhim. Mina: Eu îi explicam: Satana care vede că nu te mai poate duce la păcate, așa te tulbură: cu trecutul. Deci dacă ai trecut la creștinism, te-ai botezat, ți s-a iertat păcatele personale și cele originare. Te-ai spovedit, te-ai mărturisit, ai intrat în monahism, care este iarăși un botez în care ți-a iertat toate păcatele. Deci fii liniștit, căci asta e o provocare de la cel rău, care te tulbură ca să n-ai liniște nici acum. Iar matale, care ești un om liniștit și credincios, te-ai spovedit, te-ai împărtășit. Fii liniștit, că Dumnezeu te-a iertat. Și mi-a mulțumit și a și murit. Eu am plecat de acolo, dar a fost imposibil să mă duc la înmormântare. N-am participat la înmormântare.

Arhim. Teofil: El a fost un om foarte cult.

Arhim. Mina: Tocmai asta a fost importanța acestui botez al lui. Ori de câte ori mi se dă posibilitatea să evoc numele lui, zic: Providența divină l-a chemat la creștinism. Eu să fiu o mână întinsă din partea bisericii ortodoxe, să botez, iar el să fie o mână întinsă către intelectualii, să le spună *„Iată că am cunoscut pe Hristos, veniți la Hristos”*. Iată cum Dumnezeu ne vorbește în zilele noastre, în special intelectualilor, care s-

au lepădat de Credeu și propagau ateismul. Căci zice el: *“Altfel nu se explică starea de fericire pe care am trăit-o imediat după botez, decât că Botezul este adevărat, Sfintele Taine sunt adevărate”*. Deci, iată cum vorbește Dumnezeu intelectualilor și societății zilelor noastre care eram înstrăinați de Dumnezeu, și în special intelectualilor.

A fost lumea revoltată împotriva **ateismului**. N-am cedat și nu m-am înspăimântat și am suportat toate amenințările. Un profesor de teologie, părintele Ghiță Mârzescu mi-a zis: Vei suferi ca și Antim Ivireanu, te vor duce și te vor extermina. Dar Dumnezeu m-a apărut și m-a susținut, să văd triumful binelui și să fiu biruitor.

Războiul nevăzut Eu propovăduiesc isihasmul

Arhim. Mina: Acum sunt foarte revoltat împotriva altei forme de manifestare a lui Antihrist: apar acești prooroci mincinoși, cu spiritismul, bioenergismul, satanismul, practicile yoghine. Însă toate acestea nu sunt decât o formă de prostire a conștiinței omului și de a-l cucerii, de a-l vrăji. *Nu-l mai constrânge* ca în timpul comunismului, cu metode despotice de constrângere și amenințare, *dar îi vrăjește* și îi atrage pe mulți în aceste concesii pe cei care umblă după senzațional. Și strig împotriva acestora. Am scris și președintelui, împotriva ateismului, a prostituției și a practicilor homosexuale. Am scris și primului ministru, și justiției, parlamentarilor, Prea Fericitului Patriarh și Sinodului.

Sub alt aspect, eu propovăduiesc **isihasmul**. Ce m-a determinat pe mine să fac asta? Fiind aici, veneau studenți și-mi spuneau: “Iată, în diferite centre culturale apar niște maeștri care învață despre isihie, isihasm, practica rugăciunii”. Dar cum și în ce fel? Cu influențe budiste, brahmanice, cu practici yoghine și cu câteva gesturi magice. Și gata: l-a sfințit, l-a curățit. Și auzind aceste lucruri mi-am dat seama că acestea nu sunt după învățătura noastră creștină și ortodoxă.

Arhim. Teofil: Ați terminat teologia după aceea.

Arhim. Mina: Am reluat studiile și am terminat de-abia în 1970

Arhim. Teofil: Ce ați avut la licență?

Arhim. Mina: Am avut probleme dogmatice discutate în Consiliul Cleric al Bisericii. A fost o temă foarte importantă, pe care n-o dădeau profesorii decât la doctoranzi, dar eu am insistat foarte mult, și asta a fost pentru mine o preocupare frumoasă, ca să cunosc mai profund ortodoxia și erorile protestante și sectare. Încât profesorul a spus că merită să fie publicată lucrarea, căci am venit cu contribuții proprii, dogmatice. Dar, pentru că e a lui Mina Dobzeu, se pune la depozit, acolo.

Dar să revenim. Sunt un revoltat împotriva practicilor acestora, atâtor josnicii care ne iscodesc și ne ispitesc tineretul de azi și omul zilelor noastre. Și atunci am zis: Dacă aceștia umblă după senzațional, sunt și copii cuminți și cu suflete curate care întreabă ce este isihasmul, ce este rugăciunea lui Iisus? Ce sunt lucrurile acestea înălțătoare ale vieții spirituale și ale misticii creștine ortodoxe? Și atunci, la moartea părintelui Stăniloae auzind cuvintele părintelui Patriarh când s-a adresat monahilor („să vă preocupe în special să cunoașteți învățăturile pe care le predicați și să le aplicați în practică”), am zis: să învățăm să predăm și să publicăm învățătura dreaptă despre rugăciunea inimii, isihasmul. Și am cerut permisiunea, și am aprobat P. F. Patriarh, cu condiția ca în orice eparhie mă duc, să cer și aprobarea episcopului. Și așa am început încă din 1993 să merg prin mănăstiri și prin centrele culturale în care am fost invitat de către ASCOR și tineret, și să propovăduiesc isihia și alte teme și adevăruri ale dreptei credințe, scoțând în evidență și răstăcirile sectarilor... Am mers prin toate

mânăstirile și eparhiile Buzăului și Craiovei, prin centre culturale din toată țara, în afară de Arad, Timișoara și Oradea. La cerința credincioșilor, a tineretului, în special ASCOR, am ajuns de două-trei ori la Sibiu, Cluj, Craiova etc. Luna trecută am fost la eparhia Iașului, și am fost și la un congres internațional al monahilor, care s-a ținut la Durău, unde am vorbit primul, despre rugăciunea inimii: erau impresionați, doreau să afle mai multe. În prima și în a doua zi am vorbit, iar în a treia ne-am dus în excursie.

Eu propag rugăciunea inimii, calitatea rugăciunii, calitatea vieții duhovnicești. Și pentru monahi este ceva care trebuie să ia aminte, că și regulamentele monahale ne cer să cunoaștem practica rugăciunii, „rugăciunea lui Iisus”, a pustnicului. Mulți monahi zic: „Da, am încercat și eu să zic, în cursul zilei, de câte ori mi-aduc aminte, și n-am reușit”. Dar eu le recomand un exercițiu: timp de 5-10-15 minute, zilnic să-l facă, dar preocupați numai și numai de rugăciune. Poziția este în genunchi, nu stând pe șezut sau aplecat cu fruntea la pământ, ci vertical, cu mâinile adunate; și rostești rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mântuiește-mă pe mine, păcătosul”. Te cobori cu mintea în inimă.

Mintea nu e obișnuită, dar încet-încet se obișnuiește să rostească cuvintele rugăciunii. Inima nu-i obișnuită, nu se deschide, e împietrită, dar dacă ai să bați la ușa inimii, mereu, mereu, și chiar accentuat, insistent, până la urmă se deschide; după o perioadă dă semne că conlucrează, colaborează, se încălzește, ca semn al conlucrării, iar sânguința pune de acord rațiunea și afecțiunea inimii. Când se întâlnesc cele trei însușiri dumnezeiești, în inimă, în suflet și în minte, creează acel triumghi trinitar, divinitatea în noi, chipul în Dumnezeu; prin realizarea calității vieții și a rugăciunii, ne căpătăm și asemănare cu Dumnezeu. Și insist să se facă exercițiul acesta de cel care vrea să își deprindă mintea să se roage mereu, să aibă o rugăciune continuă, cum zice Sfântul Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat”. Silește-te, fă exercițiul acesta în cursul zilei, de câte ori îți aduci aminte, oriunde te-ai afla, la muncă, pe drum, și vei căpăta deprinderea rugăciunii continue. Iar cu timpul ai să vezi că la orice rugăciune (Pravila care se face, cele 7 laude) te poți coborî cu mintea în inimă, încât să realizezi calitatea rugăciunii, nu numai când zici aceste cuvinte sfinte, „Doamne Iisuse ...”, ci orișicând, cu orice rugăciune realizezi calitatea rugăciunii.

„Miluiește-mă” sau „mântuiește-mă”?

Deci, dacă se întreabă cineva ce urmărim, noi urmărim calitatea rugăciunii, care este calitatea vieții noastre duhovnicești. Să nu zică nimeni că nu e pentru el. Nu o să realizezi 100% harisma rugăciunii. N-ai să reușești 100%, ci doar 60% sau 30%. A fost osândit cel care a înmormântat talantul, care n-a făcut nimic cu el. Deci, dacă ești călugăr, să nu zici că nu e pentru tine. Mai mult, ea este pentru tot credinciosul (mireanul) care dorește să strige către Hristos: „Doamne Iisuse, Doamne Iisuse, ...”, să strige cum s-a mai strigat: „Iisuse, fiul lui David, *miluiește-ne*”, „Iisuse, *ai milă* de mine”. Dar ei nu știau că Iisus este Mântuitorul. Noi știm că este Mântuitorul, și atunci noi zicem: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, *mântuiește-mă* pe mine, păcătosul”, pentru că El este *Mântuitorul*, și noi îi cerem ce e mai important: mântuirea. Și Maicii Domnului îi cerem să aibă milă de noi. Dar când e vorba de Mântuitorul, atunci îi cerem precis: mântuirea.

Arhim. Teofil: Dar rugăciunea, așa cum e prezentată în slujba călugăriei, este: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, *miluiește-mă* pe mine, păcătosul”. Adică așa m-a învățat pe mine părintele Arsenie.

Arhim. Mina: Cei mai mulți zic „miluiește-mă”. Eu nu îi contrazic. Să zică și așa, numai să zică.

Arhim. Teofil: Dacă zici „miluiește-mă”, înseamnă și „mântuiește-mă” în același timp, adică tot ce ține de ajutorul lui Dumnezeu.

Arhim. Mina: Eu aș vrea să-i atenționez, sub aspect dogmatic, că

Domnul Iisus Hristos este unicul Mântuitor. Și noi îi cerem ce e mai important.

Conținutul și metoda rugăciunii

Arhim. Teofil: Acum mai nou, ucenicul Sfântului Siluan de la Sf. Munte, respectiv Arhimandritul Sofronie de la Essex (Anglia), i-a învățat pe călugării lui să zică: *“Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi și lumea Ta”*.

Arhim. Mina: Bine. Auziți, eu sub aspectul acesta, dau importanță. Am o carte: *“Iisus, pacea noastră”*, și la urmă am un rozar ortodox, pe care l-am compus eu. Și folosesc rozarul acela foarte mult, adică în sensul că mă rog pentru lume, nu numai pentru mine.

Arhim. Teofil: Eu mi-am făcut un fel de rânduială. Eu am zis tot timpul (cu 11 ani înainte de a fi călugăr am știut de rugăciunea aceasta, mi-a pus-o în atenție părintele Arsenie Boca) rugăciunea cu care se mântuiesc călugării (*“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”*), lipită de respirație, și rostită cu gândul. Nu cu cuvântul vorbit, ci cu cel gândit, în felul următor: între respirații (fără să inspire și fără să expiri) *“Doamne”*. Trăgând aer în piept, odată cu acesta, *“Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu”* și dând aerul afară din piept, odată cu acesta, *“miluiește-mă pe mine, păcătosul”*. Așa am știut, așa am făcut. După ce am auzit și de rugăciunea aceasta formulată de Arhim. Sofronie am gândit așa: că s-ar putea face o combinație între *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”*, plus *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi și lumea Ta”*, și apoi și o rugăciune de preamărire, eventual: *“Mărire Ție, Doamne, mărire Ție”*, sau cum ar fi *“Doamne, Dumnezeul nostru, cât de minunat este numele Tău în tot Pământul”*, sau *“Pe Tine te lăudăm, pe Tine Te cântăm”*, sau *„Ție îți mulțumim Doamne...”*. Bineînțeles că aceasta nu se mai poate ține de respirație.

Arhim. Mina: Când e vorba de a fi legate de inspirație și expirație este o variantă, și cealaltă legată de inimă este alta.

Arhim. Teofil: Nu se poate [lega de pulsul inimii].

Arhim. Mina: Eu am ales-o pe-a doua. De ce? Pentru monahi este bună aceasta, cu inspirație și expirație. E în singurătatea lui, în chilia lui, și o face. Dar asta, prin faptul că o dăm publicității, apoi vreau să o feresc de... ironizare.

Arhim. Teofil: Eu nu susțin ce e necesară lipirea de respirație. Eu spun ce m-a învățat părintele Arsenie. Spun ce am făcut, dar dacă am adăugat și *“miluiește-ne pe noi și lumea Ta”* nu o mai pot face pe respirație. Dacă zic *“Mărire Ție, Doamne, mărire Ție”* n-o pot face pe respirație. Dacă zic *“Slăvescu-te Doamne, că sunt minunat întocmit”* n-o mai pot face pe respirație.

Arhim. Mina: Iată un argument foarte bun. Dar iată ce spun eu despre respirație: este un suspin artificial. Dar suspinul adevărat îl câștigăm de-abia după ce am făcut progrese. Este un suspin provocat de Duhul Sfânt. Zice că Duhul Sfânt locuiește în inima curată. Atunci avem rugăciunea cea adevărată, cu evlavie, cu smerenie și cu suspine provocate de Duhul Sfânt care se roagă împreună cu duhul nostru. Deci facem deosebire între suspinul realizat cu inima curată, și cel artificial.

Arhim. Teofil: Importantă este angajarea în rugăciune și nu că o faci cu respirație sau fără respirație.

Arhim. Mina: Deci eu am ales aceasta, legat de ritmul inimii, pentru că îl dăm publicității și vrem să-l ferim de ironie.

Arhim. Teofil: Eu cred că importantă este totuși angajarea în sine, și că nu e foarte important nici chiar cuvântul acesta, nici rugăciunea în sine: *«Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul»* pentru că părinții cei duhovnicești, n-au zis toți aceeași rugăciune. În Pateric, de exemplu, găsim că unul a zis: *“Doamne, învrednicește-mă să Te iubesc pe tine cum am iubit altă dată păcatul?”* ...

Arhim. Mina: Acestea sunt particularități și fiecare le poate folosi. Eu nu contrazic.

Numai să le facă. Dar eu le spun că ceea ce fac, este ceva dogmatic, precis.

Arhim. Teofil: Călugăria însă ne obligă, pentru că acolo, la slujba călugăriei, se spune că ești dator în toată vremea a avea în minte, în inimă, în cuget și în gura ta numele Domnului Iisus, și a zice: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Un călugăr e dator cu rugăciunea aceasta. Toți călugării.

Arhim. Mina: Și la regulament scrie că toți călugării trebuie să știe această rugăciune.

Arhim. Teofil: Chiar dacă n-ar scrie în regulament, esențialul este slujba de călugărie, când se și dau metaniile: se spune că "Ești dator!". Nu se mai discută: ești dator, trebuie să-ți îndeplinești datoria, să spui cât de des această rugăciune. După aceea, trebuie să avem în vedere, fără îndoială, și slujba liturgică, rugăciunea lui David, pentru că rugăciunea aceasta este o rugăciune de *cerere* și nu de *preamărire*, ori noi trebuie să avem și rugăciune de preamărire.

Arhim. Mina: „Aduceți Domnului rugile voastre, aduceți Domnului mărire și cinste”. Acesta este idealul care trebuie să primeze. Și apoi, a mângâia și a ajuta.

Arhim. Teofil: Apoi și rugăciunea aceasta liturgică e foarte *variată*, și îți dă diferite stări sufletești, pe care nu le poate avea cel care spune *simpliciter* doar această rugăciune.

Arhim. Mina: Acesta eu îl consider un exercițiu pe care îl recomand doar pentru ca el să-și însușească mereu rugăciunea și să realizeze calitatea rugăciunii.

Arhim. Teofil: Să se știe „lipi” de Dumnezeu, că altfel ...

Treptele rugăciunii

Arhim. Mina: Și după aceea, așa, toate celelalte rugăciuni din Pravilă, el poate să le facă cu coborârea minții în inimă. Chiar ascultând Sf. Liturghie vezi că te cobori cu mintea în inimă, și o simți, o trăiești, nu te rezumi la vorbe.

Și acum, ca efect:

- primul stadiu este eliminarea de vicii, de patimi, ură, vrajbă, invidie, beție, etc.
- al doilea stadiu este eliberarea de imaginile păcatului și învingerea dorințelor păcătoase care persistă încă în simțuri.
- al treilea stadiu este iluminarea; se arată lucrarea mai cu putere și ne încinge cu putere și ne curățește de zgura păcatului, harul lui Dumnezeu rămâne și se sălăsluiește în inima noastră, se odihnește acolo, și atunci de-abia ai adevărata evlavie, adevărata smerenie, adevărata rugăciune, care se produce (prin lucrarea Harului Duhului Sfânt) cu suspinele grăite. Sf. Apostol Pavel zice: Suntem luați în carul de biruință al lui Dumnezeu, care ne călăuzește și gândurile, și vorbele, și faptele. Deci cel ce ajunge la această treaptă de curățire a inimii, este luat sub ocrotirea harului însăși. Și este fericit și în gândire, și în vorbire și în faptele lui. Și nu numai că noi îl căutăm pe Hristos, dar El este păstorul cel bun și ne caută și el, bate la ușa inimii. "Iată, eu stau și bat la ușa. Cel ce-mi va deschide, voi intra la el...". Când bate, bate sub diferite forme: prin sfatul unuia, printr-o cercetare, o ispită, printr-o învățătură sfântă, o predică, prin sfaturile duhovnicului. Când vine, trebuie să găsească inima curată.

Arhim. Teofil: Dumnezeu curățește inima.

Arhim. Mina: Da, dar nu fără contribuția și aportul nostru. Eu atenționez foarte mult pe cei care vor să se angajeze, să se ferească de senzațional, să nu dea atenție vedeniilor, viselor, șoaptelor. Acestea sunt șoaptele satanei, lucrarea ei. Dar unii spun că sunt și visuri și vedenii bune. Or fi ele, dar nu știi care sunt, și pentru asta să nu dai crezare la nimic. Un profet întreabă pe Dumnezeu:

-Doamne, cum vom cunoaște unele șoapte, comuncări, vise sau vedenii, că sunt adevărate și nu sunt de la Satana? Dumnezeu îi spune:

- Cele bune, care sunt de la Dumnezeu, se împlinesc, cele rele nu se împlinesc, și sunt false.

Dar atunci nu trebuie să dai crezare nici la rele, nici la bune. Până când? Când vor fi, cele bune se vor împlini. De abia atunci poți să zici că acestea au fost bune și să le dai crezare. Celorlalte să nu le dai crezare. Dar tu nu ești chemat să fii un profet, care te pregătește Dumnezeu să duci o misiune. Ești un om păcătos ca și mine, ca tot omul, și vrei mântuire, deci crede în Dumnezeu și ascultă-l sfaturile, și nu asculta șoapta celui rău, care vine prin vise, vedenii și șoapte diferite. Deci nimeni să nu zică: "la să încerc!". Să nu zici așa. Mai bine zici: "la să încep". De încercat a încercat Iuda, și a dat înapoi. Femeia lui Lot a dat înapoi și s-a făcut stană de piatră. Tu ești chemat spre mântuire. Și silește-te să realizezi 100%.

Arhim. Teofil: Este o metodă de angajare, asta este important.

Arhim. Mina: Și un exercițiu de a te deprinde să ai rugăciune continuă. Am întâlnit mulți care ziceau că au încercat, dar până la urmă s-au moleșit și au adormit! Iar când faci câte un exercițiu de rugăciune chiar să-l faci cu toată atenția. Și cu insistență. Zici cuvintele "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mântuiește-mă pe mine, păcătosul" în taină, dar accentuat și bătând la ușa inimii [trăit, din inimă], pentru că altfel adormi, te moleșești și nu realizezi nimic. E un exercițiu: așa cum oamenii vara se duc la plajă, la soare, se expun, se dezgolesc pentru însănătoșire, așa și noi ne expunem la soarele Hristos. Facem un exercițiu care ne va realiza calitatea rugăciunii.

Părintele Arsenie Boca

Arhim. Teofil: Da. L-ați cunoscut pe părintele Arsenie Boca?

Arhim. Mina: L-am cunoscut, dar era în timpul terorii comuniste. El învăța pictură la București. Am dormit într-un dormitor cu el, am comunicat puțin cu el.

Arhim. Teofil: În ce an?

Arhim. Mina: Parcă în 1956.

Arhim. Teofil: Nu se poate. Părintele Arsenie a fost la București din 1959. A fost angajat la Atelierele de pictură ale Patriarhiei și școala propriu-zisă a făcut-o până în 1938.

Arhim. Mina: Da. În 1956 eu m-am dus la Sibiu și am dat examen, am luat examenul, dar nu mi-a dat loc, pentru că am fost vreo 3 monahi. Apoi în 1957 am fost la București și am dat examen, și am făcut '57-'58-'59. Deci în perioada asta m-am întâlnit cu părintele Arsenie Boca. În 1959 încă eram la București. La Antim l-am întâlnit.

Arhim. Teofil: Bine... Poate a fost pentru ceva la București.

Arhim. Mina: Atât m-am întâlnit, dar știți, era puțin comunicativ, pentru că era urmărit și el de Securitate, și eu. Deci atât l-am cunoscut. Dar din cele ce a scris el, din publicații...am citit puțin.

Arhim. Teofil: Ați citit ceva din ce-a scris el?

Arhim. Mina: Puțin.

Arhim. Teofil: Ce anume?

Arhim. Mina: Despre ce îndrumări le dădea ucenicilor săi, despre viața de familie, despre călugări. M-am întâlnit chiar cu ucenici dintre ai lui, pe care îi învăța, ca familiști, să trăiască în abstenență, numai pentru procreare de prunci... Povestesc mulți care l-au cunoscut, că el apărea ca un vizionar, era mai psiholog în felul lui.

Arhim. Teofil: El nu voia să fie știut ca vizionar, dar avea niște calități pe care ceilalți oameni nu le aveau. El a studiat și Belle Arte (pictură, sculptură) și prin asta și-a dat seama mai bine de anumite lucruri pe care oamenii ceilalți, care nu le-au studiat, nu le aveau în vedere. Dar părintele Arsenie Boca a lucrat cu toată capacitatea lui, adică și cu înzestrarea nativă, și cu cultura pe care a avut-o. A lucrat cu toate acestea. Avea și cunoștințe de medicină, și a tras anumite concluzii. Părintele Arsenie Boca era un om care se interesa de toate laturile vieții, cât putea el să le cuprindă. Scotea niște concluzii, pe care le ducea apoi mai departe și le pune în aplicare, în legătură cu oamenii. Deci el n-a lucrat numai cu

cunoștințe teologice. Dintre câți oameni am cunoscut, oameni angajați în viața spirituală, oameni ai Bisericii, părintele Arsenie a fost personalitatea cea mai complexă, cea mai puternică. A fost un om cum altul n-a mai fost, cum n-am mai cunoscut. Am cunoscut oameni cu nume mare, dar de măsurile părintelui Arsenie nu. Și mai ales pentru motivul acesta, că nu avea numai cunoștințe teologice, ci și medicale și de artă. Și toate acestea se îngemănau în existența lui. Avea și o înzestrare nativă cu totul deosebită, pe lângă toate celelalte, pe care le aveau și alții. Dacă nu ai și un dar de la Dumnezeu, dat din existența ta, din ceea ce pune Dumnezeu în tine, nu poți să ai măsurile părintelui Arsenie. A fost și o persoană contestată, au fost oameni care l-au judecat pentru anumite lucruri, dar orice s-ar zice despre el, ceea ce a fost el e o realitate și nu poate să zică nimeni nimic.

Arhim. Mina: Și o raritate.

Arhim. Teofil: Da. Și o realitate și o raritate.

Arhim. Mina: Și eu eram tot așa de bine convins despre aspectul acesta multilateral și trăitor al lui. Dar toate s-au încununat cu aceea că el era un trăitor al vieții duhovnicești. Și era dăruit să fie în slujba misiunii Bisericii, în slujba credincioșilor.

Arhim. Teofil: De exemplu, chiar și faptul acesta că mie personal mi-a pus în atenție rugăciunea de toată vremea, rugăciunea cu care se mântuiesc călugării, arată că el că și-a dat seama de ceea ce este esențial în călugărie, că el a știut că eu vreau să mă fac călugăr. A știut că nu mă pot face călugăr la vremea aceea, pentru că mitropolitul Nicolae Bălan voia să aibă la Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus absolvenți de teologie. Eram prea tânăr ca să mă pot hotărî atunci, la 13 ani și jumătate, dar, cu toate acestea, el mi-a pus în atenție, cred eu, lucrul cel mai principal din viața călugărească. Ca și când ar fi zis: "Fii atent, nu poți să te faci călugăr, dar poți să faci ceea ce fac călugării. Zi rugăciunea: *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*".

Proprietatea călugărilor

Arhim. Mina: Eu le spun așa călugărilor: Călugărul se mântuiește? Da, se mântuiește. Care călugăr se mântuiește? Cel care păzește cele 3 voturi monahale și cele 7 laude; cu evlavie, cu rugăciune, cu smerenie și ascultare. Iată o formulă pe care, dacă o respecți, ești călugăr și te mântuiești. Dar, sunt posibilități? Sunt condiții? Am fost prin mănăstiri acum, și eu intram în conflict cu stareții, că eu susțineam întotdeauna că monahul are o proprietate, dar o proprietate spirituală nu materială: cele 3 voturi monahale și cele 7 laude, pe care trebuie să le păzească cu sfințenie și să țină la ele ca la ochii din cap. Comuniștii ne-au luat și locașul de închinare și condițiile de viață și voturile monahale. Dar acum ni le-au redat. Dar nu are dreptul nimeni să le ia, nici starețul, cu atât mai mult duhovnicul, să le ia ce este al lor. Și astfel, călugărul se mântuiește. Are o proprietate la care să țină ca la ochii din cap. Asta le spun... și intru în conflict cu stareții. Ei dau vina pe faptul că tot construiesc. Șantier, șantier... Da, a fost explicabil începutul, când mănăstirile erau pustiite, ruinate. Dar acum... Mănăstirile din eparhia Roman au fost ruinate. Absolut toate. Acum, după ce s-au reînființat, după ce s-au făcut toate acestea, nu mai urmărești numaidecât lux și bogăție. Fă mai întâi lauda Domnului. "*Aduceți Domnului rugile voastre, aduceți Domnului mărire și cinste*". Asta e pe primul loc. Și apoi: a ajuta și a mângâia. A munci e corect. Zice Domnul: "Mai bine este a da, decât a lua". Ce să dai tu, dacă nu muncești să agonisești. Ca să dai, să ajuți, trebuie să și muncești. Să-ți faci locuință, să crezi condiții. Da, eu le spun lucrurile acestea, și le propag rugăciunea inimii, prin care urmăresc calitatea rugăciunii, calitatea vieții duhovnicești. Și pe unde am fost, așa am făcut. Unde întâlnesc stareți duhovnicești și cultivați, e bine. Dar dacă nu au nici una, nici alta, e mai grav.

Arhim. Teofil: Da, trebuie să recunoaștem că mulți călugări sunt improvizați, și sunt și oameni care n-au credință în Dumnezeu, până la urmă.

Importantă este angajarea pe calea cea bună

Arhim. Mina: ... În cele din urmă, după ce am venit acasă, eu le-am scris niște îndrumări precise despre rugăciunea inimii. Și pe ei îi preocupă. Le-am spus: dacă vreți să vă mențineți în această afirmare, că ați ales lucrurile acestea, isihasmul și iubirea, apoi iată ce aveți de făcut. Le-am scris precis și urmează ca articolul acesta pe care l-am dat, după ce l-au înregistrat ei, mi l-au trimis la corectat, și o să fie publicat acum în revista de la Făgăraș.

Arhim. Teofil: În "Porunca Iubirii" [n.red.: a apărut în „Porunca Iubirii” nr.3 / 2000, pag.10-13, cu titlul „Despre valorile Ortodoxiei”].

Arhim. Mina: Ați văzut că eu susțin practica aceasta legată de ritmul inimii, pe motivul că o dăm publicității; și să ne ferim de banalizare, de ironie. Căci mulți nu pricep. Dacă se leagă de inspirație-expirație, în public, devine oarecum banală și ridicolă. Deci acesta e motivul că eu am ales varianta aceasta.

Arhim. Teofil: Acuma fiecare are punctul lui de vedere. Importantă este angajarea în sine.

Arhim. Mina: Iar cealaltă, legată de expirație-inspirație este un suspin artificial.

Arhim. Teofil: Bine, dar nu asta se urmărește, în fond [să ajungi la suspin]. Inspirația și expirația e mai mult faptul acesta că lipești rugăciunea de ceva, să aibă un suport. Asta e, dar se poate face și fără să fie lipită de respirație.

Arhim. Mina Dobzeu: Eu vă spun acum din practică, prin faptul că fac exercițiul acesta 10-20-30 de minute, și spun că fac exercițiul bătând-bătând la ușa inimii. Și aceasta am realizat: se deschide inima, se deschide, colaborează, și se încălzește ca un semn că există conlucrare între rațiune și afecțiune.

Arhim. Teofil: Adevărul este că rugăciunea își găsește locul singură.

Arhim. Mina Dobzeu: Iar cealaltă, harisma rugăciunii, o realizează cine știe cine, marii nevoitori. Iată, de exemplu, am citit "Pelerinul rus". Dar ia aminte că acela avea multă nevoie; era un pelerin lepădat de casă și de masă.

Arhim. Teofil: Părinte, bine, pelerinul rus a fost un om cum nu pot fi mulți. El nu a avut un statut social, în fond. Pentru asta trebuie să fii un om dezlegat de toate; să n-ai nimica, să n-ai familie, ori mântuirea nu cere lucrul acesta. Mântuirea cere legătura cu Domnul Hristos. Adică Domnul Hristos ne mântuiește în condițiile care le avem noi. De ce, de pildă, Domnul Hristos n-a fost ca Sf. Ioan Botezătorul, să nu bea vin, să nu mănânce etc. Pentru că Domnul Hristos a știut că El a venit pentru toți, nu a venit pentru o categorie de oameni (cum ar fi fost Sf. Ioan Botezătorul, pentru pustnici). Și atunci Domnul Hristos a vrut să se știe că mântuirea se realizează de către toți oamenii, în toate condițiile de viață. Și de aceea a dus o viață pe care o pot duce mulți.

Arhim. Mina Dobzeu: Insist asupra acesteia: să nu zică „eu nu o să realizez 100%”.

Arhim. Teofil: Bine, nu o să se știe niciodată cât realizezi.

Arhim. Mina: Dar zic, să nu fie o frână, o piedică. Ai să realizezi 60%. Te primește Dumnezeu cu puținul. A osândit pe cel care a îngropat talanții?

Arhim. Teofil: Domnul Hristos nu cere omului ceea ce nu poate oferi. Dar important este să fie omul corect. Să fie dirijat spre bine...

Arhim. Mina: Căci ce este mântuirea? Este viață neprihănită și sfințirea vieții aici pe pământ, iar întru veșnicie, fericirea și nemurirea veșnică.

Arhim. Teofil: Bine, părinte, eu vă mulțumesc de posibilitatea aceasta de a fi vorbit împreună. Mi-a părut bine că s-a organizat să ajung aici, mai ales că am vrut să vă întâlnesc. Pentru că am știut de Sfinția Voastră.

Arhim. Mina: Iată că Dumnezeu ne rânduieste lucrurile bine, cu intenția noastră bună, Domnul le aduce la îndeplinire.

Arhim. Teofil: Să dăm slavă lui Dumnezeu.

(Mănăstirea Sfinții Apostoli

Petru și Pavel / Huci: 9 sept. 2000.)

Porunca

Iubirii 2001 - vol. 3

33

Patericul Temnitelor (3)

Sfânta Liturghie în celulă

Pr. Dumitru Bălăsa

Trecuseră ani de zile de temniță comunistă. Peste trei mii de preoți ortodocși fuseseră ridicăți din sânul familiilor lor și duși cu duba neagră de securitate. Unde? Nimeni nu știa. Nici noi nu știam unde ne duc. Din când în când, când zgomotul motoarelor permitea, aflam gara sau localitatea prin care trecea trenul cu vagonul morții. Îngrămădiți cu genunchiul de securiști, ca pești într-o cutie de sardele, de abia mai puteam respira. În întunericul nopții fără de sfârșit, duba se oprea. *Să nu se audă o șoaptă*, ordona caraliul. Ochelarii chinezești la fiecare. – *Tu nu ieși afară, banditul? – E mort, tovarășe ofițer!... Venise Crăciunul.*

Peste trei mii de biserici ortodoxe au rămas închise. Clopotele chemau la rugăciune în gol. Credincioșii treceau pragul sfânt dar altarul era pustiu. Mironosițele se mai întrebau, încet, în durere mută: *s-a mai auzit ceva de părinte? Când i-o mai da drumul, că n-a făcut nimic?* Tăcere, tăcere, spaimă, frică. Stătusem două luni singur într-o celulă în temnița de la Aiud, la etaj. Acum scăpasem de oribila singurătate. Eram opt într-o celulă. Patru paturi de fier suprapuse, ne odihneam de la 21 (seara) până la 5 dimineața. Stam pe marginea patului și lângă zidurile reci. Din când în când vizeta de la ușa celei se mișca. Caraliul se uita să vadă dacă este cineva întins pe pat. Și dacă vreunul, sleit de puteri era observat că a călcat consemnul, lacătul de la celulă și drugul se mișcau și "banditul" respectiv era dus la mititica, pentru o zi, pentru două, după cum era de darnic securistul respectiv. Cei opt erau înfrățiți în suferință. Unul avea o condamnare de 25 de ani. Dăduse o pâine altuia din munți. Știa bine alfabetul morse și ne comunica noutățile pe care el le primea din când în când: a mai venit o dubă... de unde?... cu câți?...

Palma lui Damaschin era Calendarul pușcăriașului. Peste trei zile este Crăciunul. Să facem o Sfântă Liturghie. Cum? Din când în când, în loc de turti sau mămăligă, ne da câte o felie de pâine, cam cât două cutii de chibrituri.

Rar ne dau dimineața și ca două ghinde de marmeladă... Și făceam Sfânta Liturghie. Cum? Felia de pâine a unuia era "artosul". Într-o gamelă opream un păhărel de apă – căci nici apă nu aveam îndeajuns – pe care o amestecam cu marmelada. În trei zile fermenta și făceam un fel de vin. Era Crăciunul, era noaptea sfântă. În toate celulele se cântau colinde, colinde! *Că s-a născut Domn Prea Bun/ Numele lui e Crăciun. Că s-a născut Domn Frumos/ Numele Lui e Hristos.* Moare comunismul și se naște Mântuitorul nostru, al tuturor. Unii caralii erau oameni și ei. Se făceau că nu aud. Alții băteau în uși, deschideau zăvoarele. Cine a cântat? Și începea teroarea. Nu se înființaseră turnătorii între noi. Ușa se închidea tare, drugul și lacătul pecetluiau celula.

Cel ce avea cea mai mare condamnare se culca pe dușumea, preotul cel mai în vârstă – căci, slavă Domnului, eram destui – azeza felia de pâine și gamela cu vinul

pe pieptul celui culcat cu fața în sus. Cu un prosop pe umăr, în loc de patrafir, dam binecuvântarea cu palmele făcute cruce: *Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh*. Se răspundea: *Amin*. Urma ectenia mare... totul oral. Se spunea din memorie un Apostol, o Evanghelie – se sfințeau darurile, când toți cei șapte stam în genunchi. *Doamne, Cel ce ai trimis pe Prea Sfântul Tău Duh în ceasul al treilea... fă și pâinea aceasta în cinstitul trupul Hristosului Tău, iar ce este în vasul acesta, cinstit sângele Hristosului Tău*. Le binecuvântam pe amândouă, cântam Tatăl nostru și preotul cel mai în vârstă da la fiecare câte o frânturică din Trupul Domnului și din gamelă gusta fiecare de trei ori, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Se scula și “viețășul” făcea trei mătăanii, cu *Binecuvântați și mă iertați pe mine păcătosul*, i se da și lui părticica respectivă și Sfântul Sânge din gamelă. Erai discuții, dacă jertfa noastră este primită sau nu? “Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu și Eu sunt în mijlocul lor”. Și toți am început să credem că Sfânta Liturghie care avea ca prestol și antimis un martir, un condamnat nevinovat, înaintea Energiei cosmice benefice era bineprimită. Se făceau rugăciuni cu lacrimi, cu gândul la cei de acasă, cu gândul la morții noștri. Se deschideau cerurile și vedeam lumina care înconjură Dumnezeu. Nădejdea în ajutorul celui Atotputernic ne fortifica în suferință, în durere și chiar de mai muream, muream în Dumnezeu, în veșnicie.

Sfânta Liturghie în colonia de muncă forțată de la Salcia, în Balta Brăilei

În 1963, ne-a scos din temnița de la Aiud și ne-a dus undeva – unde? Am ajuns la Salcia, în Balta Brăilei – la diguri, să ne luptăm cu valurile Dunării. Drum de piatră în baltă făcut de cei ce luptaserăm “împotriva orânduirii socialiste”. Oricum, față de regimul celular, aici aveam aer, apă și o mâncare, nu mai bună, dar mai... substanțială. Carnea de cal era considerată de regimul comunist “umanitar”, reconfortantă. Și în adevăr, era singurul fel de carne care se da “bandiților”.

De multe ori am zis: “*Doamne, de ce nu le dai și celor ce ne-au chinuit, să fie hrăniți și ei, cel puțin 2 luni, cum ne-au hrănit ei pe noi, cu ciorbă de sfeclă furajeră și carne de cal, dar și de aceasta, cât de puțină. Să zică și ei: mi-e sete, mi-e setel*”.

Aici, duminica aveam zi de curățenie, când ne spălăm cămășile și ne mai găseam timp pentru Sfânta Liturghie. Aici, din cei condamnați cu mai mulți ani de temniță, eram martirii pe pieptul cărora săvârșeam noi, “Bandiții”, 3-4 preoți, Sfânta Liturghie. Un avantaj față de celulă îl aveam aici, căci unii dintre noi, cei ce aveam drept la pachet, primeam de acasă “stafide”. Din ele făceam un adevărat vin. Aici nu ne mai supravegheau caralii pe vizetă. Făceam Sfânta Liturghie, care dura o oră, ne împărțeam și se împărțeau toți. Mai erau și între noi fricoși, care nu luau parte la slujbă, de teama turnătorilor care începuseră să creadă că, dacă vor sluji diavolului, vor ajunge mai repede acasă. Ni s-a cerut să dăm declarații că nu credem în Dumnezeu... A fost cel mai greu moment din viața noastră și a mea, pe care l-am trecut cu brio. Dar dintre noi, cel mai mult au suferit maicile, surorile și studentele creștine ortodoxe... Cum aș apare la ziua judecării lui Dumnezeu sau în fața urmașilor mei, dacă în Arhiva Securității s-ar găsi scrisă de mâna mea o lepădare de Dumnezeu?! Nu mă sfiesc să spun că niciodată nu am săvârșit Sfânta Liturghie, cu lacrimi și cu completă lepădare de lume, ca la Aiud și ca în Balta Brăilei.

Celula cu regim greu și Celula cu șerpi – mai buni decât oamenii, nu le voi uita niciodată.

Ortodoxia ar trebui să-și numere cândva morții și să facă un *Pomelnic* al celor ce au pățimit și al celor ce au murit în cei patruzeci de ani de comunism. O zi a celor ce au murit în lupta contra Comunismului...

Martorii lui Iehova (2)

Pr. prof. Ioan Bunea

Doctrina iehovistă și combaterea ei

Fiind o organizație cu gânduri ascunse, e greu a descifra învățătura pe care o propovăduiește. Învățăturile iehoviste contravin dreptei credințe și cerințelor inexorabile ale vieții cotidiene... Uneori, ei le potrivesc cu nevoile locului unde se găsesc, spre a pătrunde mai ușor în sufletul oamenilor. Îndeosebi, doctrina iehovistă vizează fața lumii de azi, pe care o consideră creația lui Satan.

Martorii lui Iehova resping Dogma Sfintei Treimi. Pe Iisus Hristos îl socotesc ca pe o creatură a Tatălui și chiar mai mic decât îngerii, pentru timpul cât a stat pe pământ. Când a murit pe cruce și-a dat duhul ca om și, la înviere, a înviat nu numai cu sufletul, ci și cu trupul. Duhul Sfânt nu este a treia persoană a Sfintei Treimi, ci "forța activă" a lui Dumnezeu-Tatăl, purcizând atât din Tatăl, cât și din Fiul. Împăcarea noastră cu Dumnezeu a făcut-o Mântuitorul ca om și nu ca Dumnezeu-Omul. Resping Sfânta Tradiție, nu cinstesc icoanele și moaștele, și-au lepădat toate serviciile divine tradiționale – înlocuindu-le cu alte practici de ale lor.

Învățăături specifice iehovismului sunt următoarele: **1. Mileniul; 2. inexistența iadului și a chinurilor veșnice; 3. identificarea sufletului cu viața; 4. Statul cu autoritățile de stat, precum și cele bisericești sunt unelte ale lui Antihrist.**

1. Mileniul, sau împărăția de o mie de ani. Iehoviștii susțin că, între vremea a doua și sfârșitul lumii, Iisus Hristos va întemeia pe pământ o împărăție în care El va domni, împreună cu aleșii Săi (iehoviștii) timp de o mie de ani. Planul acesta a fost tănuț de Dumnezeu până la arătarea pastorului Russel. Lui i-a revenit meritul de a se bucura de un dar deosebit și de a-l propovădui lumii ce zăcea în robia celui rău. În momentul în care domnia mileniului avea să înceapă (Octombrie 1914), toată starea de atunci a lumii trebuia să dispară. Tronurile suveranilor, organizațiile lumești de orice natură, Biserica, trebuiau să se năruie; singurii care urmau să rămână erau ei, iehoviștii, cu mișcarea lor. Văzându-se înșelați în așteptări, au amânat arătarea Domnului până în anul 1921, apoi până în 1925, și de atunci tot amână mereu, fără să mai precizeze data. De fiecare dată – însă – încearcă aceeași amărăciune, legându-se de noi termene de la care așteaptă dezlegarea.

Afirmațiile făcute de Martorii lui Iehova sunt lipsite de o bază serioasă. Ele sunt născociri bolnave, menite să ducă la rătăcire mințile slabe. Dacă Mântuitorul ar fi de față, cum zic ei, ar trebui să-L vedem și noi și să ne bucurăm de prezența Lui între noi. Dacă mileniul ar fi luat naștere în 1914 – așa cum susțin iehoviștii – alta ar trebui să fie înfățișarea lumii de astăzi – scutită de primejdia unui război nuclear.

În susținerea mileniului, iehoviștii pleacă de la capitolul 20 din Apocalipsă, pe care îl interpretează arbitrar. Capitolul acesta

începe cu cuvintele: *"Apoi am văzut un*

înger pogorându-se din cer, având cheia adâncului și un lanț mare în mâna lui” (verset 1). Cine poate fi acest înger cu putere excepțională proprie? Desigur că nu este un înger oarecare, fiindcă un înger de rând nu poate avea “cheia adâncului”. A avea “cheia adâncului” înseamnă a avea putere suverană peste abis și peste toți locuitorii săi. Ori, adâncul este locașul diavolului, pe care cei vechi și-l reprezentau asemenea unei crăpături în adâncimile pământului, pline de miros greu, de fum și de foc nestins. Ca un înger să stăpânească peste împărățiile diavolilor, ar fi trebuit să aibă o putere deosebit de mare, primită din partea lui Dumnezeu, care toate le împlinește. Aici nu ni se spune că acestui înger, care are “cheia adâncului” i s-ar fi dat o asemenea putere, cum se spune despre îngerul menționat în cap. 10, v. 1, ci o avea în virtutea naturii sale. Sub chipul îngerului se înfățișează în viziune, Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, îngerul alianței, Însuși Domnul Iisus Hristos, care vine să zdrobească pe diavol (Evrei, 2, 14; Ioan 3, 8). Nedumerirea ce s-ar putea naște în legătură cu această interpretare, o putem înlătura referindu-ne la textul din cap. 1, v. 18, unde Mântuitorul spune despre Sine: *“Am fost mort, și iată, sunt viu, în vecii vecilor, și am cheile morții și ale iadului”*. Ori, a avea “cheia adâncului” este identic cu a avea “cheile morții și ale iadului”. Puterea suverană peste moarte, Mântuitorul a câștigat-o prin moartea Sa pe cruce și prin pogorârea cu sufletul în iad, împăcând în principiu omenirea cu Dumnezeu și eliberând din legături pe toți dreptii Legii vechi, care au adormit întru nădejdea venirii Sale. Acest înger poartă “un lanț mare în mâna lui”, ceea ce înseamnă că are putere să lege diavolul, după cum l-a și prins și “l-a legat pe o mie de ani”, pentru ca să nu mai poată aduce rău omenirii.

Versetul 2 ne arată ce a făcut Mântuitorul după ce s-a pogorât cu sufletul în iad. *“Și a prins pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este diavolul și Satana, și l-a legat pe o mie de ani”*. Prin cuvântul diavol, satan sau balaur, Sf. Apostol Ioan exprimă înfățișarea principiului răului, mai marele diavolului. Pe acesta l-a ferecat în lanțuri “pe o mie de ani” sau “mii de ani”, cum e textul în unele traduceri. Numărul de “1000 de ani”, este un număr simbolic și reprezintă o durată mai lungă de timp, adică întreaga durată de la întâia venire a Mântuitorului spre a mântui lumea, până la a doua venire a Sa, spre a o judeca; e timpul existenței Bisericii lui Hristos pe pământ, când diavolului i s-a luat puterea.

Într-adevăr, în acest capitol se vorbește de o împărăție, dar nu de una de o mie de ani, ci despre împărăția lui Hristos, “împărăția lui Dumnezeu” sau a cerurilor, care va exista în intervalul dintre prima venire și a doua venire a Sa. În intervalul acesta, puterea diavolului este limitată, domnia o are Mântuitorul. El domnește în chip spiritual în Biserica triumfătoare a cerului și în Biserica luptătoare de pe pământ. Membrii acestei împărății sunt numai cei ce nu *“s-au închinat fiarei, nici chipului ei, ci au înviat și au împărțit cu Hristos”*. Se vorbește aici de *“învierea cea dintâi”*. Prin „învierea cea dintâi” se înțelege *învierea sufletească*, cea întru Hristos; este *învierea din moartea păcatului* prin Taina Sfântului Botez. Cei ce nu s-au învrednicit de această înviere, vor învia abia la sfârșitul celor o mie de ani, adică la sfârșitul lumii; este *“a doua înviere”*, *“învierea trupească”*, a celor din morminte.

Cine s-a învrednicit de “învierea cea dintâi”, va fi bine răsplătit, “moartea cea de-a doua nu are putere”. Se vorbește de “moartea cea de-a doua”, desigur în contrast cu “moartea întâia”. Moartea întâia este moartea trupească; a doua este osânda veșnică, “iezerul de foc” (v. 14-15). Învierea de apoi este una singură, a tuturor deodată, deci este exclusă posibilitatea intercalării unui “mileniu” între cele două învieri, întâi a dreptilor și apoi – la sfârșitul mileniului – , a păcătoșilor, cum se susține printr-o greșită interpretare din partea iehoviștilor și a altor secte care propovăduiesc mileniul. Este un adevărat miraj acest “mileniu”, un supraparadis rezervat celor 144000 de privilegiați, care vor participa la viața lui Dumnezeu (Apoc. 7, 4). Atunci nu va mai fi lipsă de polițiști,

închisori, cătușe, clopote de alarmă, case de bani, încuietori, etc. Mileniul va fi – spun iehoviști – o perioadă de trecere spre eternitate. În sfârșit, va veni învierea, de la care vor fi excluși cei nedemni, iar credincioșii, adică iehoviștii, vor trăi în veci.

Din interpretarea corectă a Capitolului 20 din Apocalipsă rezultă că prin “împărăția de o mie de ani” trebuie să înțelegem împărăția lui Hristos pe timpul căreia diavolului i s-a limitat puterea asupra oamenilor. La sfârșitul acestei împărății, diavolului i se va permite să amăgească pentru un timp noroadale și să lucreze cu furie, sub forma de antihrist, fiară sau prooroc mincinos. Durata acestei acțiuni va fi scurtă; ea va constitui unul din semnele premergătoare sfârșitului lumii, când va fi aruncat în “iezerul de foc și pucioasă” (iad).

Nicăieri în Sf. Scriptură nu se vorbește decât de o singură venire a Mântuitorului. Învierea de apoi va fi una singură și a tuturor deodată, a celor drepti și a celor păcătoși (Ioan 5, 25-29; Matei 25, 31-46). Un singur seceriș pentru grâu și pentru neghină (Matei 13, 30, 42-43). O singură dată va veni mirele pentru toate fecioarele (Matei 25, 1-13); o singură dată va veni stăpânul să ceară socoteală lucrătorilor din via sa (Matei 21, 33-41); deodată se va cere socoteală despre talanții pe care i-a încredințat slujitorilor săi (Matei 25, 14-30). După învierea morților, urmând judecata, nu mai rămâne loc pentru o împărăție de o mie de ani.

Învățătura hiliastă este în contradicție cu învățătura de credință a Bisericii ecumenice. Astfel, ea desființează dogma despre judecata particulară. Ea nesocotește cuvântul limpede, fără echivoc, categoric al Mântuitorului, în privința celei de a doua veniri: “*Iar de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl*” (Matei 24, 36). Și iarăși: “*Nu este al vostru a ști anii sau vremurile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa*” (Fapt. Ap. 1, 7).

Milenarismul contravine la spiritul optimist al ortodoxiei, care învață pe credincioși să sporească în viață virtuoasă, să fie creatori de valori morale și materiale, nu visători într-o împărăție ce nu-și are nici o justificare. Adepții hiliasmului sunt chinuți de visuri eshatologice și exercită o influență contagioasă asupra firilor slabe, semănând în jurul lor dezgust pentru activitate și trăire în prezent. Dacă fixarea de termene în legătură cu a doua venire a Mântuitorului aduce cu sine dezechilibrul psihic, o serie de tensiuni nefirești, în preajma momentului datat, în schimb, nedeterminarea în timp a eshatologiei face responsabilă fiecare clipă, cere să fie plină de sens creator. Cu acest înțeles a spus Mântuitorul: “*Privește-te deci, că nu știi în care zi vine Domnul vostru*” (Matei 24, 42).

2. Inexistența iadului și chinurilor veșnice. Martorii lui Iehova susțin că păcătoșii, la înviere, vor fi nimiciți, numai dreptii, adică ei, vor învia și vor beneficia de fericirea veșnică. Învierea va fi o restaurare sau o restabilire a lucrurilor așa cum le-a făcut Dumnezeu la început. Tăgăduiesc existența iadului și a chinurilor veșnice, pe considerentul că Dumnezeu este Atotbun și – ca atare – iartă pe cei păcătoși. Ei uită că Dumnezeu este și Atotdrept, răsplătind sau pedepsind pe fiecare – după moarte – în raport cu virtuțile sau nelegiuirile săvârșite.

Două sunt textele biblice pe care le invocă iehoviștii, când tăgăduiesc existența iadului și a chinurilor veșnice. Astfel: “*Vrăjmașul cel din urmă care va fi nimicit este moartea*” (I Cor. 15, 26). “*Și s-au suit pe fața pământului, și au înconjurat tabăra sfinților și cetatea cea iubită. Dar s-a pogorât foc din cer și i-a mistuit*” (Apoc. 20, 9). Confundând noțiunea de moarte cu cea de iad, ei trag concluzia că iad nu va mai fi, el fiind nimicit. Cât privește expresiile: “Foc” sau “chin veșnic”, ele nu desemnează ceva fără sfârșit, ci numai o aruncare în pământ. Până la urmă, ajung la concluzia că ființa umană se reduce la elementele ei materiale, neavând suflet nemuritor.

Ce opunem acestor aberații doctrinare? O tălmăcire corectă a textelor. Noțiunea “moarte” nu înseamnă “iad”, ci moartea trupească. Sfântul Apostol Pavel, în textul amintit, vrea să spună că în viața viitoare nu va mai fi moarte trupească, adică uzare, învechire, trecere, ci veșnicie. Dacă ar mai exista și atunci moarte, ar însemna că diavolul, “cel ce are stăpânirea morții” (Evrei 2, 14) n-a fost încă depozat de această putere, iar păcatul, a cărui plată este moartea (Rom. 2, 25), ar dăinui și după judecata de apoi.

Întreaga Sfântă Scriptură a Vechiului și Noului Testament – deopotrivă – abundă de texte referitoare la veșnicia muncilor iadului, pentru păcătoși, și fericirea veșnică a celor drepti. În privința aceasta, profetul Isaia spune următoarele: “*Și când vor ieși, vor vedea cadavrele celor care s-au răzvrătit împotriva Mea, că viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge. Și ei vor fi sperietoare pentru toți*” (Isaia 66, 24). Viermele cel neadormit de care vorbește profetul Isaia, este mustrarea necruțătoare a conștiinței, pentru păcătoși, de-a pururi. În acest sens vorbește și proorocul Daniel: “*Și mulți dintre cei care dorm în țărâna pământului se vor scula, unii la viața veșnică, iar alții spre ocară și scârbă veșnică*” (Daniel 12, 2). Prin cuvântul “mulți”, profetul înțelege “toți”, mulțimea celor morți.

Exhaustivă mărturie în existența chinurilor veșnice avem de la Mântuitorul Iisus Hristos. Când vorbește despre judecata de apoi, El spune: “*Atunci va zice (împăratul) celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor săi. Și vor merge aceștia la osânda veșnică*” (Matei 25, 41, 46). ...Fiul Omului va fi inflexibil cu “sluga vicleană și netrebnică” (Matei 25, 40). De asemenea, vroid să proclame veșnicia chinurilor iadului, Mântuitorul le-a numit: gheena, focul cel nestins, unde viermele nu moare și focul nu se stinge (Marcu 9, 43, 44). Osânda veșnică – de după Judecata de apoi – o atestă și alte numeroase texte scripturistice (Matei 18, 9; Rom. 2, 9; Marcu 3, 29; II Tes. 1, 19; Apoc. 14, 11; 20, 10 etc.) și este neînchipuit de gravă, fiindcă va provoca “plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8, 12; 13, 42, 50; Luca 13, 28)... Intensitatea ei va fi deosebit de mare și învăluită cu “întunerul cel mai dinafară” (Matei 22, 13).

În consecință, iehoviști greșesc când tăgăduiesc existența iadului și a pedepselor veșnice. În loc să-și mobilizeze forțele, pe parcursul anilor, pentru o viață virtuoasă, se retrag într-o așteptare pasivă care nu aduce nici un spor vieții lor morale. Ei uită că celui care aspiră cu adevărat la mântuire i se cere purtare corespunzătoare, credința lui să se oglindească în fapte. Pomul se cunoaște după roade, creștinul, după fapte. “*Pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri*” (Matei 7, 20-21).

3. Identificarea sufletului cu viața. Pentru “Martorii lui Iehova”, sufletul este identic cu viața, iar învierea, în crezul lor, este un dar deosebit al lui Dumnezeu. Cei aleși (adică ei) vor reveni la viață. Ceilalți nu pot nădăjdui în nemurirea sufletului. Sufletul omului este la fel cu sufletul animalului; precum sângele se strică împreună cu trupul, tot așa și sufletul se nimicește împreună cu trupul. Textele scripturistice pe care le aduc în sprijinul susținerii lor, sunt următoarele: “*De aceea am zis fiilor lui Israel: să nu mâncați sângele nici unui trup, pentru că viața oricărui trup este sângele lui; tot cel ce va mânca se va stârpi*” (Levitic 17, 14). “*Dar ia bine seama să nu mânânci sânge, pentru că sângele are în el viață și să nu mânânci laolaltă cu carnea*” (Deut. 12, 23). “*Căci Eu și sângele vostru, în care e viața voastră, îl voi cere de la orice fiară; și voi cere viața omului din mâna fratelui său. De va vărsa cineva sânge omenesc, sângele acela de mână de om se va vărsa, căci Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său*” (Fac. 9, 5-6). “*Să vă feriți de cele jertfite idollor și de sânge și (animale) sugrumate, și de desfrâu, de care păzindu-vă, bine veți face*” (Fapt. Ap. 15, 29).

Punând în legătură textele

invocate de iehoviști – îndeosebi cele

menționate de noi aici – cu textele premergătoare, constatăm că în ele nu este vorba de trupurile oamenilor, ci ale animalelor, de aceea sângele lor e considerat aici “suflet”. Despre sângele omului se vorbește aici în sensul că numai în el este “viața omului”, adică trupul fără de sânge moare și sufletul încetează de a mai lucra în trupul fără sânge. Sângele nu este sufletul omului, ci un fel de locaș al sufletului, “cort” sau “locuința noastră pământească” (II Cor. 5, 1), cele două elemente – trup – suflet – fiind într-o solidaritate neîntreruptă de-a lungul existenței pământești. Trupul – implicit sângele – este un element al ființei umane, iar sufletul este un element ce poate exista și de sine stătător, deosebit de trup, atât după origine, cât și după fire.

Este adevărat că li se atribuie și animalelor suflet, dar acesta este deosebit de al omului prin originea și prin natura sa. Sufletul animalelor împreună cu trupul au fost alcătuite din pământ. “Și a zis Dumnezeu: să scoată pământul ființe vii, după felul lor...” (Fac. 1, 24). Sufletul omului e zidit prin suflare divină. “Atunci luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om, și a suflat în fața lui suflare de viață, și s-a făcut omul ființă vie” (Fac. 2, 7; vezi și Înțelepciunea lui Solomon 15, 11).

În Sfânta Scriptură, uneori sufletul omului și al animalelor este exprimat cu același termen. Limba ebraică însă, când este vorba de desemnarea funcțiilor privitoare la trup (a funcțiilor vegetative), similare cu ale animalelor, întrebuintează cuvântul “nefeș”, iar când e vorba de funcția duhovnicească a sufletului, îi zice “ruah”.

Iehoviștii interpretează Biblia literal. De aceea, interzicerea din Cartea Leviticului de a mânca sânge, considerat “sufletul cărnii”, deci principiul vieții (Lev. 7, 26 și 17, 10-14), explică refuzul sectei de a mânca orice aliment sângeros sau de a accepta transfuzia sângelui chiar dacă ar trebui să moară. Iehoviștii refuză transfuzia sângelui fiindcă prin transfuzie s-ar pierde viața veșnică. Totuși, sunt inconsecvenți, fiindcă există 14 medici iehoviști care fac transfuzii de sânge celor care nu sunt “martori ai lui Iehova”.

4. Statul și autoritățile de Stat, precum și cele bisericești, sunt considerate unelte ale lui Satan. Martorii lui Iehova nu cooperează cu guvernele politice lumești. Ei susțin că, după învățătura Sfintei Scripturi, Statul și autoritățile de Stat nu trebuie recunoscute, ele fiind uneltele lui Antihrist; la fel, și autoritățile bisericești. Ei sunt împotriva iubirii de patrie, împotriva serviciului militar; nu recunosc drapelul patriei, refuză prestarea serviciului militar și depunerea jurământului, osândesc conferințele mondiale pentru pace, etc. Învățăturile acestea le răspândesc mai mult prin viu grai, cu multă precauție, spre a nu fi descoperiți și urmăriți de către organele statului, ca dușmani ai acestuia.

Evident, poziția lor este greșită, fără a putea fi dovedită deci cu texte scripturistice. Întâi, autoritățile și instituțiile de stat sunt rânduite de Dumnezeu. Ele garantează ordinea și bunul mers al vieții cetățenilor, altfel s-ar înstăpâni arbitrarul și anarhia. Iată ce scrie Sf. Pavel, în timpul sceleratului Nero: “*Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire, decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de la Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceea, cel ce se împotrivește stăpânirii, se împotrivește rânduielii lui Dumnezeu. Iar cei ce se împotrivesc, își vor lua osânda. Căci dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voiești, deci, să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea. Iar dacă faci răul, teme-te, că nu în zadar poartă sabia; pentru că ea este slujitoarea lui Dumnezeu și răzbunarea mâniei Lui asupra celui ce săvârșește răul. De aceea este nevoie să vă supuneți nu numai de frica pedepsei, ci pentru cugetul vostru*” (Rom. 13, 1-5). S-ar putea întâmpla ca autoritatea să fie deținută de persoane abuzive. Noi însă, nu respectăm persoanele în concret, ci ordinea pe care ei o reprezintă, care – în ultima analiză – este de la Dumnezeu. Adevărul acesta este exprimat de Sf.

Apostol Petru în următoarele: *“Supuneți-vă, pentru Domnul, oricărei rânduiri omenești, fie împăratului, fiindcă este înalt stăpânitor..., fie dregătorilor, ca unora ce sunt trimiși de El, spre pedepsirea făcătorilor de rele și spre lauda făcătorilor de bine; căci așa este voia lui Dumnezeu, ca voi, prin faptele voastre cele bune, să închideți gura celor fără cunoștință și fără minte...”* (I Petru 2, 13-18; vezi și Tit. 3, 1; I Tim. 2, 1-3).

În cadrul statului, există unele așezăminte, menite să-i asigure existența, integritatea și securitatea. Între acestea, un rol de căpetenie îl are serviciul militar, obligativitatea lui, împotriva căreia se ridică categoric iehoviștii. Ori, textele scripturistice nu menționează nicăieri desființarea lui. Din contră, atestă, în repetate rânduri, legitimitatea lui. Când au venit ostașii la Sf. Ioan Botezătorul, întrebându-l ce să facă, le-a răspuns: *“Să nu asupriți pe nimeni, nici să nu învinuiți pe nedrept și să fiți mulțumiți cu solda voastră”* (Luca 3, 14). Nu le-a cerut să-și lase slujba de ostași (mercenari) ca să îmbrățișeze alta, ci numai să fie corecți, de unde rezultă că serviciul militar corect îndeplinit este admis... Altă dată, când un sutaș din Capernaum i-a cerut Mântuitorului să vindece pe sluga sa, El nu i-a condiționat împlinirea cererii de părăsirea slujbei sale ostășești, ci de credința lui. (Matei 8, 5-15; Luca 7, 1-10). E demn de reținut că cel dintâi păgân încreștinat a fost un ostaș pe nume Corneliu, ofițer din cohorta “Italicos”, în Cezareea Palestinei (Fapt. Ap. 10).

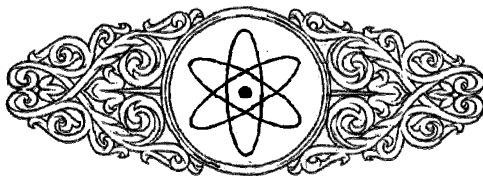
Dacă în Sf. Scriptură serviciul militar este admis, atunci nu mai încapă nici o îndoială că este admis și războiul de apărare. Respingem ideile primejdioase și anarhice ale iehoviștilor și ale altor secte mai vechi sau mai noi (adventiștii, nazareii, etc.) care, bazându-se pe cuvintele Mântuitorului: *“Eu însă vă spun vouă să nu stați împotriva celui rău”* (Matei 5, 34), ca și pe porunca a șasea din Decalog: *“Să nu uciți”*, refuză prestarea serviciului militar pe motivul că acesta este incompatibil cu datoria iubirii față de aproapele.

Refuzul îndeplinirii serviciului militar este împotriva textelor scripturistice și constituie o gravă rătăcire, fiindcă prin propagarea unor astfel de idei este amenințată însăși ordinea de stat și temelia acestuia. Potrivit învățăturii creștine, apărarea vieții față de un atac nedrept din partea aproapelui ne este îngăduită. Același lucru se poate spune și despre apărarea statului; cei ce refuză să participe la apărarea lui se împotrivesc deopotrivă împlinirii poruncii iubirii de sine și iubirii aproapelui, precum și poruncii dreptății.

Iubirea de patrie sau patriotismul este un sentiment firesc, exprimând simpatie și adeziune față de națiunea din care ne tragem, și față de patria în care locuim. Scripturistic, patriotismul poate fi dovedit în formă apodictică, ceea ce iehoviștii nu vor să vadă. Mântuitorul s-a îndreptat întâi spre cei de un neam cu El după trup (“oile pierdute ale casei lui Israel”), apoi către păgâni (Matei 15, 24-25). Apoi, tot El a poruncit Apostolilor Săi să propovăduiască la toate neamurile, începând de la Ierusalim (Luca 24, 47; Fapt. Ap. 1-8).

În ziua Pogorării Duhului Sfânt, când erau de față la Ierusalim și iudeii din diaspora (împrăștiați printre neamuri) – de peste 15 limbi diferite – Apostolii – însușiți de Duhul Sfânt – le-au vorbit în limba fiecăruia din ei (Fapt. Ap. 2, 1-11), respectând în felul acesta dreptul fiecărui popor la specificul său, în care limba este un element definitoriu. Dealtfel, avem un text biblic, care justifică împărțirea neamului omenesc în unități etnice, fiecare națiune cu trăsăturile ei caracteristice. Astfel, Sf. Apostol Pavel, în discuțiile avute cu stoicii și epicureii în Areopag, spune între altele: *“Și a făcut dintr-un sânge tot neamul omenesc, ca să locuiască peste toată fața pământului, așezând vremile cele de mai înainte rânduite și hotarele locuirii lor”* (Fapt. Ap. 17, 26). Existența națiunilor în state naționale e ceva firesc. Ceea ce a ridicat ziduri de ură și vrăjmășie între diferitele popoare a fost șovinismul și naționalismul denaturat, exclusivist. Cosmopolitismul contravine legilor firii, deoarece nimeni nu poate iubi pe cei mai îndepărtați ai săi, fără să iubească întâi pe cei mai apropiați. Realizarea iubirii de umanitate presupune – în prealabil – iubirea de patrie și de neam. (va urma)

Medicina creștină (3)

Conf. dr. Pavel Chirilă și Pr. prof. Vasile Mihoc

Care este poziția bisericii și a medicinei creștine în privința eutanasiei?

Conf. dr. Pavel Chirilă: E o întrebare care se pune foarte des... Orice medic care lucrează într-o secție de reanimare și vede mulți bolnavi murind, poate să constate și să recunoască că mulți bolnavi, chiar inconștienți, comatoși, cu câteva secunde înainte de moartea clinică au o întinerire bruscă a feței (cu câțiva ani, sau cu câteva decenii!). Din punctul de vedere al interpretării, în conceptul de medicină creștină, aceasta poate fi clipa când, datorită pocăinței extraordinare a omului (pentru că relațiile lui cu Dumnezeu continuă, chiar dacă el e comatos, sufletul lui e prezent acolo) se îndeplinește versetul: *“Până nu veți fi ca niște prunci, Nu veți intra în Împărăția lui Dumnezeu”*

Deci eutanasia înseamnă suprimarea acestui moment sau, în orice caz, legiferarea suprimării acestui moment. Există două țări în Europa care au legiferat eutanasia. Este o mare greșeală, este un păcat național care apasă asupra acelei țări care legiferează eutanasia. Trebuie lăsat timpul să lucreze la maximum posibil, până când sufletul părăsește trupul și până când se speră că el se întoarce chiar în aceea clipă. Odată mi-a povestit părintele profesor Vasile Mihoc despre o întrebare pusă la Roma despre un sinucigaș.

Pr. prof. Vasile Mihoc: O doamnă, mamă, a venit foarte nefericită la Padre Pio, și i-a spus:

- *Părinte, copilul meu s-a sinucis, s-a aruncat de pe un pod și e pierdut.*

Padre Pio a răspuns așa:

- *Doamnă, de unde știi dumneata că e pierdut, nimeni nu știe ce s-a întâmplat din momentul în care el s-a aruncat de pe pod și până când a murit, și e foarte posibil ca el să fie mântuit.*

Despre eutanasia – învățătura bisericii e foarte clară: NU Eutanasiei. Mai grea e problema cu oamenii care sunt întreținuți oarecum artificial în viață pentru perioade lungi. Mie mi s-a întâmplat să văd muribunzi conectați la tot felul de aparate (de respirație mecanică și altele). Aceasta pare îngrozitor și ai impresia că nimeni n-are voie să-i facă așa ceva unui om. Problema este, pentru medic, o problemă de conștiință. Uneori situația aceasta [starea de comă, dependența de aparate] poate dura foarte mult. Cât timp este el dator să întrețină în mod artificial viața unui astfel de om? Problema, până la urmă, ține de conștiința personală a fiecărui om și lucrurile trebuie judecate în contextul foarte larg al situației respective.

În cadrul medicinei creștine, care este locul bolnavului psihic? Este bolnavul psihic (nebunul) vindecabil sufletește? Se poate acesta mântui? Puteți face o delimitare între trup, psihic și suflet?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Părintele profesor Vasile Mihoc a lucrat într-un spital de psihiatrie și poate da un răspuns mai autorizat.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Nebunia este o boală ca orice altă boală. Psihicul nu se confundă cu spiritul, cu duhul omului. Omul nu este o ființă numai psihofizică,

ci este și o ființă somatopsihică și spirituală în același timp. Nu toți bolnavii mintali sunt bolnavi pentru că sunt vinovați (de păcate). Sunt oameni care se nasc cu boala aceasta, sunt oameni care poartă ereditar boala psihică. Noi moștenim încă o mentalitate „tradițională”, din vechime, din vremea în care nebunii erau considerați fie *posedați*, în mod automat, fie erau socotiți *sacri*; erau poziții extreme. Poziția creștină este o poziție justă, echilibrată. În ortodoxie, întotdeauna, bolnavii psihici întotdeauna au fost tratați cu foarte multă atenție. Noi știm că în România, primele spitale de psihiatrie au fost la mănăstiri. Bolnavul psihic avea loc și era asumat de mănăstiri. Niciodată în Răsărit nu s-a căzut în extremele care s-au petrecut în Apus, de a confunda boala psihică cu posesiunea demonică sau cazuri de bolnavi psihici uciși pe acest motiv.

Care este poziția psihicului uman? Aici intrăm într-o problemă de antropologie creștină, e un capitol mare din învățătura creștină. Nu putem să rezolvăm acum această problemă – numai atât că psihicul nu este totuna cu spiritul. În terminologia biblică, omul are un trup, are un suflet și are un duh. Care este raportul între suflet și spirit (duh)?

Unii au rezolvat problema enunțând trihotomismul: omul este o ființă trihotomică, are trei părți. Poziția creștină este că omul e dihotomic. Dacă omul are o parte care este comună viețuitoarelor, el are și o parte care este specifică omului. Aceasta este spiritul și spiritul este organ de comuniune cu Dumnezeu, cu Duhul divin, dumnezeiesc. Un bolnav psihic poate fi vindecat sufletește. Eu am cunoscut bolnavi psihici de o puritate duhovnicească extraordinară. Când intram cu Sfântul Potir în secția de cronici, la spitalul de psihiatrie, erau și bolnavi posedați (uneori boala psihică poate fi dublată de posesiune), care respingeau cu oroare tot ce ține de lucrurile sfinte, mai ales Sfânta Cruce și Sfântul Potir, în schimb erau alți bolnavi care veneau și înconjurau Potirul și dacă i-aș fi lăsat l-ar fi sărutat încontinuu. Aceștia erau de o nevinovăție, de o puritate extraordinară. Instinctul lor spiritual îi mână spre potir, care nu era neapărat un potir atrăgător. Iată de ce este foarte importantă prezența unui preot într-un spital de psihiatrie, a unui preot care să le asigure împărtășirea cu Sfintele Taine acestor oameni, care nu se pot împărtăși ca ceilalți. Nu poți să stai de vorbă cu ei, să se spovedească, dar trebuie împărtășiți, trebuie găsită calea de a-i împărtăși cu vrednicie, spre sănătatea lor duhovnicească și trupească!

Conf. dr. Pavel Chirilă: Legat de aceasta, vreau să vă spun că există în Anglia un preot ortodox, părintele Benedict, care, susținut de comunitatea locală, trăiește într-un mic castel, un conac englezesc, de fapt o clădire mai mare, împreună cu 30 de bolnavi psihici, toți schizofrenici (una din bolile cele mai grele în psihiatrie). Acești bolnavi trăiesc în comunitate, părintele îi îngrijește împreună cu familia (soția și copiii lui) și viața lor este cu totul diferită de viața bolnavilor schizofrenici din spitalele de psihiatrie (ei participă la slujbe, trag clopotul, citesc psaltirea, sapă în grădină, merg în excursii, etc.). Au renunțat la medicația psiholeptică, care e foarte dură, nu mai sunt agresivi sau, chiar dacă sunt, lucrurile se rezolvă ca în sânul bisericii.

Aici, în monahismul românesc, eu cunosc 4 călugări care poartă diagnosticul de schizofrenie și care în lumea laică erau foarte tulburați și turbulenți (agresivi) în același timp, cu o medicație foarte incisivă, pe care o luau zilnic pentru a putea fi stăpâniți. Rătăceau prin orașe, prin gări. Întâmplarea a făcut, sau așa a fost planul lui Dumnezeu, ca acești bolnavi să dezvolte în cadrul schizofreniei lor un delir mistic și, în urma acestui delir au fost îndrumați spre mănăstire, unde s-au și integrat perfect, participă la toate slujbele, duc viața de obște sau de sine, împreună cu celelalte maici, au renunțat la tratamentul medicamentos aproape în totalitate. Iată cum Biserica a vindecat niște cazuri.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Subiectul acesta mă pasionează și sunt aici în sală câțiva credincioși care cunosc situația de la Spitalul nr. 3 și știu mai multe situații extrem de

interesante care răspund la întrebarea pusă înainte.

Cum explică biserica rezultatele experimentelor genetice de până acum și orientările viitoare?

Pr. prof. Vasile Mihoc: Subiectul este foarte vast. Eu nu sunt specialist în experimente genetice. În biserica ortodoxă s-au dat niște declarații foarte generale apropo de experiențele genetice, în schimb biserica romano-catolică a realizat până acum o mulțime de documente în domeniul respectiv, la care și-au adus contribuția și specialiști laici (medici, geneticieni) și teologi. Uneori, pentru clarificare, putem face apel la aceste documente (mie mi se par prea sofisticate). Rezultatele sunt tulburătoare, nu numai prin natura lor ci și prin posibilele consecințe negative în viața umanității. În Apus s-a problema la modul foarte concret. Sunt magazine care vând hrană declarată ca fiind neafectată de rezultatele acestor cercetări. Una e să mănânci pui hrănit cu porumb "normal" și alta e să mănânci pui care a mâncat porumb *modificat genetic*.

Conf. dr. Pavel Chirilă: Există niște laboratoare care încearcă să facă niște roșii în care să introducă o genă de la focă, ca să reziste roșia mai bine la frig. Pe principiul acesta, începe un amestec genetic între plante și animale, între mamifere și nemamifere. Nu e greu să introduci o genă de la om la castravete, ca să fie nu știu cum...

Pr. prof. Vasile Mihoc: Recent am citit un articol că deja sunt unele manifestări foarte alarmante la cei care au consumat astfel de alimente. Deci problema se pune din ce în ce mai serios, și cred că răspunsul cel mai simplu și corect este că în domeniul **vieții**, omul trebuie să fie extrem de precaut. După Sfânta Scriptură, viața este domeniul lui Dumnezeu. Dumnezeu și-a rezervat acest domeniu și intervenția brutală a omului în acest domeniu înseamnă negarea lui Dumnezeu ca stăpân al vieții. Aceasta nu poate să aibă decât consecințe dezastruoase. Așa se întâmplă și cu fecundarea in-vitro și cu alte practici care sunt toate criminale (de exemplu, de curând s-au născut în România, prin fecundare in-vitro, patru gemeni (!) ceea ce înseamnă că ceva este în neregulă acolo).

Conf. dr. Pavel Chirilă: Noi trebuie să respectăm versetele din Geneză, cap. 1, unde se spune că speciile au fost create "*după felul lor*", ceea ce presupune o constantă a speciei la care nu ai voie să umbli din punct de vedere genetic.

Ce părere aveți despre medicina ayurvedică și despre urinoterapie?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Cercetând toată Scriptura, găsim de 2 ori și principiul similitudinii (al homeopatiei) și al fitoterapiei, al altor leacuri, al medicinei alopate, dar nu găsim această problemă: urinoterapia. În Levitic găsim regula foarte clară ca dejecțiile să fie scoase departe de tabără și îngropate, deci, nu încape, cred eu, nici în conceptul de medicină creștină și nici în conceptele medicinei laice, urinoterapia. Urina conține într-adevăr niște anticorpi și niște substanțe dezinfectante, dar concentrația lor e mult prea mică față de toxinele pe care le conține. Avem deci și un răspuns teoretic [științific] și unul scripturistic, și eu, dacă vreți, am și unul practic: când lucram la spitalul de urgență, a venit un cercetător de la Institutul Cantacuzino cu un astfel de produs pe care vroia să-l breveteze, preparat din dejecții (și urină și materii fecale), și l-a convins pe șeful clinicii să accepte câteva observații pe bolnavi. Profesorul m-a delegat să mă ocup de acest studiu clinic. Nu s-a obținut nici un rezultat cu acest "*autovaccin total*" cum îl denumea el, și nici nu a intrat în practică.

Care erau criteriile de internare în spitalul Christiana?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Teoretic, juridic, în hotărârea de guvern prin care s-a înființat Christiana, se spunea că se internează cazurile sociale, dar la vremea respectivă nu era precizată (și nici până în ziua de astăzi nu se poate preciza) noțiunea de "caz social". Această noțiune este atât de complexă încât eu cred că nu va putea fi definită vreodată. Când m-au luat la judecată pentru acest spital, mi-au spus (inspectorii ai

statului) *“Domnule, nu ai respectat această condiție de a interna numai cazuri sociale, pentru că noi am fost în capela spitalului și am văzut un călugăr cântând la strună, care era internat în spital. Nu e un caz social pentru că are 8 frați, părinți etc.”* Pe de altă parte, noi am găsit o doctoriță oarbă, în casă, deshidratată, care n-a mai mâncat și n-a mai băut nimic de câteva zile, am luat-o și am internat-o. Dar unul din inspecitori, în „entuziasmul” lui de a controla spitalul, s-a lovit de ea pe coridor (ea fiind oarbă) și a zis *“O doctoriță! Iată! O altă încălcare. Nu s-au internat doar cazuri sociale căci iată noi am găsit și doctori internați în spitalul Christiana”*, fără să se intereseze că ea avea câteva mii de lei pensie, că era oarbă, că nu avea absolut pe nimeni, că timp de 3 zile nici un creștin, nici un ateu nu i-a dat un pahar cu apă, în casa ei.

La un moment dat, a venit o doamnă la mine și a spus: *„Domnule doctor, eu nu sunt săracă, dar sunt singură, acum sunt încă în putere, sunt bătrână, dar va veni o vreme când nu voi mai fi în putere, bolile vor fi asupra mea. Vă rog, recomandați-mi, de la această instituție, un om de încredere, pe mâna căruia eu pot să mă dau ca să mă îngrijească, atunci când o fi să mor. Eu nu am găsit un om în care să am încredere. Poate asociația Christiana să-mi ofere un om de încredere?”* Din punctul meu de vedere, acea femeie era un caz social, cu toată bogăția ei, pentru că nu a găsit, umblând prin tot Bucureștiul, un om de încredere.

Am avut internați și boschetari, și oameni care vegetau, care nu știau unde sunt, în ce secol sunt. Am avut și directori de bancă internați...

Care este poziția medicinei creștine față de eugenie?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Părintele profesor a dat răspunsul mai înainte: *“viața aparține lui Dumnezeu”*. Este un răspuns fundamental. Nu putem să umblăm la selecția genelor pentru că am cădea într-o practică elitistă, care aplicată în biologie este infernală. Cred că ar fi mult mai periculoasă decât cea din religie. Dumneavoastră vă confrunțați, teologii, mai mult cu cea din religie. Am găsit un comentariu foarte frumos la creaționism / evoluționism. Darwin vorbește despre o luptă în care învinge cel mai tare, lupta între specii, dar un comentator creștin spunea că trebuie să opunem acestui concept pe Hristos, care a venit pentru cel mai slab, pentru cel mai sărac, pentru cel mai bolnav, pentru cel mai amărât om din lume. Era una din diferențele conceptuale dintre creștinism și darwinism.

Cum pot fi recuperați medical alcoolicii?

Conf. dr. Pavel Chirilă: E o patimă. Medicina naturistă are câteva remedii care se prescriu alcoolizilor. Dacă ei vor să coopereze cu medicul, le iau ei înșiși, dacă nu, familia le administrează prin mâncare, ceai, etc. Există și în medicina alopatică un medicament mai vechi, care acum a fost scos din uz pentru că era periculos (în combinație cu alcoolul) și acum se luptă mult psihoterapeuții din spitalele laice. Președintele filialei asociației Christiana din Vatra Dornei, un preot destoinic, părintele Valică, a avut acum 2 ani un program (pe baza căruia a obținut niște bani) în care a avut rezultate foarte bune în care el a recurs la metodele clasice ale bisericii (conversația cu împătimitul, aducerea la biserică, participarea la Sfântul Maslu, etc.). A rezolvat 80% sau 90% din cazuri.

Medicamentele homeopate pot provoca alergii? Sunt ele o alternativă în cazul alergiei medicamentoase? Poate homeopatia vindeca orice boală?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Medicina naturistă nu e nici mai bună, nici mai rea decât cealaltă; ele sunt complementare și alternative. O tactică în fața bolilor: este de dorit ca atunci când se îmbolnăvește un om, primul gest este să apeleze la medicina naturistă și numai în cazurile care nu se rezolvă sau bolile care nu se rezolvă, merg mai departe la metode mai dure, mai riscante, cum este medicina alopatică.

Mulți bolnavi cu alergii medicamentoase recurg la homeopatie și fitoterapie pentru că sunt două metode care nu dau reacții adverse, sunt suportate perfect de

orice om, de orice femeie însărcinată, de copilul mic, de orice alergic, de orice bolnav cu hepatită... de persoane care n-ar putea lua medicamentele chimice.

Bolnavii cu afecțiuni congenitale sau cu patimi ce se dovedesc a fi moștenite genetic, cum sunt tratați de către medicina creștină? Ne puteți da niște exemple concrete de vindecare?

Conf. dr. Pavel Chirilă: La un moment dat la spitalul Christiana s-a constituit un mic grup de părinți, care au venit acolo cu copiii cu handicapuri mari, care erau total dependenți social de îngrijitor. Ori nu vorbeau, ori aveau incontinență urinară și fecală, ori erau paralitici (parapareze sau tetrapareze spastice). Practicam cu acești părinți și copii "rugăciunea lui Iisus" în grup. După mai multe săptămâni de practică, copiii nu au devenit niște genii, nici nu s-au vindecat de handicapul lor genetic, dar nu mai rosteau stereotipii verbale aiurea, nu mai aveau incontinență urinară, nu le mai curgea saliva printre buze, nu mai aveau agitație psihomotorie, dormeau noaptea mai multe ore (și părinții lor se puteau odihni) și în loc să aibă o băgădală nedefinită sau o silabisire oarecare (stereotipie verbală) ei aveau pe buzele lor cuvântul Iisus. Cred că în fața lui Dumnezeu era un lucru bun.

Cum vede medicina creștină intervențiile chirurgicale?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Ca și în medicina laică: trebuie apreciată corect starea bolnavului și boala sa, iar dacă are indicație chirurgicală trebuie apelat la operație, obligatoriu. Dacă nu are, trebuie oprit de la operație, chiar dacă chirurgul vrea să-l opereze. Este cineva în București, care le scoate mereu tiroida la mami (!). Nu știu ce are cu ele! Eu am oprit vreo trei până acum. Cum se duc acolo, el zice: Da, parcă ar trebui să scoatem tiroida. Și le-o scoate la care-s mai „slabe de înger”...

Cum ați reușit să-i convingeți pe bolnavii indiferenți față de Dumnezeu să-și întoarcă fața spre El? Ce metode ați folosit?

Conf. dr. Pavel Chirilă: E o problemă foarte interesantă. I-am povestit părintelui profesor Vasile Mihoc și mitropolitului Serafim (când a fost la mine în casă, acum 1-2 luni). Eu am avut o studentă (atunci când lucram la spitalul de urgență), care acum este medic psihiatru în străinătate. La un moment dat s-a îmbolnăvit de cancer la sân și astă toamnă a venit din străinătate (Canada), m-a căutat și m-a întrebat ce poate face să se apere de boală (cu medicina naturistă sau cu medicina creștină). Nu avea metastaze, dar îi era teamă căci pot apare oricând și nu se știe cât va dura această boală. Ea citise în Canada despre un studiu făcut în paralel (dublu orb) pe un lot supus rugăciunii și alt lot pentru care nu s-a rugat nimeni și s-a observat că cel supus rugăciunii a evoluat ceva mai bine. Dar ea nu știa cum să procedeze (să se roage). Eu am trimis-o la un părinte ostaș, fost elev al părintelui profesor Vasile Mihoc (de la care știam că e un părinte bun) și care era în localitate din care era și doctorița din Canada. M-am întâlnit după un timp cu părintele și între timp m-a sunat și doctorița. L-am întrebat ce i-a zis și mi-a spus: "*Domnule doctor, eu n-am știut ce să-i spun prea mult, atât am învățat-o să cheme numele lui Dumnezeu, să zică tare, din toată inima ei, Doamne, nu mă lăsa!*" Ea, în prima etapă a fost contrariată (a venit tocmai din Canada – 7000 km dus și 7000 km întors - ca să-i spună un preot dintr-un orașel de provincie să strige la Dumnezeu). După cum am mai spus, conceptul de medicină creștină nu oferă niște formule magice, cum intuia ea din studiul făcut în occident, că rugăciunea ar susține ceva, dar nu știe practic metoda asta. Deci, metoda e foarte simplă: cuvântul biblic, strigătul acesta către Dumnezeu. Ioan Alexandru spunea că din Vechiul Testament a înțeles că lui Dumnezeu îi place să strige la El, așa, tare de tot. Și cum pe patul de suferință, toate praturile de sensibilitate coboară mult, mult mai ușor se ajunge la coarda aceasta. Nu trebuie cuvinte savante, nu trebuie nimic deosebit, ci cuvinte din Scriptură, fraze simple, versete simple, rugăciuni simple (unu-două cuvinte). Sunt suficiente. Este suficient - cum spunea odată Ioan

Alexandru - ca *aripa Duhului* să-l atingă pe bolnavul respectiv.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Strigătul, când devine un strigăt din adâncul inimii, al sufletului, (spune psalmul: „din adâncuri strig către Tine”), în momentul acela Dumnezeu te învață să te rogi. Să nu credeți că rugăciunea se învață teoretic (fac un curs să învăț cum să mă rog). „Nu știm să ne rugăm, dacă nu ne-ai învățat Tu, cu Duhul Tău cel Sfânt”, spunem noi la biserică. Deci Dumnezeu ne învață să ne rugăm. Totul este să dorim ca El să ne învețe și să ne lăsăm învățați de El. Receptivitatea bolnavului față de rugăciune este mai mare. În timpul revoluției am mers la spitalul militar (Sibiu) și acolo erau internați (împușcați) și oameni cu funcții mari (ofițeri cu rang înalt, comuniști suspuși). Un ofițer, cu o funcție foarte mare, era grav rănit, doctorii nu știau dacă scapă. Niciodată poate, înainte, nu aș fi avut curajul să mă duc în biroul lui și să-i spun “Hai domnule, să ne rugăm!”, dar acolo în spital l-am întrebat “Vrei să ne rugăm împreună?”. Mi-a răspuns cu un geamăt, că da; și ne-am rugat împreună. El a revenit la viață, este sănătos, cred că este încă activ.

Deci important este că datoria (de „a bate la ușa unui om în suferință”) nu este numai a medicului, ci a preotului în primul rând, dar și a fiecăruia dintre noi (să chemăm ajutorul lui Dumnezeu asupra celui în suferință).

Ați cunoscut pe domnul doctor Octavian Udriște de la Călimănești? Cineva de la Christiana ar putea să-i continue munca?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Nu l-am cunoscut personal. Feciorul lui, Rafael Udriște, este redactor la emisiunile de specialitate, este un creștin ortodox foarte bun, se luptă pentru ortodoxie și este și redactor la revista “Scara” – o revistă foarte bună, după cum știți. Spitalul nu are cum să-i continue cercetările, fiindcă este un spital decăzut [are alte activități].

În cadrul unei familii creștine cu soț nefertil, se poate apela la fecundarea “in-vitro” folosind celule reproductive de-ale altui bărbat, în cazul în care femeia dorește să poarte în pântecul său o astfel de sarcină?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Nu se poate. Pentru că taina căsătoriei nu s-a făcut între femeie și spermatozoidul altui bărbat (să fim foarte clari!). Că tehnic medicina a realizat acest lucru, asta e cu totul altceva. Pot să vă spun că tehnic este realizabil, dar în conceptul de medicină creștină (scripturistic vorbind) așa ceva nu poate fi acceptat.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Răspunsul este adopție. Sunt copii care pot fi adoptați. E o cale creștină de a avea copii, când nu-i poți avea normal.

Există medicament sau tratament pentru streptococ?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Există și în medicina naturistă, și în cea alopata.

Medicina naturistă este medicină creștină?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Există unele păreri și în occident că unele tehnici, în special cele cu care lucrează medicina naturistă, nu sunt creștinești. Este o eroare mare și cred că aceste acuzații vin din partea marilor trusturi de medicamente care se văd amenințate de medicina naturistă. Atât acupunctura, cât și homeopatia, fitoterapia, balneofizioterapia (iată numai 4 metode ale medicinei naturiste) au o farmacologie, au o bază. Acupunctura reflexologică (se știe că prin înțeparea unui punct, poți produce anumite efecte asupra unui organ fix) este o practică, este un empirism, este o observație empirică (exact așa cum observi că dacă cerul este roșu într-o anumite parte, atunci vine ploaia, furtuna). Fiecare terapeut, fiecare medic în parte, poate să-și încarce metoda lui cu o practică spirituală, creștină sau necreștină, asiatică, budistă, păgână, etc.. Asta este altceva: este exact cum ai pune mâna pe un telefon și cu el poți face un lucru bun sau un lucru rău; deci nu depinde de metodă acest lucru. Metoda în sine nu e creștină sau necreștină, depinde cum o folosim noi. Faptul că acupunctura se practică mai mult într-un spațiu asiatic unde nu este creștinism, nu înseamnă că metoda în sine este necreștină, după cum în medicina alopata (acceptată de toată

lumea) la ora actuală există sute și sute de mii de morți, victime ale medicamentelor chimice (eu mai degrabă asta pot să o numesc medicină criminală). Suntem pe punctul de a publica o carte cu statistici medicale: numai până în 1954 au fost 1200 de morți la penicilină; sigur că au fost și salvați, dar eu nu pot, în medicină, cântări lucrurile ca la aprozor: câți au murit, câți au scăpat. Medicamentul e bun sau nu e bun (cum circulă o glumă: „Domnule doctor, eu nu mă mai operez pentru că riscul e foarte mare”, iar medicul i-a zis „Eu am mai operat și știu că riscul este de 99%. Deci, operează-te, căci am mai operat deja 99 și-au murit, tu ești al 100-lea și scapi sigur!").

Cum se poate împăca postul cu regimul în caz de diabet?

Conf. dr. Pavel Chirilă: Cât privește diabetul, răspunsul e simplu. Biserica dezleagă postul. Un diabetic e nevoit să mănânce carne, lactate, brânzeturi, pentru că au glucide mai puține. Eu am cunoscut un caz, o bolnavă din București, care m-a căutat, la un moment dat, nu ca să se trateze, ci ca să ne cunoaștem (pentru cartea de medicină biblică). Ea era diabetică de 25 de ani, insulinodependentă și, pentru că era o creștină ortodoxă practică, le-a dovedit doctorilor care o îngrijeau (de la spitalul de boli de nutriție) că respectă toate posturile ortodoxe. Au amenințat-o toți că „vei muri”, etc. Veneau echipe din străinătate și le-o prezentau, pentru a demonstra că acest lucru este posibil. Ea singură a luat hotărârea asta (i-au spus: „dai iscălitură” etc., ea a spus da, ... fac orice ...).

Pr. prof. Vasile Mihoc: La mine în parohie sunt 2 cazuri, două doamne diabetice, care postesc, țin toate posturile. Una este o doamnă de 80 de ani. Cred că nu putem generaliza situația aceasta, depinde de post, de bolnav, de boală.

Conf. dr. Pavel Chirilă: Însă atenție la posturi. Mi-a venit un părinte în cabinet, care se hrănește într-un naturism exagerat și trăiește într-un fel de semipustnicie. A făcut o erupție datorită unei netoleranțe la ceea ce mânca. Totul e de la caz la caz.

Noi uităm că și postul (nu numai rugăciunea) este o comuniune cu ceilalți creștini. De exemplu, o femeie, care pentru un anumit păcat al ei, a primit o indicație de la preot, a postit din luna februarie până la Rusaliile încontinuu, deci a prins Postul Paștelui, dar a prins și Paștele și perioada postpascală (perioadă de bucurie, perioadă luminată). A făcut o boală (esofagită de reflux) în urma acestui post, ținut, după părerea mea, cu oarecare nerânduială.

Alt caz – al unei contabile: i-a venit ideea să postească a 3-a zi de Crăciun (!) și și-a tăiat degetul (tendonul de la police) când voia să deschidă o conservă. Am dus-o la chirurgie plastică să-și opereze degetul.

Cred că trebuie să rămânem în duhul Bisericii foarte mult. În această comuniune cu Biserica, dacă rămâi în această comuniune, ești apărat de către ceilalți (de rugăciunea celorlalți, de postul celorlalți, de faptele bune ale celorlalți, de intențiile bune ale lor, de râvna celorlalți).

Pr. prof. Vasile Mihoc: Când ești în Biserică ești urcat la o înălțime la care niciodată n-ai putea să ajungi prin efort ascetic de unul singur. Vii la biserică nepregătit, chiar păcătos, și ai intrat într-o atmosferă de har, în care ești cuprins. Noi în biserică, de fapt, toți suntem isihăști! Cea mai simplă cale să ajungi pe culme, este să fii în biserică. Când toată biserica postește, postești și tu, când toată biserica se bucură, te bucuri și tu. Mântuitorul spune „Plângeți cu cei ce plâng, bucurați-vă cu cei ce se bucură!”. E interzis să ții post împotriva rânduiei, când e zi de dulce (de exemplu, să ții post la Paști). E într-un fel mai mult decât un păcat să mergem contra curentului bisericii. Tot atât este de păcătos să nu postești când ceilalți postesc. Să nu credeți că sunt formalisme acestea; sunt lucruri foarte adânci, și practica vieții duhovnicești arată că Sfinții Părinți n-au vorbit de la ei când au pus aceste rânduieli. Sunt lucruri venite de sus.

(Sibiu – 23 martie 2000)

Sfârșit

Arta creștină.

Muzica și poezia religioasă

Construcție

Ne plângem la tot pasul de restriște,
Și de furturi, de-omoruri, de viol,
Învinuim pe toți și pe oricine
Că sufletul din noi e tot mai gol.

Primim ce cerem când deschidem ochii,
Vedem ce-i de văzut când ne uităm,
De ce ne dau doar veștile amare?
Pentru că fără să știm le așteptăm!

Ne opintim în construire deșarte,
Ne credem importanți lângă atei,
Dar unde este forța din credință
Ca să zidim lăcașe și cu ei?

Pr. Dedu Nicolae

Cerul Mănăstirii Bucium

Cerul Mănăstirii mele
mă umple de pacea iubirii eterne,
mă cuprind căpriori sub streășina gândului bun,
mă-nceg de la țigle spre turle minuni,
mă aștern răsăritului viu
și apusului vieții din vine,
iar și iar rugăciuni
mă-nvie, mă-nalță zglobiu
acoperiș, luminiș
peste zidul de trupuri din mine
deșteptare...
se trezește trezirea de Tine,
și mă-nalță suflet viu...

Elena Hârșeu

I-atât de minunat!

I-atât de frumos!
I-atât de bine!
I-atât de curat!
I-atât de fascinant!
I-atât de pur!
I-atât de sfânt!
I-atât de interesant!
I-atâta plăcere!
I-atâta speranță!
I-atâta dorință!
I-atâta smerenie!
I-atâta evlavie!
I-atâta neprihănire!
I-atâta cuvioșenie!
I-atâta bunătate!
I-atâta dreptate!
I-atâta milă!
I-atâta putere!
I-atâta slavă!
I-atâta dragoste!
I-atât de minunat cu Tine Doamne!

Schinteie Matei

Timpul e rai

Timpul e rai,
Tăcerea comprimă Cuvânt neapus

O, negândit noroc...
Sufletu-mi morții străin se rotește
Iubirea Ta crește, crește
În orice fărâmbă

Din făptura mea

Alina Pătru

Teologie Litere Germană anul III

Pagină realizată de Prof. Maria Gabor

Dumnezeu este iubire.

Dragostea dintâi

Ale Tale dintru ale Tale

Adrian Moldovan

Student teolog - Sibiu

Ce-mi aparține mie din astă-ntreagă lume? Sau ce am făcut eu, când toate-n Facere s-au săvârșit? Nici eu nu sunt al meu și nici de mine nu-s făcut, pentru că în urechi și azi îmi sună: *"Să facem om după chipul și asemănarea Noastră"* (Fac. 1,26). Cu mâini dumnezeiești, - nu prin cuvânt - m-a modelat Dumnezeu și ca să mă deosebească mai mult de tot ce-a făcut " *a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie*" (Fac. 2,7), făcându-mă cununa facerii și a iubirii Lui. Lăsat-ai astfel, în lumea cea văzută, o mică părticică din dumnezeirea Ta, pe care ai îmbrăcat-o dintr-adins în întinatul lut, nu-n flori sau în smaralde, ca scarba întinării pe noi să se prelingă, greață să ne fie și alergând spălând-o cu apa iubirii, ce din coastă a curs, să tindem pururi la facerea și grija cea dintâi. *"Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!"* (Fac. 1,28). *"Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!"* (Fac. 2,16-17). Dar am greșit, nebun fiind, iar Tu, slăvite Doamne, spre ridicarea mea Ți-ai coborât, Viteazul Vorbei Tale, îmbrăcându-l, tot cu mocirla, ca pildă să ne fie spre spălat.

În mintea-mi păcătoasă cuprind mai multe pilde: prin vorba, făceta, jertfa și prin descoperire Sfântă. Mi-ai dat talanții, să-i înmulțesc, cât pot; L-ai înviat pe Lazăr, și eu simt că-nviez. Prin Jertfa cea supremă, a Răstignirii Tale, ai înviat pe cei ce-au fost și cei ce vor veni. Doamne, ne dai pilda și azi, în fiecare zi, numai noi să avem: ochi de văzut, urechi de auzit, minte de judecat, gură de vorbit!... așa, ca în:

PILDA COPACILOR

Sădit-ai pe pământ un rai, ca-n el să pui asemănarea Ta, pe care ai făcut-o din țărână și suflu dătător de viață. Prima poruncă, Doamne, în rai ai dat; de s-au cutremurat de teamă pomii - și spaima în ecou s-a transformat: purtată din fibră-n fibră, din ram în ram, din pom în pom, din lemn în lemn, apoi... s-a împietrit la orizont. El vru să-l fie a Lui porunca Lege, ca Fiul Său să n-aibă lemn spre osândit.

- Dar mai presus de Fiu, Ți-ai pus poftirea - Eva - și tu Adam - ai ascultat deșertăciunea!...

- O, Doamne, mare Ți-e iubirea!... de-ai fi voit, putea să piară-ntr-o clipă ... tot pomul - ci dimpotrivă, sporit-ai verdele; pomul mai mult lemn din el să dea!...

- Păgânilor, avuta-ți lemn - bag seama - să-l faceți Cruce Fiului de Împărat?! Iar El, cu lemn de spini pe frunte; își purta Crucea pe Golgota, colo sus... Ajuns acolo, îl bruscară, pe Cruce L-au întins, L-au răstignit! și cuie l-au bătut în mâini și în picioare.... Doamne!

- Cui rebel, cui păgân, cum ai putut intra în mâini de viață dătătoare și în picioare Ce au întors la turmă atâția rățăciți?!...

- Lemn răbdător, Lemn Sfânt, Ce-ai fost purtat de Fiu, ș-apoi - tot tu - ținutu-L-ai în vârf de deal, udat de Sânge Sfânt; cum nu te-ai frânt la strigatul durerii: *Eli, Eli lama sabahtani?* - *Dumnezeul Meu, Dumnezeuul Meu, pentru ce M-ai părăsit?* (Mt.27,46) De-mi pun urechea la tulpina ta, și azi aud cum bate toaca cea rebelă a cuielor de răstignit;

- Voi, pomi din lumea întreagă, ce prin Lemnul Crucii purtați două ecouri: ecoul lui Hristos de nepăcat și al Răstignirii spre Învierea lui Iisus! Voi, pomi, cu ramuri așijderi, cu brațe ridicate spre iertare, și plânse-n toamne de golgote sângerii, teamă nu vă fie, că-n toate faceți Legea ce-n fibră vi s-a scris!

- Ales-ai, Doamne, timp de Răstignire - primăvara - când fiecare pom trăiește-n taină, Răstignirea Domnului Iisus; lăsând să-și verse jos la poale: lacrimi petale, miresme de tămâie... Și via-Ți plânge, Doamne, Cinstitele Patimi ale lui Iisus!...

- Bate monah, în toaca chemătoare, că-i vremea Sfintei Liturghii, să iasă-n slăvi din fibra plângătoare - ecourile - ce le-a adunat.

**Biserica, neamul
și lumea.**

Politica regimului comunist împotriva

Bisericii Ortodoxe Române.

Decretul de Stat 410 din anul 1959

***- Teză de licență -
Surcel Răzvan***

Absolvent în anul 1999 al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad

(1)

Studiind Istoria Bisericii Ortodoxe Române, am, rămas plăcut impresionat mai ales de personalități ca: episcopul unit Inochentie Micu Klein, mitropolitul Andrei Șaguna și patriarhul Iustinian Marina. Personal, consider că aceștia au făcut tot ce le-a stat în putință atât pentru Biserica Ortodoxă Română cât și pentru poporul român când se afla în vremuri de răstriațe.

În conținutul acestei lucrări am vorbit în mod succint și despre prigoana Bisericii Ortodoxe Române sub diferite aspecte în timpul regimului comunist. Un lucru să fie clar: intenția mea nu a fost de a murdări cu noroi Biserica, lucru care stă la îndemâna oricui. Eu nu sunt în măsură să judec pe cei din ierarhia Bisericii care nu au avut demnitatea unui ierarh ortodox în vremuri de cumpănă. Valabilitatea învățăturii lui Hristos și însăși Biserica nu este tributară celor nevrednici. Dumnezeu își are judecățile lui mai presus de cele omenești.

Un lucru e cert, nu mi-a fost deloc ușor să culeg aceste informații... Uneori chiar și eu mă întrebam dacă e bine ceea ce fac; începuse să-mi fie teamă de acest subiect. Cu toate acestea nu am renunțat pentru că am simțit ajutorul lui Dumnezeu, și-n ajutorul Lui am găsit puterea de a continua. Mai mult decât atât, aveam certitudinea că Dumnezeu voiește să fac acest lucru. Așa cum îmi spunea o persoană apropiată, eșecurile mele în ceea ce privește refuzul monahilor și monahiilor de a-mi vorbi despre acest subiect au fost cu voia lui Dumnezeu ca să gust și eu o picătură din amărăciunea și tristețea ce i-a încercat pe cei prizoniți.

Satisfacții mi-a adus și cercetarea documentară: cărți, ziare, articole pentru că am găsit lucruri interesante și necunoscute opiniei publice în general, spre exemplu personalitatea patriarhului Iustinian Marina care pe nedrept este numit "Patriarhul roșu"...

Capitolul I tratează despre suferința Bisericii Ortodoxe Ruse aflată vreme de 80 ani sub cizma comunismului. Vorbind despre Biserica Ortodoxă Rusă sub comunism, am încercat să ofer un exemplu comparativ atât pentru persecuția Bisericii Ortodoxe Române sub comunism, cât și pentru atitudinile ei în fața aceluși pericol. *(extrase din prefața lucrării)*

I. Ideologia comunistă și politica bisericească de stat în spațiul ortodox.

Biserica Ortodoxă Rusă

Motto: *“Ferească-ne însă Dumnezeu de un tiran
mânios și barbar care necrezând în Dumnezeu
și-ar fi sie însuși Dumnezeu” - Voltaire*

În zorii secolului XX ideologia comunistă a lui Marx și a discipolului său Engels, găsea în Rusia un pământ fertil, unde, dintr-o mână de idei comuniste, anemice, se naștea un monstru ce și-a întins tentaculele pe 4 continente. Comunismul a atins spații geografice în care nici creștinismul nu a pătruns. De fapt, comunismul nu e altceva decât un creștinism întors pe dos.

Dacă matca creștinismului a fost Orientul Apropiat, atunci mama comunismului a fost Europa. “Rusia Sovietică a fost prima țară a regimului comunist. Ea a constituit inima, motorul comunismului mondial care s-a construit încetul cu încetul, apoi a cunoscut o formidabilă extensie după 1945. U.R.S.S.-ul leninist și stalinist a fost matricea comunismului modern”¹

Comunismul începe în anul 1914 la Moscova și se încheie în anul 1991 tot la Moscova. Atât a durat Împărăția comunismului european. Interesant este faptul că regimurile născute în octombrie nu lasă după ele decât ceea ce au negat.²

Această crimă perfectă, comunismul, nu s-a putut dezvolta și impune decât în urma Revoluției Roșii din Octombrie 1914. Izvorul revoluției bolșevice poate fi găsit în Revoluția franceză din 1789 având ca mentor pe Robespierre, care promova umanitatea și pacea universală și avea ca principii „*libertatea, egalitatea și fraternitatea*”. A fost îndreptată împotriva asupririi sociale, făcându-și faimă în Europa prin crimele și teroarea pe care o propaga în Franța.

Având ca sursă principală ideologia lui Marx, Lenin, mentorul revoluției bolșevice preia din idealurile Revoluției franceze și se străduiește să dea viață unei societăți utopice botezată în sângele națiunii ruse.

Atât Revoluția franceză cât și cea bolșevică au constituit fenomenul de apocalipsă pentru sistemul social existent în Franța și Rusia, în momentul izbucnirii lor. *“Revoluția înseamnă un fel de apocalipsă la scară redusă, închipuind un fel de tribunal așezat undeva înlăuntrul istoriei și menit să-i numere greșelile. O asemenea Revoluție se va asemana cu moartea sau mai degrabă cu un fel de trecere prin moarte, fiind o consecință inevitabilă a păcatului... Revoluția aduce cu sine o sentință care va condamna forțele răului, cele care atâta vreme au dat naștere nedreptății; însă, la rândul său, aceeași forță nepărtinitoare și care va ține scaunul de judecată are să iște răul: întrucât nici în revoluție, și cu atât mai puțin în istorie, binele nu va fi în stare să înfăptuiască binele.”*³

Germanii comunismului au apărut în Occident, avându-l pe protagonist pe Marx, născut și educat într-o societate burgheză. *“Marx este cel care a creat mitul autentic al proletariatului, misiunea acestuia devenind un act de credință. Marxismul nu este doar o știință și o politică, ci în egală măsură o credință și o religie. Forța sa aici trebuie căutată”*.⁴

Comunismul era îndreptat împotriva oricărei exploatări sociale, oricărui exploatazor fie moșier, fie burghez. Definiția comunismului ar putea fi concentrată într-o singură propoziție: comunismul este ura împotriva burgheziei. El considera burghezul ca pe un individ separat de semenii săi, prizonier al intereselor și bunurilor sale, un dușman al poporului.⁵ De fapt “<<dușmanul>> desemnează orice persoană sau categorie socială care, în mintea bolșevicilor, reprezintă un obstacol în fața puterii absolute”.⁶

Este ciudat faptul că Lenin face Revoluția din Octombrie în cea mai puțin capitalistă țară din Europa în care clasa burgheză tocmai se înfiripa. Dar în același timp să nu uităm că pătura de jos a societății ruse, formată din țărani și proletari era ținută într-un obscurantism

aproape total, în care aproximativ 85% din populația Rusiei era analfabetă. În aceste condiții, Lenin a putut influența fără greutate masele populare cu ideile sale revoluționare. “În lipsa unei puternice dezvoltări capitaliste prealabile și a unei adevărate societăți burgheze, preluarea puterii în numele proletariatului a îmbrăcat caracterul unui puci pus la cale de un partid minuscul, cu organizare militară, de revoluționari de profesie. De aici riscul ca o dictatură a proletariatului instaurată în acest mod să nu fie decât masca unei dictaturi pur și simplu, pe care o minoritate fără mandat o exercită asupra unui popor imens.”⁷ De fapt “era mai ușor să instaurezi o dictatură a proletariatului într-o țară autocratică, cu totul neștiutoare de toate drepturile și libertățile civice decât în Occident.”⁸ Fiindcă, ideea de comunism “este supusă și în Vest, prin intermediul partidelor frățești, canoanelor stricte ale solidarității internaționale, dar aici în Rusia nefiind niciodată un mijloc de guvernare, ideea își păstrează ceva din farmecul ei original, amestecat cu o negare a caracterului pe care l-a dobândit, la celălalt capăt al Europei, imperiul sovietic... Ideea comunistă a trăit mai mult timp în mințile oamenilor decât în realitate; și mai mult timp în vestul Europei, decât în estul Europei. Traseul ei imaginar e astfel mai misterios decât istoria sa reală.”⁹ Chiar Lenin afirmase că ascensiune rapidă a comunismului în Rusia se datorează înapoierii generale a acestei țări.¹⁰

Cei care îngroșau rândurile P.C. Rus, nu erau intelectualii ci muncitorii și țăranii analfabeți, săraci și aproape sălbatici. Ei au fost cei care au dus la “renașterea” Rusiei. *“Acești oameni noi, veniți de jos, erau cu desăvârșire străini de cultura rusă; părinții și strămoșii lor fuseseră niște analfabeți, lipsiți de cea mai elementară instrucție și existând numai prin credință.”*¹¹

Momentul prielnic pentru declanșarea Revoluției bolșevice a fost primul război mondial (1914-1918). În acea vreme Rusia țaristă era în agonie, se zbătea într-o criză economică și un război nedorit de popor. Acestea au constituit premise excelente pentru Lenin ca să răstoarne puterea și să instaureze “democrația” populară. “Studiile întocmite recent pe baza unor arhive demonstrează că acest <<război murdar>> al anilor 1918-1921 a fost veritabila matrice a regimului sovietic, creuzetul în care s-au făurit oamenii ce aveau să poarte să dezvolt această revoluție, cazanul infernal în care s-a pregătit acea mentalitate atât de specială a comunismului leninist-stalinist, amestec de exaltare idealistică, de cinism și de cruzime inumană.”¹²

Se pare că Rusia era spațiul cel mai nimerit, cel mai propice pentru dezvoltarea și înflorirea comunismului. Îndeplinea condițiile pentru instaurarea unui regim fanatic al terorii și minciunii. “Revoluția comunistă nu putea să aibă loc decât în Rusia și comunismul rus îi va părea întotdeauna Occidentului ca un comunism asiatic... Lenin însuși reprezintă din toate punctele de vedere tipul rusesc: chipul său expresiv, original are trăsături ruso-mongole extrem de pronunțate.”¹³

Prin forță, crime și război civil, Lenin a răsturnat vechea orânduire țaristă pe care a învinovățit-o de exploatarea și suprimarea libertății poporului rus, înlocuind-o cu o democrație populară care s-a dovedit a fi o dictatură crudă a proletariatului. El era convins “că dictatura revoluționară a proletariatului și țăranilor săraci – rețeta rusească pentru acaparea puterii va fi <<de o mie de ori mai democratică>>”¹⁴

Pentru revoluționarii ruși, Revoluția devenise un crez, “*era răsismul rusesc a trebuit să fie frământat și modelat vreme îndelungată până să poată răspunde unui asemenea tip de în același timp o religie și o filozofie, neînsemnând doar o luptă legată de aspectele politice și sociale ale existenței: ma instinct și revoluție totală, aceasta fiind opera lui Lenin și a bolșevicilor.*”¹⁵

Ei, bolșevicii doriseră să schimbe un regim autocratic, însă nenorocirea a fost că l-au înlocuit cu un alt regim autocratic mult mai sângeros, aplicat cu o cruzime necruțătoare. Acest fapt denotă că bolșevicii au fost progeniturile țarismului, crescuți și educați de secole în spiritul sângelui. Cultura violenței nu era caracteristică numai aristocrației ci și păturilor inferioare. “Ei poartă uniforma țaristă, chiar dacă au întors-o pe dos.”¹⁶

De fapt bolșevismul a exploatat poporul rus poate mai mult decât

țarismul. S-a folosit de tot ce a avut mai bun acest popor pentru a-și asigura ascensiunea și totodată succesul. Mai mult decât atât, s-a folosit de religiozitatea naivă dar fanatică a poporului, de spiritul de jertfă, de răbdarea în suferință și mizerie, s-au folosit de obscurantismul maselor cărora le era străină noțiunea de libertate individuală.¹⁷

Cauza declanșării unei revoluții este înlocuirea sistemului politic existent cu unul nou, considerat mai bun, mai eficace. Implicat această mișcare de valori presupune și schimbarea personajelor de pe scena politică. Toate acestea duc la o primenire a societății în bine sau în rău. Astfel s-au petrecut lucrurile și cu revoluția rusă care a ridicat masele populare la conducere, anihilând clasa aristocrație conducătoare, înfăptuindu-se aproape "o revoluție ecologică".¹⁸

O altă caracteristică a leninismului ar fi aceea a manipulării limbajului "în detașarea cuvintelor de realitatea pe care acestea sunt însărcinate să o reprezinte, într-o viziune abstractă în care societatea, oamenii și-au pierdut conștiința și nu mai sunt decât piesele unui Meccano istoric și social. Această abstracție, strâns legată de demersul ideologic, este un dat născător de teroare; nu se distrug oameni ci <<burghezi>>, <<capitaliști>>, <<dușmani ai poporului>>".¹⁹

Succesorul și continuatorul fervent a lui Lenin a fost Stalin. Acesta era gruzin de origine dar s-a dovedit a fi "mai rus decât rușii, ca orice ins născut la periferia Imperiului și parvenit în centrul lui. A făcut studii modeste, a citit puțin. Lenin avea o doză bună de narodnicism în marxismul lui, dar cultura europeană nu-i era străină. Stalin îl cunoaște pe Marx prin intermediul lui Lenin, alterând prin propria ignoranță o interpretare și așa simplistă."²⁰

Odată cu instalarea lui Stalin în portofoliul de la Kremlin, "socialismul rusesc devenea tot mai puțin emoțional și sentimental, constituindu-și baze intelectuale tot mai solide și devenind din ce în ce mai dur."²¹ Dacă sub Lenin "dușmanii potențiali rămâneau cei care nu erau membri de partid, sub Stalin membrii partidului deveneau la rândul lor dușmanii potențiali."²²

În timpul dictaturii staliniste, comunismul s-a întărit, s-a maturizat. Agenții comuniști erau infiltrați în toate păturile sociale. Peste tot domnea teroarea. Pentru a-și consolida puterea, Stalin s-a datat la cele mai oribile crime, înfăptuind adevărate masacre etnice săvârșite prin deportări în cele mai ostile ținuturi ale uriașei Rusii. "În timpul Marii Terori, în 14 luni, din 1937 până în 1938, 1,8 milioane de persoane au fost arestate prin 42 de mari operațiuni bine puse la punct; aproximativ 690 mii sunt asasinate."²³

Cu alte cuvinte "regimul Uniunii Sovietice sub Stalin nu are, la apariția sa în anii 30, precedent în istorie. Nu seamănă cu nimic din ceea ce a existat. Nici un stat de pe lume nu și-a propus vreodată obiectivul de a extermina, deporta ori înrobi pe proprii țărani... Nici n-a controlat total întreaga viață socială a unei țări și viețile tuturor cetățenilor... Nici un dictator n-a mai avut atât putere în numele unei minciuni totale precum cea comunistă, atât de irezistibilă totuși."²⁴

Chiar înainte de venirea lui Stalin la putere, teroarea și violența erau la ele acasă în Rusia. Populația trăia un adevărat coșmar, nu mai aveau siguranța zilei de mâine. Neîncrederea și suspiciunea tronau și măcinau sufletele rușilor indiferent de clasa socială din care făceau parte.

Un călător român, Panait Istrati a petrecut 16 luni în U.R.S.S. ca participant și invitat la festivitățile care celebrău 10 ani de la Revoluția lui Octombrie. Bucurându-se de facilități de transport din partea guvernului vizitează tot ce-i de văzut în U.R.S.S. A avut ocazia să vadă risipa pe care nomenclaturiiști comuniști o făceau prin banchete costisitoare și imorale, în timp ce proletarii și țărani se osteneau cu sărăcia și mizeria. Constată situația josnică a femeii sovietice care era supusă abuzurilor de tot felul. Fusesse martor la condamnările organizațiilor de tineret făcute de către mentorii lor comuniști ca urmare a comportamentului lor barbar și imoral. Din pricina presiunilor psihice sinuciderile se țineau lanț. Era la ordinea zilei arestări de persoane în plină stradă cărora li se pregătea un viitor nedefinit.²⁵

La finalul celor 16 luni de ședere în U.R.S.S., Panait Istrati consemna cu amarăciune următoarele: "nu-i deloc vorba, aici, de socialism, ci de o teroare

care tratează viața umană ca material bun pentru război social. Se servește de el pentru triumful unei noi și monstruoase caste... Această castă, ignorantă, vulgară, perversă este alcătuită în majoritate venită pe lume la începutul acestui secol.”²⁶

Unul din pilonii de bază a ideologiei comuniste este **ateismul**. Marx considera religia opium pentru masele populare. Biserica lui Hristos era considerată exploatarea poporului ceea ce a dus la oprirea ei prin toate mijloacele și pe toate căile. Hristos a fost din nou prigonit și tocmai de a III-a Romă. Nu a existat niciodată un dialog între marxism și creștinism în Uniunea Sovietică.²⁷ De fapt, *“confruntarea dintre marxism și creștinism avusese loc înainte de revoluția comunistă. În planul teoretic, confruntarea dintre cele două lumi, în terminologia acelor vremuri dintre idealism și materialism, au fost ilustrate în scrierile lui Bulgakov, Berdiaev și alți autori ai grupului Vekhi.”*²⁸

Religia era considerată o piedică pentru eliberarea clasei muncitoare ceea ce denotă că *“religia devenea astfel o temă de luptă socială”,*²⁹ declanșând astfel o persecuție acerbă împotriva Bisericii. *“Persecuția religioasă nu e întâmplătoare, ci fundamentală, ea determină și sancționează refacerea revoluționară a ordinii existente.”*³⁰

Un fapt esențial este *“să nu se uite că revoluțiile presupun, în esența lor, ideea satanică <<a revoltei>> și, de aceea, indiferent de modul în care și-au prezentat sau ascuns scopurile <<intelectuale>>, <<sociale>> sau <<morale>> ele au lovit, dintru început, contra Bisericii, celei a lui Hristos mai cu seamă chiar când a dat dovadă de intransigență dogmatică sau de toleranță înțeleasă ca slăbiciune a iubirii între oameni.”*³¹

Prin definiție *“spiritul, religia și filozofia comunismului sunt antiumane și anticreștine.”*³² Comunismul se prezenta pe ecranul Bisericii asemeni unei creaturi înfiorătoare a iadului.

Cert este că Biserica Rusă, prin abdicare în martie 1917 a țarului Nicolae II, și-a pierdut principalul ei protector. Fapt evidențiat prin atitudinea lui Lenin, prim-ministru al guvernului bolșevic provizoriu, care în iulie 1917 a interzis libertatea religioasă precum și dreptul de schimbare a religiei.³³ *“În viziunea lui Lenin, lumea, la fel ca și omul, trăiește în păcat. În ochii săi, păcatul înseamnă exploatarea omului de către om și inegalitatea care domnește între clasele sociale. El refuză să se încreadă în firea semenilor sau în existența unui principiu superior ascuns undeva în adâncul omului, necrezând în Dumnezeu.”*³⁴

După 1917 a început prigoana Bisericii Ruse în special a celei Ortodoxe care era puternic înrădăcinată în sufletul poporului rus. Însă, *“ostilitatea deschisă a comunistilor are trei rădăcini: prima este materialismul înăscut și declarat ateu al filozofiei marxiste. A doua este ostilitatea religiei, care sub regimul țarist a fost responsabilă pentru tiranie, pentru exploatarea capitalistă a poporului și care a cauzat ulterior cele mai violente reacții. A treia rădăcină este noul crez în omnipotența științei ca împotrivire la religie.”*³⁵

Lenin a fost cel mai violent și agresiv dușman al religiei, chiar decât Marx și Engels. Țelul său era să distrugă complet structurile Bisericii. De aceea el încuraja orice măsură împotriva Bisericii, a clerului și a credincioșilor. Multe biserici și catedrale din marile orașe au fost jefuite și pângărite. Aceeași soartă au avut-o și faimoasele biblioteci patriarhale.³⁶

În anul 1900 în Rusia existau 49.082 de biserici. Pe lângă acestea mai ființau 18.946 de capele ortodoxe și case de rugăciune, la care se număra un cler de 104.446 membri. Existau, de asemenea un număr de 16.668 de călugări și 41.615 călugărițe.³⁷ În anul 1914, un raport al Sfântului Sobor consemna că pe teritoriul Imperiului rus existau 57.173 de biserici, 23.593 de capele și 500 mănăstiri de călugări și 475 de maici, însumând la un loc 95.259 de **vietaitori**.³⁸

La începutul anului 1918 comuniștii au publicat un decret alcătuit din 13 puncte care legaliza ruptura, separarea dintre Biserică și Stat. Acest decret a devenit principalul ghid în relațiile Stat-Biserică. Tot acum, au fost confiscate tipografiile, capelele și Lavra Alexander Nevsky. Subvențiile statului pentru Biserică au fost tăiate, iar pământurile mănăstirilor au fost confiscate.³⁹ Peste 37.000 de școli parohiale ale Bisericii ruse au fost puse sub controlul Ministerului Educației.⁴⁰

În ciuda tulburărilor politice care frământau Rusia, Biserica Ortodoxă Rusă a convocat Sinodul pentru a reînființa patriarhatul și pentru alegerea unui patriarh. A fost ales arhiepiscopul Tihon Belovin. A fost instalat într-o superbă ceremonie în catedrala Uspenski din Kiev.⁴¹

Încă de la început între Biserică și Statul comunist s-a purtat un conflict, un război ce folosea ca arme anateme și decrete administrative. Clerul nu credea în vigoarea și puterea bolșevicilor. "Ei nu credeau în trănicia Puterii Sovietice, nu credeau că toate masele de muncitori ale Rusiei Sovietice susțin această putere și urmăreau să restabilească, cu ajutorul intervenției străine, monarhia și să recapete astfel pierdutele lor privilegii și bunuri."⁴²

Bolșevicii își continuau nestingheriți acțiunea de prădare și confiscare a averilor Bisericii care au constituit o mină de aur pentru propaganda și finanțarea comunismului. În vremea naționalizării băncilor, Biserica avea un depozit aproximativ 1 bilion de ruble. Avea un venit anual de 500 milioane de ruble. Biserica Rusă nu a fost prădată niciodată în istorie așa cum au făcut-o bolșevicii.⁴³

În februarie 1918, patriarhul Tihon face public prima anatemă împotriva bolșevismului. "A fost scrisă după 3 luni de violență bolșevică, în care comuniștii <<acești monștrii ai rasei umane>>, sunt chemați să raționeze <<Veniți-vă în simțiri, nebunilor, opriți violența voastră sângeroasă>>. Iar credincioșii sunt îndemnați la curaj prin cuvintele biblice <<poțile iadului nu vor învinge Biserica>>".⁴⁴

Ca măsură de apărare a Bisericii, patriarhul Tihon a dat o circulară prin care chema pe toți ortodocșii în frunte cu preoții lor să apere Biserica. Ia instruit ca în momentul când bolșevicii vin să le prade bisericile, preoții să tragă clopotele iar credincioșii să se adune și să formeze un gard viu în jurul bisericii. Cine nu se supune acestor măsuri erau excomunicați, iar preoții erau caterisiți. În lunile februarie – mai ale anului 1918 sute de victime au fost ucise în revoltele religioase și mii au fost rănite și bătute.⁴⁵

*"Atunci când sunt întrebați despre persecuțiile religioase, reprezentanții puterii sovietice obișnuiesc să dea următorul răspuns: persecuții nu există, fiind vorba doar de urmărirea unor contrarevoluționari, printre care se numără destul de mulți episcopi, preoți și drept credincioși. Biserica este lăsată în pace cu excepția cazurilor când adăpostește sau încurajează vreun focar de agitație reacționară sau țaristă."*⁴⁶

În anii '20 Rusia, sfâșiată de războiul civil și de războiul dus pe plan extern, se confrunta cu o teribilă criză economică care avea ca prim efect foametea. Lenin s-a folosit de acest prilej pentru a da o lovitură de grație Bisericii. În anul 1990 în Rusia a fost publicată scrisoarea lui Lenin către Molotov și alți tovarăși, în care preconiza planuri pentru distrugerea definitivă a Bisericii. Iată un fragment din cuprinsul scrisorii: *"Totmai acest moment și doar acum, când în câteva locuri unde foametea îi face pe oameni să mănânce corpuri omenești și sute dacă nu mii de cadavre stau întinse de-a lungul drumurilor, putem (și de aceea trebuie) să înfăptuim confiscarea tezaurilor Bisericii cu cea mai frenetică și brutală energie, fără nici o ezitare să rupem orice existență dacă va fi... Momentul înfrângerii clerului reacționar este complet garantat... Este tocmai momentul potrivit pentru a da cea mai decisivă și crudă lovitură clerului și să zdrobim rezistența lor cu o așa severitate încât să-și aducă aminte de aceasta în următoarele decenii"*⁴⁷

Tot în acest sens este bine de amintit faptul că în anul 1921, patriarhul a organizat o colectă pentru ajutorarea săracilor, însă sumele colectate au fost manipulate de către Comisiile Guvernamentale.⁴⁸

Planurile antieclesiale ale lui Lenin s-au concretizat la 23 februarie 1922 când a emis un decret prin care erau confiscate de către Stat obiectele, vasele liturgice precum și comorile de artă bisericască pretinzând că vor fi vândute pentru a ajuta populația înfometată din ținutul Volgăi.⁴⁹ Patriarhul Tihon a fost de acord cu confiscarea tezaurilor, dar a refuzat și s-a opus confiscării vaselor sacramentale, motivând că e un sacrilegiu și e împotriva Sfintelor Canoane.⁵⁰ Patriarhul s-a oferit să întreprindă o campanie de ajutorare a săracilor, dar a fost refuzat de către comuniști, care urmăreau discreditarea Bisericii.⁵¹ Bineînțeles că Statul n-a luat în considerare protestul patriarhului.

Perioada campanie de depozitare a bisericilor de ceea ce aveau mai scump și sfânt s-a soldat cu mii de victime care încercaseră să apere casa lui Dumnezeu. Astfel, au fost uciși 2.691 preoți, 1.962 călugări și 3.447 călugărițe. Mai mult de 15 mii de clerici, călugări și călugărițe au fost executați fără proces. Peste 700 de mănăstiri au fost lichidate (falimentate, închise, pângărite) iar mănăstirea Solovetski a fost transformată în primul lagăr de concentrare.⁵²

Tot cu prilejul campaniei din 1922 de distrugere și profanare a Bisericii, mitropolitul Veniamin al Petrogradului, pe motiv că a încercat să facă un compromis cu autoritățile comuniste locale, a fost acuzat că vrea să-i înșele. La 12 august 1922, după un proces de judecată simulat, mitropolitul împreună cu alte 3 persoane care la-u sprijinit au fost executați. În aprilie 1992 mitropolitul Veniamin precum și cei 3 martiri au fost canonizați de către Biserica Ortodoxă Rusă.⁵³

Bolșevicii au furat toate vasele și obiectele de preț ale bisericilor, pradă ce consta în: 442 kg aur, 336227 kg argint, 1347 kg de alte metale prețioase, 33456 diamante de 13,113 carate, 4414 g perle, 72383 bucăți de alte pietre prețioase.⁵⁴ Averile confiscate din Biserica Rusă s-au ridicat la valoarea de 2,5 miliarde ruble de aur.⁵⁵ Din această sumă imensă, un milion de ruble a fost alocat pentru procurarea de hrană a populației sărăcite de război, restul a fost transferat în străinătate, în conturile bancare ale șefilor Partidului Comunist sau pentru nevoile revoluției mondiale.⁵⁶

Pare un paradox, dar iată cum averea Bisericii a constituit sursa principală de existență a comunismului în Rusia precum și răspândirea lui în lume.

Lanțul crimelor și al ororilor îndreptate împotriva clericilor continua. Mitropolitul Kievului, Vladimir împreună cu 20 de episcopi și sute de preoți au fost asasinați. Înainte de a-i ucide, bolșevicii le tăiau brațele iar unii dintre ei erau îngropați de vii.⁵⁷ În cursul anilor 1917-1923 au fost 15.590.000 de victime, dintre care 40.000 de preoți. 150 de episcopi au fost închiși în lagărele de la Mare Albă.⁵⁸ Preoții au fost crucificați pe ușile propriilor biserici, împușcați, spânzurați aruncați în apă pentru a se preface în statui de gheață.⁵⁹

Teroarea și crimele asupra Bisericii continuă și sub dictatura lui Stalin. La sfârșitul anilor '30 represiunea atinge cote maxime: în 1937 au fost arestați 136.900 de clerici dintre care 85.000 au fost omorâți; în 1938 au fost arestați 28.000 de clerici dintre care 21.500 au fost uciși.⁶⁰

Tot atunci cea mai mare catedrală ortodoxă din lume, cu hramul "Hristos Salvatorul", construită în 45 de ani, sfințită în anul 1883 a fost demolată în 1931 din ordinul lui Stalin în 4 luni. Era o construcție cu adevărat monumentală și de o exuberanță rar întâlnită. A fost distruse 40.000 de biserici.⁶¹

Prin anul 1927 Stalin declara cu sadism: "*noi conducem și vom con-*

duce propaganda împotriva prejudecăților religioase... Partidul nu poate fi neutru în ceea ce privește religia și conduce propaganda antireligioasă... Am asuprit noi cerul reacționar? Da, l-am asuprit. Problema este că încă nu sunt complet lichidați."⁶²

Între anii 1959-1964 Hrisiov revitalizează represiunea religioasă luând măsuri drastice împotriva Bisericii, astfel că din 20.000 de biserici rămân 13, din 77 mănăstiri rămân 17, 5 din 8 seminarii.⁶³

După dizolvarea Soborului, patriarhul Tihon continuă să adreseze celor de la Kremlin memorii prin care condamna crimele și atrocitățile comuniste, îndemnând la reconciliere. Aceste proteste i-au adus patriarhului la 9 mai 1922 arestarea. El deja suferise un umilitor interogatoriu, ca martor într-un proces din aprilie, intentat împotriva a 54 de credincioși care îndrăzniseră să se opună confiscării bunurilor bisericești. Din aceste 54 de persoane, 11 au fost condamnate la moarte.⁶⁴ Așadar, a fost arestat și închis în mănăstirea Donskoi împreună cu tot personalul pe care-l avusese împrejurul său.⁶⁵

Între timp, statul comunist rus încuraja oamenii Bisericii care nu se supuneau ordinelor patriarhului. Ei s-au constituit într-o grupare numită "Biserica Vie" a cărei cap era episcopul Antonin care fusese implicat și în acțiunile revoluționare. Mișcarea Bisericii Vie făcea presiuni asupra patriarhului ca să-o împuternicească să ocupe locurile vacante din ierarhia superioară a Bisericii Ruse. Liderii noii mișcări au promis sprijinul lor politicii Statului în schimbul protecției lor. Statul le-a dat spre folosire mănăstirea Zaikonospask și permisiunea de a scoate un ziar bisericesc ceea ce era interzis Patriarhiei. Mulți dintre episcopi considerau Biserica Vie ca făcând parte din Biserica Ortodoxă Rusă. Dar când și-au dat seama cu cine au de-a face au respins-o și drept urmare au ajuns în pușcărie. Prin încurajarea grupării Biserica Vie, comuniștii au reușit să facă sciziune în Biserica rusă, să o slăbească considerabil atât pe plan intern cât și extern.⁶⁶

Pentru a apăra Biserica de frământările interne, patriarhul Tihon încuviințează să facă un pact cu comuniștii. "În 1923 convingându-se de zădărnicia nădejdlor sale în înfrângerea Puterii Sovietice, a dat la Curtea supremă de judecată o declarație, exprimând căința pentru activitatea sa contrarevoluționară, iar în 1925 înainte de moarte, și-a alcătuit testamentul, în care a chemat pe credincioși << să se supui Puterii Sovietice nu din frică, ci din conștiință >>".⁶⁷

În 7 aprilie 1925, patriarhul Tihon moare, iar locțiitorul său pe care l-a decretat prin testament, mitropolitul Petru care, neștiind să fie un bun diplomat a fost închis în decembrie 1925. A urmat mitropolitul Sergiu. Acesta, după ce a fost închis un an și jumătate, a semnat un acte de loialitate față de stat. A primit permisiunea de a reveni la Moscova și de a convoca Sinodul.⁶⁸

Cel de-al doilea război mondial 1939-1945, aduce pentru Biserica rusă o oarecare libertate pe plan intern. Mitropolitul Sergiu s-a folosit de multe prilejuri pentru a demonstra Statului că Biserica rusă își iubește țara și neamul. A susținut moral și material atât armata cât și poporul rus. La îndemnul statului, Biserica rusă a întreținut relații cu bisericile ortodoxe din țările care erau aliate Rusiei în război. În urma unei întâlniri dintre Stalin și o delegație bisericească alcătuită din mitropoliții Sergiu, Alexei și Nicolae, Biserica rusă primește dreptul să convoace sinodul în vederea alegerii unui nou patriarh, precum și dreptul de a tipări o revistă oficială a Patriarhiei.⁶⁹

În anul 1944, mitropolitul Alexei obține dreptul de a deschide institute teologice la Moscova, de a tipări calendare, cărți liturgice, scutirea clerului de serviciul militar, îmbunătățiri de trai pentru slujitorii Bisericii⁷⁰ care până atunci erau considerați pleava societății, trecuți în rândul criminalilor notorii și erau lipsiți de orice drepturi sociale atât ei cât și

familiiile lor.

În anul 1945 s-au convocat lucrările Sinodului în vederea alegerii noului patriarh. În acest sens au fost invitați patriarhi din întreaga lume ortodoxă. A fost ales mitropolitul Alexei ca Patriarh și înscăunat la 4 februarie 1945.⁷¹ Patriarhia rusă era nevoită să facă jocul Guvernului sovietic. Când Statul și-a manifestat ostilitatea față de Guvernul iugoslav și Biserica rusă s-a dovedit ostilă Bisericii iugoslave.⁷²

Pe de altă parte, U.R.S.S.-ul ducea o campanie asiduă în vederea promovării ateismului. În acest sens s-a instituit în anul 1925 Liga Ateismului Militant. Uniunea Militanților fără Dumnezeu număra (în anul 1932) 7 milioane de membri dintre care 1,5 milioane erau copii.⁷³ Propaganda antireligioasă se făcea la toate nivelele societății comuniste. Se organizau seminarii de ateism. Profesorii erau instruiți cum să implementeze copiilor noțiunea de ateism. În anul 1957 în U.R.S.S. existau 106 publicații antireligioase. În 1958 au apărut 12 cărți ateiste în mare tiraj de la 50.000 până la 100.000 de duplicate. Între aceste ase număra și *Biblia pentru credincioși și necredincioși* care era o batjocură la cele sfinte.⁷⁴

În Statutul Partidului Comunist era prevăzut ca membrii săi să fie ateii și prin urmare erau obligați să rupă orice legătură cu Biserica. La această rigoare erau supuși în special intelectualii, în timp ce muncitorii și țăranii nu erau constrânși să depună mărturie pentru crezul lor religios.⁷⁵ "Un veritabil comunist <<integral>> nu mai poate fi un credincios practicant și cu atât mai puțin un simplu creștin. Îi va fi impusă o concepție despre lume dinainte definită, el urmând să devină un materialist și un ateu, adică un ateu militant... Comuniștii se vor intitula dușmani ai moralei evanghelice și creștine, adversari ai iubirii, compasiunii și îndurării. Aceasta e partea cea mai înfiorătoare a comunismului."⁷⁶

Biserica rusă nu avea nici un mijloc de a se apăra și combate cruciada ateistă dusă de lăcustele comuniste în rândurile populației. Toată mass-media era în mâna comuniștilor. Biserica nu avea voie să facă o mișcare fără acordul Statului. Au fost desființate toate asociațiile religioase, au fost închise mai mult de jumătate din totalul bisericilor și a mănăstirilor, iar mii de clerici zăceau prin pușcăriile și gulagurile comuniste.

Rusia, sub imperiul comunismului a trăit un adevărat coșmar. "A fost lovită de o teribilă catastrofă. S-a aruncat într-un abis întunecat. Multora li se pare acum că marea și unitara Rusie a fost numai o umbră, fără nici o realitate actuală."⁷⁷

Abia în anul 1988 când Patriarhia rusă organiza celebrarea unui mileniu de creștinism, se poate vorbi că Biserica Ortodoxă Rusă începea să-și capete parțial libertate. Tot atunci, pentru prima dată de la instalarea bolșevismului în Rusia, ziarele și periodicele au început să scrie într-un mod pozitiv de Biserică.⁷⁸

După anul 1991 Rusia poate din nou să respire aerul libertății. Însă, nici acum Biserica nu a scăpat de acuzațiile și hărțuirea mass-mediei fiind condamnată că a făcut jocul murdar al comuniștilor. Conducerea Bisericii răspunde acestor acuzații scandaloase că: "*nimeni nu are dreptul moral să condamne pe predecesorii ei pentru că ei au trebuit să poarte povara momentului și au acționat dintr-un simț al responsabilității.*"⁷⁹

Ce a însemnat de fapt comunismul pentru Europa? Nimic mai mult decât dezumanizarea omului prin teroare și ateism. Comunismul a confiscat ființei umane ceea ce avea mai scump: libertatea de gândire și credința în Dumnezeu, elemente care, de fapt, definesc și conferă identitate ființei umane. Comunismul a urmărit să creeze un om nou, omul secolului XX, îndopat cu minciuni; și o nouă religie cu catehismul ei "sfânt", Manifestul Partidului Comunist.

Interesant e faptul că tocmai într-o țară cu o milenară tradiție ortodoxă precum Rusia, a fost leagănul Armagedonului său. După cum spunea Țuțea "*Rusia*

a demonstrat – tehnic, practic și teoretic, nulitatea comunismului”.⁸⁰ Pe lângă aceasta “în prăbușirea sa, străvechea sfântă Rusia i-a făcut loc unui regat la fel de sfânt dominat de o teocrație de-a-noaselea.”⁸¹
- va urma -

Note

¹ Stephane Courtois, Nicolas Werth, Jean-louis Pamae, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek, Jean-louis Margolin, *Cartea Neagră a Comunismului. Crime, teroare, represiune*, Editura Humanitas, București, 1998, p. 697.

² Francois Furet, *Trecutul unei iluzii. Eseu despre ideea comunistă în secolul XX*, Editura Humanitas, București, 1996, p. 7.

³ Nicolai Berdiaev, *Originile și sensul comunismului rus*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994, p. 162.

⁴ *Ibidem.*, p. 129.

⁵ Francois Furet, *op. cit.*, p. 16.

⁶ *Cartea Neagră a Comunismului...*, p. 719.

⁷ Francois Furet, *op. cit.*, p. 103.

⁸ Nicolai Berdiaev, *op. cit.*, p. 157.

⁹ Francois Furet, *op. cit.*, p. 11.

¹⁰ *Ibidem.*, p. 142.

¹¹ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 153.

¹² *Cartea Neagră...*, p. 711.

¹³ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 143.

¹⁴ Francois Furet, *op. cit.*, p. 33.

¹⁵ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 134.

¹⁶ *Cartea Neagră...*, p. 701.

¹⁷ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 171.

¹⁸ *Ibidem.*, p. 168.

¹⁹ *Cartea Neagră...*, p. 697.

²⁰ Francois Furet, *op. cit.*, p. 146.

²¹ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 136.

²² *Cartea Neagră...*, p. 713.

²³ *Ibidem.*

²⁴ Francois Furet, *op. cit.*, p. 161.

²⁵ Panait Istrati, *Sposedanie pentru învinși*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990, pp. 90-101.

²⁶ *Ibidem.*, p. 130.

²⁷ William von den Bercken, *Christian thinking and the end of Communism in Russia*, Interuniversity Institute for Missiological and Ecumenical Research Utrecht Leiden, 1993, p. 113.

²⁸ *Ibidem.*, p. 114.

²⁹ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 198.

³⁰ *** , *Biserica intermnițată. România 1944-1989*, Institutul Național pentru studiul totalitarismului, București, 1998, p. 8 *apud* Religia contra ideologiilor socialiste, București, Editura Antet, 1996, p. 111.

³¹ *Ibidem.*, p. 19.

³² Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 217.

³³ William B. Stroyen, *Communist Russia and the Russian Orthodox Church 1943-1962*, The Catholic University of America Press, Inc. Washington, D.C. 1967, p. 5.

³⁴ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 189.

³⁵ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 14 *apud* Adolph Keller, *Christian Europe Today*, New York, 1942, pp. 48-49.

³⁶ *Ibidem.*, p. 15.

³⁷ *Ibidem.*, p. 4.

³⁸ *Ibidem.*, p. 9.

³⁹ *Ibidem.*, p. 8.

⁴⁰ *Ibidem.*, p. 5.

⁴¹ *Ibidem.*, pp. 6-7.

⁴² În “Studii Teologice”, an. II (1950), nr. 3-6, p. 311.

⁴³ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 9.

⁴⁴ William von den Bercken, *op. cit.*, p. 153.

⁴⁵ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 10.

⁴⁶ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 201.

⁴⁷ William von der Bercken, *op. cit.*, p. 151.

Cruce miraculoasă făcută din nori
Crucea a apărut la sfințirea Catedralei “Iisus Mântuitorul” din Moscova, în ziua sfințirii catedralei: Schimbarea la Față - 6 august 2000

⁴⁸ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 18.

⁴⁹ William von der Bercken, *op. cit.*, p. 150.

⁵⁰ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 18.

⁵¹ William von der Bercken, *op. cit.*, p. 181.

⁵² *Ibidem.*, p. 152.

⁵³ *Ibidem.*, pp. 153-154.

⁵⁴ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 17.

⁵⁵ *** , *Biserica intermnițată...*, p. 9.

⁵⁶ William B. Stroyen, *op. cit.*, p. 19.

⁵⁷ *Ibidem.*, pp. 16-17.

⁵⁸ *** , *Biserica intermnițată...*, p. 9.

⁵⁹ În “România liberă”, an VI, nr. 1761, 31 ianuarie 1996, p. 2.

⁶⁰ *Ibidem.*, p. 5.

⁶¹ *** , *Biserica intermnițată...*, p. 9.

⁶² William B. Stroyen, *op. cit.*, pp. 25-26.

⁶³ *** , *Biserica intermnițată...*, p. 10.

⁶⁴ William von der Bercken, *op. cit.*, p. 152.

⁶⁵ William B. Stroyen, *op. cit.*, pp. 20-21.

⁶⁶ *Ibidem.*, pp. 19-22.

⁶⁷ *Religia și Biserica în U.R.S.S.*, în “Studii Teologice”, an II, nr. 3-6, 1950, pp. 312-313.

⁶⁸ William B. Stroyen, *op. cit.*, pp. 23-24.

⁶⁹ *Ibidem.*, p. 32.

⁷⁰ *Ibidem.*, p. 41.

⁷¹ *Ibidem.*, pp. 42-45.

⁷² *Ibidem.*, p. 89.

⁷³ *Ibidem.*, p. 25.

⁷⁴ *Ibidem.*, pp. 90-92.

⁷⁵ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 199.

⁷⁶ *Ibidem.*, p. 197.

⁷⁷ William von der Bercken, *op. cit.*, p. 29.

⁷⁸ *Ibidem.*, pp. 144-145.

⁷⁹ *Ibidem.*, p. 142.

⁸⁰ Petre Țuțea, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*, Editura Humanitas, București, 1997, p. 29.

⁸¹ Nicolae Berdiaev, *op. cit.*, p. 173.

Tinerete și înnoire în spiritualitatea ortodoxă (2)

P. Nicolae Tănase - Valea Plopului

Să nu urmărim „mai binele” ci „aproape binele”!

Este adevărat că toate racilele societății românești - avorturi, adopții internaționale, etc. - sunt de condamnat. Dar ce se spune despre cauza lor, sărăcia, despre imposibilitatea de a crește 6 copii cu un salariu de 1 milion? De ce nu se vorbește niciodată despre acest aspect?

Pr. N. Tănase: Nu se vorbește niciodată despre acest aspect pentru că atunci justificăm crima. Avorturile se fac prima dată din *lipsă de credință* și în al doilea rând, se fac *din comoditate*. Dacă sărăcia ar fi cauza reală, atunci înseamnă că oamenii bogați ar face mulți copii. Deci cauzele avorturilor sunt acestea două. Asta nu înseamnă că nu există aspecte materiale pe care să nu le luăm în seamă., dar sărăcia nu justifică în nici un caz crima. Aici este problema. Deci să nu ne culcăm pe urechea aceasta că eu am fost sărac și de aceea am omorât. Pentru că sărăcia vine din lipsă de naștere! Pentru că Dumnezeu zice „Da” [„Creșteți și vă înmulțiți”] și tu spui „Nu”. Pentru că *Dumnezeu ne privește pe noi ca pe un tot*. Numai în ultimii 10 ani, dacă luăm seama la inundații, care sunt o problemă actuală, vom constata că pierderile sunt enorme. Nu le putem socoti. Se mai fac niște aprecieri, dar slăbuțe. Nu putem. Și atunci noi nu mergem pe ideea aceasta. Pentru că sărăcia nu justifică crima în nici un caz. Străinii de care spunem că ne adoptă copiii au și condițiile de a-i crește. Dacă și-i doresc sincer și au capacitatea de a se dăruia, ce e rău în asta? Nu străinii sunt proștii, noi suntem proștii. Străinii sunt deștepții, care știu ce iau. Iau copiii, regenerează neamul, își bucură viața și așa mai departe. Pierderea e a noastră. Dar dacă este vorba de condiții, este posibil că și eu, și dumneavoastră, să rămânem în curând fără copiii proprii, pentru că primul ministru are condiții mai bune, și ne trezim că, conform unei legi, ne iau copiii pentru că acolo trăiesc mai bine. Deci copilul nu trebuie să trăiască mai bine, ci copilul trebuie să trăiască la tatăl său, la mama sa, bine, nu mai bine. La ce ne folosește „mai binele”? Pentru că pentru noi, „mai binele” trebuie să însemne pregătirea „vieții de dincolo”. În care confesiune pregătești „viața de dincolo” a copilului care a zburat din țară? Sau în toate confesiunile există mântuire? Dacă da, atunci putem să exportăm copii.

Credeți că munca de asistent social în România ar aduce tot atâtea realizări ca aceea desfășurată în străinătate?

Pr. N. Tănase: Problema este așa: noi nu avem nevoie de asistenți sociali decât dacă nu mai mergem pe tradiția noastră de veacuri de asistență socială. Sau, avem nevoie de asistenți sociali, dar nu ca să facă ce fac acum - anchete sociale, scripte - ci să ridice puțin nivelul de înțelegere al familiilor care cresc acești copii orfani. Iar problema de dinafară este o problemă în care am crezut și eu până am văzut. Sigur, există metode de lucru, e adevărat, dar nivelul este așa de ridicat încât copilul rămâne pe acolo, pe undeva. Spre exemplu, un mare om, pe care îl simpatizez, dar sunt împotriva lui, se numește Țiriac, a făcut un sat de copii lângă Brașov, în care totul este sus, sus de tot. Și când pleacă copilul de acolo, nu își găsește nicăieri locul. Pentru că nicăieri în România nu e ca acolo (sau în rare locuri). Noi nu putem crește copiii ca la Sofitel în București. Noi trebuie să creștem copiii normal, în familie, în apartament, la casă, la țară, cu WC în casă, cu WC în curte, etc. Depinde unde trăim. Așa se cresc copiii.

Cât privește „în afară”, lucrurile stau așa: spre exemplu, eu am fost undeva și am văzut acolo într-o casă imensă, 6 mame cu 7 copii. Și avea de 15 ori cât mine. Și calitate, și condiții și apă, și frigider, mașini de spălat. Frumos, totul era frumos, mi-a plăcut. Erau 6 mame, 7 copilași și 14 oameni care îngrijeau acolo de tot sistemul acesta. Nu se face în afară cine știe ce. Se face puțin și bine. Noi însă trebuie să facem mult și aproape bine. Pentru că nu avem de unde să facem, că suntem destul de sărăciți. Ăla ne vinde vapoarele, altul vinde nu știu ce. E foarte greu. De unde să mai facem? Cu pensiile astea de care faceți caz, și așa este, de unde să facem atâta bine?

Nu s-a făcut prea mare bine (calitativ și cantitativ) nici cu Patriarhul Iustin, atunci când a rămas orfan de război, la 7 ani. Ce au făcut? A făcut foamea, până a intrat la Seminar. Dar, a ajuns doctor în teologie, doctor honoris causa, doctor la Atena, la Varșovia, etc. Vorbitor de 14-17 limbi. Și n-a fost crescut prea bine! A făcut foamea o vreme. Și pe urmă a dus-o iar greu, pentru că erau vremurile așa. Deci pe noi ne interesează să recuperăm ceea ce este tezaur pentru noi. „Mai binele” copiilor noștri? Ce putem noi să dăm copiilor? Mâncare, da, le dăm, casă, da, le facem, mașină le cumpărăm dacă avem bani. Meditații da, facultate da, facem 2 facultăți, 2 masterate, 4 doctorate. Viitor le dăm? Nu. Atunci? Ce punem atâta bază în ce putem noi face!? Da, este bine să facem cât mai mult și cât mai bine. Dar de ce facem atât de mare caz, că viitor tot nu le putem da. Face medicină și aici și în Germania, se duce în SUA, și după 7 ani vine în țară și e mare chirurg, și moare omul pe masa de operație, și gata. Sau, se duce la Londra, studiază engleza, vine aici, traduce cărți, etc., profesor universitar, și nevasta îl părăsește. De ce? Nu știu ce s-a întâmplat. Care este viitorul lui? Și pentru că nu putem da viitor, atunci trebuie să o lăsăm mai moale cu problema asta: „mai binele”. Am întâlnit oameni care spun: „Nu pot să fac acum un copil pentru că nu mă simt pregătit să-l primesc, că nu pot să îi ofer totul”. Cine ți-a băgat în cap că tu poți să-i oferi ceva? Nu vedeți că sunt copii de oameni mari și au luat-o razna? Nu poate să îi stăpânească, să îi controleze. Deci, nu cred că trebuie să luptăm pentru „mai bine”. „Aproape bine” dacă facem, tot e bine.

De ce este mai păcat un avort, decât faptul de a da naștere unui copil și de a-l abandona, sau de a-l chinui prin imposibilitatea de a-i asigura o viață decentă? Acest lucru nu constituie o crimă împotriva vieții lor, un atentat la sufletul lor?

Pr. N. Tănase: Păi, nu v-am spus că dacă Patriarhul Justin era avortat ce făceam? Nu îl mai aveam pe Patriarhul Justin. Dar dacă n-a fost avortat, chiar dacă au venit vremuri grele și război și a rămas abandonat și fără părinți, ei bine, s-a putut. Ăsta-i răspunsul cel mai bun. Dacă vreți, pentru că Eminescu n-a fost avortat am avut pe Eminescu. Dacă-i venea la cap nebunia (la mama lui) să îl avorteze, îl avorta. Și pentru că mama lui Mozart n-a

ascultat pe doctorul care i-a zis: „Nu-l naște, măi, pe asta că tu ai sifilis și îl moștenește”, nu-l aveam pe Mozart. Pentru că Mozart este născut din mamă care avea sifilis. La vremea aceea, vă dați seama cum se trata, cât de greu. Și dacă întrebi pe cineva, poate o mamă cu sifilis să nască? Imediat zice „NU”, pentru că se perpetuează. De unde. Uite, aici nu. Și ăla, din momentul acela l-a omorât pe Mozart. Dacă nu-i luăm, nu-i creștem, așa este: ei ajung copiii străzii, hoți, criminali. Clădirea M.I. poate fi ocupată în 10-12-15 minute de copiii străzii, fără arme. Așa de organizați sunt aceștia, și așa de mulți. Ajung hoți, criminali, și așa le trebuie, pentru că nu dau legi care să sprijine sau să favorizeze bunul mers al asistenței sociale. **Acest lucru nu constituie o crimă împotriva vieții lor, un atentat la sufletul lor?** Ba da! Dar să suprimăm crima, atentatul, și să îi lăsăm în viață. Adică, nu pot să am 8 copii, și să omor 2 copii ca să trăiască ceilalți 6 mai bine. Nu se poate asta.

Ce credeți, este cumva inconștiența și imoralitatea de factură genetică sau aceste 2 plăgi ale societății de azi sunt legate doar de educație, de cei 7 ani de acasă?

Pr. N. Tănase: Eu nu cred în aspectul acesta, pentru că dacă ar fi fost genetic, istoria ne-ar fi prezentat pe noi, lumii, altfel. Ori, pe noi, istoria ne prezintă cu Vrâncioaia, care, când i se cer copii, imediat ea spune: „Da, poftiți!”. Știți că Italia zboară din C.E. dacă în 5-6 ani nu-și regenerează tineretul, dacă nu-și înnoiește populația și cu tineret? Știți că a îmbătrânit populația? Sunt 65 de milioane, dintre care vreo 37 de vârstă a doua și a treia. Gata, pe ducă. Ori noi, nu mai intrăm în Europa decât dacă secerăm viețile? Numai așa poți să intri. Dacă acceptăm homosexualitatea, divorțul (acesta deja nu mai e o problemă, pleci la 8 dimineata, iar la ora 12 poți să te întorci divorțat, dacă nu sunt copii la mijloc și aspecte de partaj). Nu mai e gândire, nu mai e nimic. Faci ce vrei. Și altele. Mai acceptăm câte ceva: trebuie să vedem cum facem cu liturgia, să facem o amestecătură ecumenică, să nu se mai înțeleagă nimic, să distrugem și unitatea asta de care suntem acuzați că o avem, până și cu morții, tangența cu ei. Mergem și facem parastase la 3 zile, la 9 zile, la 40 de zile, la 3 săptămâni, la 3 luni, 6 luni, 9 luni, din an în an, tot mergem la mormânt, noi nu suntem așa reci, băgăm mortul la congelator și peste 6-7-10 luni, când ne luăm concediu toți, mergem la înhumare. Noi nu suntem din ăia. Și atunci trebuie să distrugem și astea, ca să intrăm în Europa, altfel nu intrăm. Multe femei care trăiesc în familie, cu situație economică precară, motivează folosirea contraceptivelor astfel: decât să îi chinui pe copii, să n-am ce le da de mâncare, mai bine iau pastile. Care e soluția? Soluția este să facem să avem de mâncare, și să nu mai înghițim drăcovenii din astea. Observați că nici un alt produs care se vinde în farmacie nu are atâta precizie: „Ziua 1, ziua a 2-a, a 3-a”. Sărachele femei bătrâne și copiii, uneori greșesc, nu înțeleg cum scrie acolo. Aici însă nu poți să greșești. Ziua 1-a, a 2-a, a 3-a, totul când iei, ce iei. Moartea este programată bine.

În cazul în care soția a suferit două cezariene, și nu mai poate avea copii, relațiile sexuale mai sunt întreținute sau nu, pentru că soții știm că trebuie să trăiască împreună?

Pr. N. Tănase: Asistenta mea socială este a cincea fată a unei arhitecte care a născut deci 5 fete cu 5 cezariene. Așa că astea nu sunt reguli. Problema este alta. Nu vrem să luăm în seamă faptul că copilul varșă, lichidul amniotic tot din gură, din plămâni, printr-o naștere naturală, iară noi ne ducem la medic și dăm un ban în plus și facem cezariană, care este o prostie. Este un bine în cazul în care salvăm mama, dar la cerere e o aiureală. Pentru că copilul va avea probleme de sănătate în tot timpul vieții. Dacă e de mare nevoie, facem, dacă nu, nu cerem. Nici Sfinții Părinți nu se amestecă în problema cezarienei. Nu se amestecă.

Sfântul Mare Mucenic Procopie este

pomenit la sfârșitul cununiei ca să ne aducă aminte că cununia este o mucenicie.
Nu credeți că situația critică în care a ajuns poporul român se datorează și lipsei de duhovnici buni?

Pr. N. Tănase: Cred asta.

Onania

Este lepădarea prin onanie o crimă la fel de mare ca și avortul, sau nu?

Pr. N. Tănase: Canonic, cele două păcate se pedepsesc la fel. Noi știm că Onan a fost omorât de Dumnezeu. Onan este primul care a folosit, în forma de atunci, prezervativul. Drept pentru care Dumnezeu a hotărât și Onan a murit pe loc. Acum există (am văzut în Italia, Grecia și Polonia) în școli, în piață, în gară, o aparatură, o cutie mare în care bagi bani și imediat îți vin 6 prezervative. La orice oră, oriunde te duci. Sucuri și prăjituri și chioșcuri din acestea mai puține, comparativ cu acest aparat care îți servește automat 6 prezervative. Cumpără și copiii, și bătrânii, tinerii, toată lumea cumpără prezervative. Vedeți că s-a scos și singura posibilitate de a mai renunța, și anume bunul simț. Era puțin complicat să se ducă o fetiță de 12 ani sau un băiat de 16 ani să cumpere de la farmacie. Acum nu mai e. Cum cumperi cartele de telefon, așa cumperi acestea. Grav.

Ca profesor de religie am avut ocazia să văd cum preoții îi spovedesc pe elevi, în grabă și foarte formal, în grup, deși elevii în cauză au păcate, ca masturbarea. Nu credeți că ar trebui să se facă un memoriu la Sfântul Sinod și pentru această problemă?

Pr. N. Tănase: Sigur că fac așa dacă îi duci în Vinerea Patimilor. Ia du-i în a doua săptămână de post și ai să vezi că îi mai răbdător preotul. Nu trebuie nici un memoriu. Ce să facem cu memoriul? Dacă transferăm totul la Sfântul Sinod, nu mai facem nimic. Dumnezeu voastră puneți mâna și luați copiii la timp, duceți-i, vorbiți cu preotul, rugați-l, faceți metanii, să îi spovedească pe rând și fără grabă, și câte 10 pe zi, dacă asta este problema. Memoriu la Sfântul Sinod nu trebuie pentru lucruri simple, care trebuie să meargă de la sine.

Căsătoria

De ce unui tânăr sau unei tinere îi poate fi teamă de căsătorie? De ce amână tot mai mult momentul? Ce îi sfătuieți?

Pr. N. Tănase: După câte am văzut eu, nu o tânără amână căsătoria, ci tânărul amână căsătoria. Fetele vor să se căsătorească acum, dacă găsesc aici băieți pentru toate fetele de aici. Spun: Memoriu la Sfântul Sinod... Derogare... în ziua de Paști [râsete]. Eu vreau să vă spun... că tot ascult fetele... și ele îmi spun ceva grav de tot despre băieți, spun despre băieți că sunt ca niște... mormoloci... Scrie undeva, pe la „Facere”, că femeia are o înclinație, o tendință, să se lase dominată. Eu am ținut în 1994 niște cursuri la Politehnică și pentru că durau 4 ore, studenții veneau când puteau și ei. Am făcut o convenție cu ei: Intrați, nu faceți zgomot, ieșiți, nu faceți zgomot, când nu mai rămâne nimeni plec și eu. Și de la o vreme, o studentă tot venea târziu. „Măi, ce e cu tine?” „Părinte, vreau să vă întreb ceva: uitați, eu aș vrea să mă împrietenesc cu un băiat.” „Împrietenește-te.” „Da, dar el... zero”. „Cum zero?”. „Nimic, nimic. Ce mă sfătuieți?”. Eu am glumit puțin cu ea. Ce puteam face în situația asta? Zic: „Uite ce e: nu te-a invitat niciodată la cofetărie?”. „Nu m-a invitat, că dacă m-ar invita?”. „Invită-l tu”. „Glumiți, părinte”. „Băi, tu invită-l. Ce putem face? Dacă el nu te invită, invită-l tu”. A luat-o în serios. Și la al doilea curs, văd că vine tot târziu și eu am întrerupt și am zis: „Ei ce e?”. „Vă spun eu”. A rămas la urmă și mi-a zis: „Părinte, l-am invitat”. „Și?”. „A venit chelnerul, am întrebat ce prăjitură vrea, dacă vrea și suc, etc. Și... ce mai fac!?”. „Îl mai inviți o dată”. Mai

Cum credeți că ar trebui să reacționeze o fată pe care mama sa nu o lasă să vorbească cu nici un băiat, la o vârstă destul de înaintată, fiindcă în fiecare vede câte ceva rău? Sau, ce să facă doi tineri când părinții fetei se opun fără nici un motiv sau cel puțin nu vor să spună de ce?

Mă pot căsători cu un băiat mai mic ca mine?

Ce ar trebui să aprecieze un tânăr la o tânără? În general bărbații sunt atrași de frumusețea fizică a femeii, chiar dacă nu o recunosc. Dragostea vine de la sine sau se câștigă prin efort?

persoană care are calități morale sau intelectuale. Prima dată ne spune „a place”. „Îți place?” „Da”. Îndată după aceea studiem care este moralitatea, apoi vezi cum stau lucrurile, și ce anume îți trebuie ție, adică cum ai putea duce tu viața. Și după aceea sigur că întemeiezi prietenia. Așa că trebuie pomit de la „a plăcea”. Nu „a plăcea” într-un sens în afara gândirii normale. Cineva mai întâi trebuie să-ți placă. După ce îți place studiezi celelalte, și dacă corespund aspirațiile tale și legilor lui Dumnezeu, moralitate, etc, continui.

Și ce ar trebui să aprecieze un tânăr la o tânără, este simplu: Dacă e bună, e de ajuns. Deci după aspectul fizic toate femeile sunt frumoase, e clar asta. De aceea concursurile „MISS” sunt o jignire la adresa femeilor. Adică vine cineva și spune „Tu ești cea mai frumoasă dintre toate femeile din lume”. Asta este foarte grav. Ar trebui suprimate imediat aceste concursuri, deoarece toate femeile sunt frumoase. Numai că frumusețea este percepută diferit de diferiți ochi. Asta știm. Dacă e bună, e gata. Adică să aibă bunătate. Ca să vezi dacă e bună... În momentul în care ai o boală, ulcer, și într-o noapte ai o criză de ulcer, dacă e bună se trezește, se duce, aprinde focul, pune apă, face ceai, și îți dă ceai. Dacă nu e bună la inimă, e frumoasă, e inteligentă, are toate calitățile le are, atunci doarme în continuare și tu te învârti pe podea.

De ce Sf. Apostol Pavel, în Epistola către Corinteni, spune că sfatul său este ca părinții să nu-și mărite fata, deci fata să nu se căsătorească, ci să trăiască în castitate?

Pr. N. Tănase: De ce mă întrebați pe mine de ce zice Sfântul Pavel? E sfatul lui. Așa sfătuiește el. Și zice: „Uitați, luați seama la mine, ce vă spun, că ar fi mai bine așa. Nu rezistați așa, bine, luați celălalt jug, dar duceți jugul”. Este același Sf. Pavel care spune: „Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre... Taină aceasta mare este”, și care spune: „Uite, castitatea este cea care te apropie de Hristos” într-un anumit fel. În Ortodoxie se spune că nu sunt decât două căi: căsătoria și călugăria. Nu e așa. Este și a 3-a cale: aceea cu celibatul. Alege-o pe care vrei, dar pe aceea pe care ai ales-o ține-te de ea. De ce călugării au ajuns să fie mai apreciați decât noi, mirenii? De ce? Ia spuneți, cum se consfințește călugăria? Printr-o ierurgie. Sfeștania ce este? O ierurgie, ca și sfințirea casei. Cum se fac preoții? Printr-o taină. Cum se consfințește căsătoria? Printr-o taină. Căsătoria este superioară călugăriei, dacă pentru asta spunem „Binecuvântată este împărăția”, iar pentru cealaltă spunem „Binecuvântat este Dumnezeu”. Dar atunci de ce au ajuns deasupra noastră? Din următoarele motive: s-au ținut de promisiunile luate, de cele 3 voturi. Atunci lumea îi apreciază. Noi însă, mergem, jurăm cu mâna pe Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, primim toate, și după aceea ne întoarcem acasă și ne încălcăm jurămintele. „Jur să plac lui Dumnezeu, să respect ce e plăcut lui Dumnezeu și oamenilor.” Păi ce e plăcut lui Dumnezeu și oamenilor? Să nu faci copii? Să începi programările? Ce este plăcut înaintea lui Dumnezeu? Să se poarte discuții la tocmală, la înțelegerea de nuntă, cum să nu faci copii? Asta nu este plăcut.

Ce poate face un tânăr sau o tânără absolventă de teologie, referitor la problemele expuse de Sfinția Voastră?

Pr. N. Tănase: Alege calea și fă ceva... Da, meditează... Dacă te-ai ocupat numai de carte acum trebuie să pierzi ceva timp ca să-l cunoști. Un tânăr și o tânără se pot cunoaște foarte bine în 8 ani. Dar acum, mai nou, sunt de ajuns 4 ani. Dar unii sunt mai ceva și rezolvă asta într-un an. Alții sunt și mai și, și se cunosc în 4 luni, și există niște vărfuri care în 4 zile rezolvă totul. Săracii părinți, de o parte și de alta, se adună noaptea, telefoane, distanțe parcurse, etc. „Ce facem cu ăștia?”, „Măi copii,

trebuie să vă cunoașteți mai bine”, “Ne-am cunoscut prea bine!”. Am văzut din astea.

Dacă, Doamne ferește, se întâmplă să aveți de-a face cu vreo fetiță care n-a fost cuminte, atunci trebuie neapărat să o ajutați. Ea trebuie tratată ca viitoare mamă. Nu prigonită, nu alungată prin poduri. Nu lăsați aiurea, să fie victima unui medic care, la 2 luni și o săptămână îi spune că nu crede că e însărcinată, să mai vină pe o lună, când vine peste o lună, îi zice „Păi cum, ești în cinci luni și jumătate!” Și după aceea asistenta o ia pe hol, ea plânge, o ia acasă, îi promite și îi dă 2000 de mărci, îi face pașaport, la opt luni și ceva face un drum în Germania, naște acolo, se întoarce. Nu știu nici părinții, și nici soțul, care e plecat în afară să lucreze și așa mai departe. Victime peste victime...

Relațiile sexuale și sarcina

Pentru o femeie însărcinată, se mai poate vorbi despre relații sexuale până la naștere?

Pr. N. Tănase: Problemele sunt complexe aici. Sfinții Părinți fac multe recomandări, pun multe jaloane și destul de puține opreliști. Problema aceasta trebuie studiată ca atare. Și atunci, concluzia se trage în mod automat. Ce înseamnă zămislire? Ce înseamnă transformările din corp? Spre exemplu, se face un avort și îndată femeia rămâne iarăși însărcinată. De ce? Pentru că corpul este predispus pentru a hrăni și naște, și atunci imediat rămâne însărcinată. De aceea într-un an se pot face 4 avorturi, 8 avorturi, depinde de conjunctură. Concluzia este că în corp se produc anumite transformări. Ei bine, Sf. Părinți ne învață să nu tulburăm minunea. În rest este o problemă pe care familia - cuplul, cum zicăștia moderni - o pune în analiză proprie. Foarte puține reguli are căsătoria; are jaloane, are recomandări, și atât. Și Sfinții Părinți s-au ocupat puțin. Sf. Ap. Pavel înalță căsătoria la „taina aceasta mare este” și atât.

În cazul în care femeia este însărcinată, se mai poate împărtăși, dacă este oprită prin canon?

Pr. N. Tănase: Eu am citit că înainte de a naște, trebuie să se împărtășească, și după ce naște, trebuie să se oprească iarăși de la împărtășanie, ca să-și continue canonul.

O femeie însărcinată poate ține și postul alimentar?

Pr. N. Tănase: Trebuie să încerce, și să se observe pe ea și după aceea când nu mai poate, să nu mai țină. **Acest fapt ar afecta în vreun fel sănătatea copilului și a mamei?** Dacă e în legătură cu doctorul, acesta vă spune exact, că tot trebuie făcute analizele. Nu trebuie să fim habotnici, dar nici nu trebuie să spunem: „A, eu sunt gravidă, nu mai trebuie să postesc”. Că dacă poți posti, e bine să postești. Dacă nu poți, să nu postești, că pe urmă poți să fii și criminală și sinucigașă!

Ce trebuie făcut cu familiile în care unul dintre soți este inconștient, abuzând sexual de partenerul său, căutând mai degrabă împlinirea poftei lui trupești, decât împlinirea voinței lui Dumnezeu? Ce trebuie făcut cu aceia pentru care viața nu este decât o împlinire a poftei trupești?

Pr. N. Tănase: Greșeala e făcută deja. N-ai pornit cum trebuie, de unde trebuie, n-ai avut posibilitatea, n-ai întâlnit omul potrivit, n-ai studiat îndeajuns; acum trebuie să reparăm ce se mai poate repara. În vară am primit o femeie amărâtă care avea 6 copii (cu doi plecase după ea). Concluzia, după vreo două săptămâni, era următoarea: această femeie făcuse 6 copii cu soțul ei, de fiecare dată violată. Deci relația dintre ea și soțul ei nu fusese decât o relație de viol. De ce? Pentru că așa fusese conjunctura, ea avusese un defect, în

sensul că devenise frigidă și relația ei era asta. După aceea el s-a luat de beție, și de altele. Și acum nu puteam să o convingem să se întoarcă acasă la cei 4 copii. Nici nu puteam să îi aducă, pentru că părinții lui țineau la copii și el dorea să continue căsnicia. Vedeți ce tragedie!

Aici este o problemă care cere să aducem amintirea prezenței noastre la cununie, când tot auzim Apostolul: „Taina aceasta mare este”, „Bărbaților, iubiți-vă femeia, precum Hristos a iubit Biserica”. Noi când dereglăm ceva în familie, de fapt noi umblăm la relația Hristos - Biserică. Nu că o afectăm, umblăm, necinstim, blasfemiem. De aceea nu mă pot purta cu soția mea oricum. Pot să mă port așa și așa, dar atunci deja nu mai discut eu cu soția mea, discută Hristos cu mine.

Ați afirmat că un copil avortat nu se duce nici în Rai, nici în Iad, dar Dogmatica Ortodoxă susține că nu există loc intermediar între Rai și Iad. Cum vă explicați? Unde se duce copilul?

Pr. N. Tănase: Dogmatica Ortodoxă? Depinde care? Știți că sunt foarte multe acum [manuale de dogmatică]. Deci, Sfinții Părinți, puțini dintre ei, vreo 3-4, ne învață că sufletele acestor copii locuiesc, stau, în „locuri neguroase”, așteptând dreapta judecată a lui Hristos. Atât ne spun Sfinții Părinți, atât spunem și noi. Că nu există loc intermediar, de acord, nu există, dar așa ne spun Sfinții Părinți că stau sufletele astea. Nici nu suferă, nici nu se bucură, stau. Vă dați seama ce condamnare am făcut noi acestor suflete? E groaznic.

Dacă un copil află că părinții lui, respectiv mama, a făcut un avort sau două, și el e credincios, iar mama lui nu, cum mă mai poate privi în ochi? Cum mă mai poate vedea iubitoare și blândă?

Pr. N. Tănase: Lasă, nu mai afla tu câte avorturi a făcut mama. Bine că te-a făcut pe tine. Nu o mai judeca pe ea. Încearcă să o duci la spovedanie și atât. În cazul în care ea nu e deloc blândă și e chiar isterică, nervoasă, uneori îl și bate pe copil, e complicat. Copilașul acesta trebuie bine prins de conștiința lui. El trebuie scos din aceste stări ale mamei lui, această influență, pe de o parte; pe de altă parte, cu copilașul acesta e mult de lucru, adică trebuie multă atenție.

Teologie și asistență socială

Ca studenți la teologie socială suntem foarte des în contradicție cu profesorii, care vin din afara facultății de teologie! Ce credeți că trebuie să răspundem, sau care ar trebui să fie atitudinea noastră față de acest lucru?

Pr. N. Tănase: Păi asta e viața: contradicția. Aceste contradicții sunt legate de planningul familial și multe alte aspecte de viață. Documentați-vă și spuneți asta. Faceți față. Noi o ținem pe a noastră. Luați statistica, arătați cum a scăzut natalitatea; procentele astea demografice imediat vă arată, și dați cel mai puternic argument: femeia nu e buton, adică nu e: „Da / Nu, Da / Nu”. Planning asta înseamnă DA/NU.

Dumnezeu vrea, noi nu vrem. De ce să aruncăm înapoi cu 4000 de ani femeia? „Res vocalis” (lucru vorbitor) spuneau romanii. Grecii, mai „deștepți”: „Obiect de plăcere”. De ce să facem asta, când Hristos a luat-o, a ridicat-o, a înălțat-o, i-a explicat sensul chemării ei? A făcut-o, nu egală cu bărbatul, ci superioară bărbatului. Exceptând sacerdoțiul (o femeie nu poate să fie preot), femeia e net superioară bărbaților. Știu că nu mai ies de aici decât pe geam, dar asta e.

Există probleme diverse pe care noi, la terminarea facultății, nu știm să le rezolvăm. Cum credeți că putem împăca partea laică și religioasă, din punct de vedere al asistenței sociale?

Pr. N. Tănase: Problema este că biserica a simțit nevoia asistenței sociale, a introdus facultate specială pentru asta. Profesorii au înțeles, au făcut față chemării, însă, ori ce s-ar zice, din pricina comunismului, care ne-a dominat o vreme, sunt în stadiul de pionierat. De aceea trebuie să fim atenți, pentru că așa precum unii profesori de religie, chiar și preoți, au stricat intrarea în școală și imaginea bisericii în școală, tot așa este posibil ca asistența socială de la Teologie să strice imaginea. Am văzut câteva asistente sociale cu teologia terminată, excepționale și preferate de instituții din astea care țin asistența socială la un anumit nivel. Dar am văzut și cazuri concrete când absolvenți de Teologie - Asistență socială, erau apă de ploaie, n-au făcut față. Și din păcate, Asistența socială, sub aspect oficial, aparține statului. Și te trezești asistentă socială, în confruntare cu Direcția pentru Protecția copilului, cu Agenția Națională nu știu care, etc. Dacă nu ești pregătită, te ia cu „ce e aia *Teologie - Asistență socială*? Du-te și fă, *Asistență socială simplă*”. Deci nu trebuie să ne jucăm, trebuie foarte multă atenție, sârg. Știi care e soluția în cazul planningului? Soluția este să ne băgăm noi, să facem noi o educație sexuală. Dar o facem cum știm noi, nu în termenii de acolo. Ori observăm că noi nu ne băgăm. Se experimentează 3 județe, merge, și o să meargă, căăștia sunt pricepuți, cu planning. Copiii sunt și ei interesați. Dacă mamele țin la fetele de 14 ani: „Iar nu ți-ai luat prezervativ la tine”. Noi vrem să nu facăăștia asistență sexuală. Dar trebuie să pătrundem noi, și să facem noi. Cum pătrundem. Unde e memoriul? Unde e reacția Bisericii? Biserica suntem noi. Lăsați Sfântul Sinod, care e sus acolo, cu problemele lui. Noi suntem Biserica, noi toți cei botezați. Unde este reacția noastră. O reacție decentă „Onorați demnitari de la ministerul cutare. Subsemnatul ... am luat cunoștință de..., suntem total mirați de ce va trăznit prin cap”. Și asta este o formă. Poate iauăștia seama.

Care credeți că trebuie să fie atitudinea noastră după terminarea studiilor, când va trebui să lucrăm împreună cu sectele?

Pr. N. Tănase: Păi, să le scrieți scrisori, cum e asta: „Scrisoare cătreeretici”. Și dacă un țaran, roțar de meserie, a putut să facă o asemenea carte, lămuritoare, pe înțelesul poporului, împotriva sectelor, dumneavoastră după atâția ani de teologie, o să aveți o atitudine foarte corespunzătoare.

Ce părere aveți despre medicina naturistă? Foarte des auzim vorbindu-se despre aceasta, mulți practicanți considerând-o foarte importantă pentru sănătate și prelungirea vieții.

Pr. N. Tănase: Dacă este vorba să ne hrănim natural, este bine. Dacă este vorba să ne hrănim naturist, este puțin mai greu de înțeles. Dacă urmărirea noastră este nu numai prelungirea vieții, ci și o sănătate trupească, pentru ca manifestarea noastră spirituală să aibă loc plinar, atunci e bine. Dacă nu, nu. Dumnezeu nu simpatizează vegetarienii, ci postitorii. Dacă cumva, peste posturile rânduite de Biserică, noi putem face mai mult, dar așa cum scrie la carte, adică, luni, marți, miercuri în Săptămâna Patimilor și până joi, la Liturgia Sfântului Vasile nu mâncăm nimic... mai naturist ca asta nu e nimic. După aceea, vineri, sâmbătă, până noaptea Învierii, nimic. Apoi, în prima săptămână a Postului, luni, marți, miercuri, până la Liturgia Darurilor, nimic. După aceea luni, miercuri și vineri, în tot timpul anului, numai după apusul soarelui. După aceea, luni, marți, miercuri, joi, vineri în Postul Sf. Paști, fără ulei și fără vin, doar mâncare uscată, frunze, rădăcini. Dacă te iei după postul ortodox, nu mai ai nevoie de nici un tratament naturist. Dar noi am ajuns la niște chestii d-astea pentru că le-am bălmejit în toate chipurile. Am stricat și planul lui Dumnezeu cu numărul de viței care se nasc și numărul de ouă pe care le fac găinile. Dumnezeu și-a făcut un buget cu noi, și noi am dereglat totul, pentru că noi vrem să mâncăm și miercurea și vinerea și luna și în posturi. Am ajuns acum ca să ținem o săptămână la început (nu vorbesc de excepții, căci sunt și oameni bolnavi). (sfârșit)

În această rubrică se dezbat:

1. probleme deosebite privind sfârșitul (Ω): sfârșitul lumii, moartea și sufletul după moarte;
2. probleme prioritare privind mântuirea sufletului:

- **mijloacele de mântuire** (Biserica și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, postul și rugăciunea neîncetată, iubirea și jertfa creștină, părintele duhovnic, etc.) și

- **piedicile din calea mântuirii omului ca persoană și ca neam.**

Subiectele Ω rămân deschise. Așteptăm completări și de la cititori.

Femeia creștină (3)

Rolul femeii în familie, biserică și societate

Arhim. Ilie Cleopa

Nașterea de copii și creșterea lor în credință

Dumnezeu a făcut pe om androgin, adică bărbat și femeie. Dar înțelepciunea fără margini a Lui, Care pe toate le-a făcut mai presus de înțelepciunea omenească, n-a înzestrat pe femeie cu însușirile bărbatului, nici pe bărbat cu însușirile femeii. Numai împreună pot să formeze omul. Pentru că a zis Domnul Dumnezeu: "*Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el!*" (Fac. 2, 18). Așa a făcut Dumnezeu femeia și a adus-o la Adam. Iar Adam a zis: "*Iată, acesta-i os din oasele mele și carne din carnea mea*". (Fac. 2, 23). Aici e egală femeia cu bărbatul. Că-i os și carne de bărbat, din coasta lui; adică, după fire, nu după dregătorie.

Dumnezeu a pedepsit-o pe Eva imediat după cădere, căci ea a întins mai întâi mâna către pomul așezat în mijlocul raiului. "*Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie: 'Pentru ce ai făcut aceasta?'*" (Fac. 3, 13). Ea însă a dat vina pe șarpe. Atunci Dumnezeu i-a dat primul canon: "*Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii*". Apoi a doua pedeapsă: "*atrăsă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni*" (Fac. 3, 16).

De aceea, cât ar fi femeia de învățată, trebuie să fie supusă bărbatului, pentru că bărbatul e capul femeii, iar Hristos cap al bărbatului (I Cor. 11, 3). Aceasta este ordinea în ierarhia familiei. Pe femeie însă a lăsat-o Dumnezeu ajutoare bărbatului, de aceea spune Sf. Ioan Gură de Aur că "*femeia este liman bărbatului*". Bărbatul, săracu', vine acasă amărât; cele mai mari greutăți: în societate, în conducere, în războaie, mare răspundere în întreprinderi; vine obosit și femeia trebuie să-i fie liman. Să

știe să-l întâmpine totdeauna cu un cuvânt

bun, cu blândețe; să-i pregătească mâncarea, să-i facă haine, să-l pornească spre tot lucrul bun, să-l primească atunci când vine de undeva. Întotdeauna trebuie să-l odihnească pe bărbat.

Dar cea mai mare misiune pe care o are femeia în familie nu e aceasta. Nici să-i facă îmbrăcăminte bărbatului, nici să-i țese, nici să-i coasă, nici să-i facă mâncare. **Cea mai mare misiune a femeii în familie – rostul ei – e să fie mamă de copii!** Să ferească Dumnezeu pe femeia aceea care vrea să înlăture durerea nașterii (de dureri veșnice va da), pentru că primul canon acesta a fost: “În dureri vei naște fii”. Zice Sfântul Ioan Gură de Aur: “Dacă fugi de durerea nașterii, de durere veșnică vei da, cea din iad”. Dumnezeu a pus împreună, cu măsură, dulceața unirii trupești cu durerea nașterii. Iar dacă fugi de durere spre plăcere, vei da de durere veșnică, pentru că nu vrei durerea pe care a rânduit-o Dumnezeu.

Vrei să trăiești în plăcere și să omori copiii? Ferească Dumnezeu, mai bine nu te nașteai decât să omori copiii, pentru că e păcat împotriva Duhului Sfânt. Unde poate găsi copilul sălaş mai bun ca în pântecele mamei lui? Iar tu să-l scoți și să-l dai la câini? Unde se mai întâmplă una ca asta? Care lupoaică – spune Efreim Sirul – care leoaică, care ursoaică și-ar omori fiul său? Iar tu îl omori?! Tu, ființă rațională, cuvântătoare, te faci mai rea decât lupii, decât leii, decât urșii? Vino și vezi o scroafă sălbatică cu purcei. Când stăteam în pădure am întâlnit una cu vreo douăzeci de pui în munte, la Poiana Crainicului. Eu eram singur. Avea purcei mici, abia puteau merge. În gură lua lemne și-i mâna, iar ei țipau. Și am dat față în față cu ea. Să ferească Dumnezeu! Eram cu cutia cu Preacuratele Taine la mine; m-am întors și m-am agățat de un brad. S-a repezit ca fulgerul la mine! Dacă te-ai fi atins de unul din pui, gata, te-a făcut praf! Poate să te omoare tot atunci; chiar și vânătorii se tem. Așa își apără purcelul scroafa sălbatică. Așa-s legile firii; așa-i este dat de Dumnezeu firii mamei să fie. Dar omul rațional să fie oare mai rău decât toate fiarele sălbatice? De ce să-și omoare copilul? Vai și amar de acele mame!

Dar prin ce se va mântui femeia? Ne spune Sfântul Apostol Pavel, vasul alegerii: “Ea se va mântui prin naștere de fii, dacă va stăruî cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie”. (I Tim. 2, 15). Iar dumnezeiescul Gură de Aur, care merge în urmă la tâlcuirea Sf. Apostol Pavel, zice: “Femeia, când a murit născând, moare pe altarul jertfei; e martiră!” Tocmai de aceea Biserica o pregătește pe femeia însărcinată pentru moarte. Poate să fie oprită 30 de ani de la împărtășanie; dacă-i gravidă, gata: n-ai voie s-o oprești. La cele tinere mai cu seamă durerea nașterii e ca din iad. Așa spune la Psaltire: “*Cutremur i-a cuprins pe ei acolo; dureri ca ale celei ce naște*” (Ps. 47, 6). De aceea Părinții rânduiesc, luminați de Duhul Sfânt, ca femeia însărcinată să nu fie oprită de la Sfânta Împărtășanie, pentru că la naștere se poate întâmpla să moară. **Dar dacă moare la naștere, și-și pune viața pentru copil, e martiră. Și în durerile acelea iartă Dumnezeu toate păcatele!**

E ca o muceniță, întocmai ca o martiră!

A venit deunăzi la mine o femeie: că i-a zis doctorul că nu poate face copii și să-i dau voie să facă avort. Fugi de-aici femeie! Ai venit să mă înveți tu pe mine? Să înveți pe popa carte? Să mori de-o mie de ori mai bine și să te faci martiră, numai să te spovedești și să te împărtășești! Să-ți dau eu voie să faci crimă?

Dacă moare femeia născând, moare la datoria ei cea mai sfântă: mamă de copii.

De aceea femeia trebuie să nască copii; dar nu numai atât, ci trebuie să-i crească în frica și certarea Domnului. Iar la această osteneală trebuie să ia parte și bărbatul, nu numai femeia. Amândoi au făcut copiii. **Dacă nu-i cresc în frica și certarea Domnului, vai și-amar câte greutateți vor avea în viață.** Se fac fiare, nu copii.

Sapte misiuni ale diaconiței

Ce să spunem despre rolul femeii în Biserică? Am auzit că protestanții au ajuns să hirotonisească femeia preot. De la zidirea lumii a întemeiat Dumnezeu preoția; au fost Moise și Aaron, fiii lui Levi, preoții Legii vechi; apoi slujitorii Legii noi: Apostolii, episcopii

și preoții. Niciodată nu a dat poruncă Dumnezeu să se hirotonească femei. Încă de la începuturile Bisericii creștine au fost însă hirotosite diaconițe. Ce-i hirotonia? Hirotonia se face în altar, iar hirotesia în afară de altar. La hirotesia e o singură rugăciune arhierască, care se rostește pentru slujitorii inferiori ai Bisericii, pentru ierarhia inferioară: portarii, citeții, cântăreții, ipodiaconii... Toți aceștia erau hirotosiți întocmai ca și diaconițele. Hirotesia este deci o mică sfințire care se dă slujitorilor inferiori. Hirotonia este pentru slujitorii superiori: diaconi, preoți, episcopi.

Diaconițele au încetat să mai existe încă din secolul IV în Biserica Răsăriteană, iar în Biserica Apuseană din secolul al XI-lea. Să nu credeți însă că diaconița citea ectenii ca diaconul, sau citea Evanghelia, sau se săruta cu preotul la Sfânta Masă, sau se împărțăsea împreună cu preotul, așa cum fac clericii. Nicidecum. Diaconițele aveau șapte misiuni în Biserică, dar nici una nu avea hirotonie, după cum hotărăște canonul 9 de la al VI-lea Sinod ecumenic.

Care erau aceste șapte slujiri?

Prima misiune a diaconiței era aceea de a ști câte femei *văduve* sunt, care este starea lor materială, cu ce pot fi ajutate de Biserică.

A doua misiune era să știe câte *fecioare* are Biserica. Mai ales în timpul marilor persecuții, când nu erau mănăstiri ca azi cu crucea în vârf, era greu de ținut numărul lor. Dar cine erau fecioarele Bisericii? Erau fetele care se hotărau în casa părintească să păzească fecioria. Părinții, creștini fiind, le dădeau voie. Atunci își făcea o chiliuță în care puneau icoane; și acolo petreceau, în post și rugăciune. Așa a fost Sfânta Varvara. Până în secolul VI fecioarele nu puteau fi călugărite de preot ci numai de episcop. Episcopul sfințea pe cele ce și-au afierosit viața lor lui Hristos. Mergea în casele lor la tundere, le puneia coronița în fața părinților, nu în fața altarului.

A treia misiune era *catehizarea* și botezul femeilor. Le învățau simbolul de credință și legea creștină pe cele ce urmau să se boteze; le ajutau la dezbrăcare și îmbrăcare, le ungeau cu Sfântul Mir la Taina Botezului.

A patra misiune era strângerea de milostenii de la Biserică pentru *săraci și necăjiți*, pentru cei aflați la nevoie. Diaconițele trebuiau să știe care erau cei mai necăjiți oameni din cetate; să știe cui să împartă milostenia de la Biserică; să arate episcopului cine și cu ce ar mai trebui ajutat.

A cincea misiune era *curățenia și buna rânduială la Sfântul Altar*. Aduceau din vreme tămâie, smirnă, ulei și lumânări de ceară. Intrau însă în Sfântul Altar în afara slujbelor, fără să se atingă de Sfânta Masă, de Sfântul Jertfelnic.

A șasea misiune era aceea de a *slui la mesele pe care Biserica le dădea în sărbători și în duminici*. Tot atunci se adunau femeile undeva deoparte, iar diaconițele le învățau cuvintele Evangheliei.

A șaptea misiune pe care o aveau diaconițele era de a păstra mare *ordine și rânduială în biserică*: bărbații în dreapta, femeile la stânga, la mijloc o cărare, bătrânii în frunte, cei tineri mai în spate.

Iată, acestea erau slujirile diaconițelor; iar nu să poarte stihar, sau să zică ectenii. În istoria creștinismului, a Sfintei Evanghelii, nu găsim vreodată pe Apostoli hirotonind vre o femeie. Au fost într-adevăr femei "întocmai cu Apostoli" – femeile mironosițe: Maria Magdalena, Maria lui Cleopa, Maria lui Iacov cel Mic, Ioana lui Huza, Salomeea, Iulia, Iulia, Marta și Maria, împreună cu toate celelalte. Erau întocmai cu Apostolii, au urmat pe Mântuitorul pretutindeni până la Înviere, s-au învrednicit a fi primele care au văzut pe Domnul înviat. Și totuși, cât erau de mari, n-au îndrăznit Apostolii să le hirotonească! Biserica le cinstește ca niște Apostoli, dar nu ca preotese.

Femeia – jertfă și lumină pentru ceilalți

Azis Apostolul: “*Ca în toate Bisericile sfinților, femeile voastre să tacă în biserică*” (I Cor. 14, 34). Iar **în societate, măcar că uneori face servicii întocmai cu bărbatul, poate sluji ca în biserică**. Dar cum? Să zicem că în țara asta, acum, s-ar face întineric beznă. Nici soare, nici stele, nici măcar cât de puțină lumină. Toți în întineric. Dar în timpul ăsta, o mână binefăcătoare pune într-un sfeșnic o lumânare. Sigur, toți s-ar bucura c-a apărut o rază de lumină. Cei care stau mai aproape de lumânare primesc mai multă lumină, cei de mai departe mai puțin, dar fiecare vede o zăre de lumină și e o bucurie pentru toți. Dar lumânarea asta, care stă în slujba tuturor, vorbește oare? Nu vorbește. Tace! Face două lucruri în folosul tuturor: se jertfește și luminează: dăruiește lumină tuturor și se jertfește, încetul cu încetul, până ajunge la sfeșnic. Sfântul Ioan Gură de Aur spune: “*Tace luminând, se jertfește tăcând!*”. Acesta este rolul femeii în societate. La locul de muncă, unde a rânduit-o Dumnezeu, dacă-i curată, dacă-i credincioasă, dacă-i corectă, dacă-i harnică, dacă-i pricepută la toate problemele, ea nu trebuie să predice. Viața ei predică!

Monstră și ceartă pe cei de lângă tine prin puterea lucrării, nu prin multa vorbire. În felul acesta femeia e o lumină în sfeșnic pentru societate, pentru toți cei care o văd, o aud și o înțeleg. (din *Teologie și viață*, nr. 1-4 / 1998)

Scandalul genului (2)

Învățătura creștină primară despre bărbat și femeie

Patrick Mitchell

Femeia diferă puțin de bărbat

Nu mai puțin decât o autoritate ortodoxă, Sfântul Chiril al Alexandriei (Sfântul Chiril și Sfântul Theodoret au polemizat în cadrul controversii nestoriene), folosește și el un limbaj similar comentând același pasaj, dar fără a formula aceeași definiție a *chipului* ca Sfântul Theodoret și Sfântul Ioan Hrisostom. În scurtul său comentariu la 1 Cor 11.3 (“*Hristos este capul oricărui bărbat, iar capul femeii este bărbatul; iar capul lui Hristos: Dumnezeu*”), Sfântul Chiril scrie: “*Femeia a fost făcută după chipul și asemănarea bărbatului (adică Adam), nu străină de el, ci de aceeași fire și formă; și strămoșul nostru Adam recunoaște acest fapt cât se poate de clar, spunând: ‘Iată, aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea’ (Facere 2.23) și celelalte*” (PG, vol. 74, p. 879-882)

Într-un comentariu separat la 1Cor 11.4 și următoarele, Sfântul Chiril scrie: “*Și pentru că femeia este asemănarea bărbatului și chipul chipului și slava slavei, el (Apostolul Pavel) îi poruncește să-și îngrijească părul capului (adică să nu-l taie), potrivit cu firea ei. Și de ce ar trebui femeia să invidieze darul bărbatului? Doar și femeia însăși arată chipul și asemănarea lui Dumnezeu! Dar, într-un sens, ea face aceasta prin bărbat, pentru că firea femeii diferă totuși cu puțin de cea a bărbatului*” (PG, vol 74, p. 881-884)

În fața insistenței Părinților asupra ierarhizării și deosebirilor dintre bărbat și femeie, ne-am putea aștepta ca ei să-i vadă pe bărbat și pe femeie ca fiind foarte diferiți. Dar în loc de aceasta, când îi compară pe cei doi, Părinții Bisericii cel mai adesea tocmai că subliniază asemănarea dintre bărbat și femeie; ca să folosim cuvintele Sfântului Chiril, ei se deosebesc doar “cu puțin”. Și aici, cât de elocvent

formulează Sfântul Ioan Hrisostom această taină: "*Simți tu și înțelegi cât de strâns se leagă toate? Și cum nu a îngăduit Dumnezeu cătuși de puțin să pătrundă aici o altfel de fire? Și bagă bine de seamă cât de multe orânduiri bine potrivindu-se una cu alta a făcut El! I-a îngăduit omului să se căsătorească cu propria lui soră; sau mai bine zis, nu sora lui, ci fiica lui; ba nu, nici fiica lui, ci cu cineva mai mult decât fiica lui, chiar cu propria lui carne!*" (Omilia la Efeseni, NPNF1, vvol. 13, p. 143)

Declarația lui Adam că femeia era "*os din oasele mele și carne din carnea mea*" este plină de semnificații adânci pentru Părinții Bisericii. Femeia nu este o specie separată, creată din pământ ca toate celelalte creaturi, așa cum era și Adam de altfel. Singura din absolut toate creaturile, femeia a fost creată din bărbat. Natura ei derivă din cea a bărbatului. "Prin bărbat", ea participă atât la originea lui din *pământ*, cât și la asemănarea cu *Dumnezeu*.

Spre disperarea, consternarea și ciuda multora dintre moderni, Sfinții Părinți nu sondează taina, nu analizează prin ce diferă între ei bărbatul și femeia. Nu putem decât să facem supoziții și să încercăm să deducem în ce ar consta deosebirea, pornind de la modul în care aplică Sfinții Părinți învățătura apostolică la problema supunerii, slăbiciunii și asemănării femeii.

Unii dintre părinți, îndeosebi cei influențați de filozofia neoplatonică, cum au fost Fericitul Augustin și Sfântul Grigore de Nyssa, au tendința de a asocia deosebirea dintre sexe numai cu cea dintre alcătuirea trupească: cu cât intelectualizează mai mult credința, cu atât acordă mai puțină atenție deosebirii de gen. Filozoficul, Sfântul Clement al Alexandriei înclină câteodată foarte puternic spre asemănarea sexelor: *În măsura în care ne referim la firea omenească, femeia nu are o natură și bărbatul alta: așadar tot astfel și în cea ce privește virtutea*" (Stromata, NF, vol. 2, p. 414) Totuși amendează imediat această asemănare cu admiterea unei deosebiri: "*Nu spunem că firea femeii este identică cu cea a bărbatului, pentru că ea este femeie. Este neîndoielnic pentru gândirea rațională că trebuie să existe anumite deosebiri între cei doi, în virtutea cărora unul este parte bărbătească și celălalt parte femeiască. Într-adevăr, sarcina și alăptarea aparțin femeii în calitatea ei de femeie, nu de ființă omenească. Dacă nu ar fi nici un fel de deosebire între bărbat și femeie, atunci ar trebui ca ambii să fie supuși aceluiași stări. Dar dacă ne referim la suflet, acolo este asemănare și ea va atinge aceleași virtuți; dar existând deosebiri în alcătuirea trupească, ea este sortită nașterii de copii și grijii de căminul familial*" (Stromata, ANF, vol. 2, p. 419-420)

Păgânii neoplatonici considerau că există o opoziție între corpul sensibil-senzual și mintea rațională-intelect. Creștinii neoplatonicieni aveau însă tendința de a crede că femeia are aceeași putere de a raționa cu a bărbatului și deci este tot atât de capabilă ca și bărbatul să atingă înțelepciunea și virtutea. Dar aceasta nu înseamnă că ei vedeau pe bărbați și pe femei ca fiind identici și "psihologic", pentru că anticii aveau convingerea că sediul emoțiilor se află în trup (corpul fizic). Chiar dacă primii creștini nu aveau o concepție bine definită despre "subdiviziunile" ființei omenești, totuși aveau tendința de a nu considera o separare atât de netă între trup și suflet ca cea din opiniile multor păgâni. Concepția neoplatonică extremă țintește la refuzul total al corpului pentru a dobândi o viață mental-spirituală transcendentală, pur rațională. Creștinii primelor veacuri credeau însă cu tărie în învierea trupurilor și în rolul esențial al trupului în existența omului. Tocmai din această cauză ei nu ar fi putut ignora și

respinge total deosebirea dintre sexe. Puținii dintre ei, care au făcut acest pas au căzut afară din comunitatea ortodoxiei și au fost condamnați ca eretici.

Împotriva dorinței feminiştilor moderni de a vedea *ideea androginului* în învățăturile creștinilor primari (de exemplu la Sfântul Clement Alexandrinul și Sfântul Grigore de Nyssa), trebuie să amintim apăsător că nici unul din acești părinți filozofici din primele veacuri nu a contrazis învățătura apostolică în probleme de mistică sau de practică referitoare la deosebirile dintre sexe. Sfântul Clement a apreciat constant la cel mai înalt nivel pe femei, dar le-a atribuit rolurile tradiționale: *“Prin urmare femeile au puterea de a filozofa egală cu a bărbaților, totuși sunt de preferat bărbații în toate, cu excepția cazului în care au ajuns niște moleșiți și feminizați”* (Stromata, ANF, vol. 2, p. v10). Pentru a-și susține aceste principii despre nașterea de copii și grija de căminul familial, el citează din 1 Cor. 11:3 și 8 și 11: *“ ‘Pentru că așa vrea să știți’, spune Apostolul, ‘că Hristos este capul oricărui bărbat, iar capul femeii este bărbatul: pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat. Totuși, nici femeia fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, în Domnul’ ”* (Stromata, ANF, vol.2, p. 419-420)

Modul în care văd Sfinții Părinți tandemul bărbat-femeie nu este cel androginic, dar nici antiteza androginului. Deosebiri există indubitabil între bărbat și femeie, dar ei nu fac din masculin și feminin principii opuse, așa cum apar ele în gândirea lui Aristotel și în multe religii păgâne, de pildă yin și yang din extremul orient. **Opoziția între sexe este tot atât de departe de învățătura creștină, pe cât este și confundarea lor androginică.**

O seamă de moderniști bine intenționați apără deosebirea dintre sexe cu argumentul “complementarității” sexelor. Mergând pe această cale, ei ajung adesea să supraliciteze distincția genului și sfârșesc prin a avansa o înțelegere de tip păgân a sexelor, complet străină învățaturii Sfinților Părinți. Să analizăm, de pildă, declarația de credință adoptată în 1997 de “Women of Renewal” (Femei ale Reînnoirii), o adunare ecumenică a femeilor creștine conservatoare, printre care se află și un foarte bine cunoscut scriitor ortodox. Documentul, intitulat “O declarație a Femeilor Creștine”, cuprinde printre altele și următoarea afirmație: *“NOI AFIRMĂM ORDINEA NATURALĂ, CREATĂ. Noi știm și recunoaștem pe Dumnezeu ca fiind cu mult mai mare decât tot ceea ce vedem în lumea din jurul nostru sau în experiența noastră interioară. Din această cauză noi nu venerăm Pământul sau orice altceva de pe pământ. Noi găsim dovezi și semne ale planului Creatorului în diferențierile lumină și întuneric, mare și uscat, plantă și animal, masculin și feminin. Dumnezeu a hotărât că este bine ca rasa omenească să fie constituită din două sexe complementare, ambele create împreună după chipul Său”* (nota 3).

Cuvintele “lumină și întuneric, mare și uscat, plantă și animal, masculin și feminin” nu sunt expresii folosite în limbajul uzual creștin pentru a vorbi despre ordinea naturală a lumii create (în care se află omul). Ele sunt însă formule ale polarității păgâne. Ele sunt limbajul lui yin și yang. Sfinții Părinți vorbesc de *aceeași carne și același os, chip al chipului și slavă a slavei*. Ei ne învață că cele două sexe sunt foarte asemănătoare; femeia este numai și numai cu un pas alături de bărbat, o modificare la un prototip de bază. De aceea nu este deloc de mirare, nu este o surpriză pentru noi când femeile înfăptuiesc lucruri mari și felurite, pentru că femeia a fost făcută din bărbat, adică: în chipul și asemănarea lui, arătând slava lui. În învățătura creștină, bărbatul este izvorul femeii. Femeia își ia ființa sa din bărbat. Bărbatul este ființa

originală și reprezentativă. Practica probabil comună tuturor popoarelor de a folosi exemple sau paradigme la genul masculin pentru a numi concomitent atât bărbații cât și femeile concordă cu învățătura creștină că bărbatul și femeia împart o natură comună tocmai ca urmare a relației de derivare a femeii din bărbat, fiind făcută din bărbat: „chip din chip”. Aceasta este concepția exprimată de Sfântul Vasile cel Mare în comentariul la Psalmul 1 (“Binecuvântat bărbatul care...”) : « *De ce, vei întreba, alege profetul doar pe bărbat (Aner) și îl proclamă fericit? Exclue el oare prin aceasta de la fericire femeile?! În nici un caz! Pentru că virtutea bărbatului și a femeii este aceeași, întrucât creația este la fel cinstită în amândoi; de acea răsplata este și ea aceeași pentru amândoi. Citiți la Facere: “Dumnezeu l-a făcut pe om” se spune acolo, “după chipul lui Dumnezeu l-a făcut. Bărbătesc și femeiesc l-a făcut pe el... Cei a căror natură este asemănătoare au aceeași față. Atunci de ce când a pomenit de bărbat a lăsat neamintită femeia? Pentru că, fiind natura lor asemănătoare, s-a considerat îndeajuns să se indice întregul prin partea cu autoritate mai mare (hegemonikoteron – nota4)* » (Omilia 10 la Psalmul 1, Way, vol. 46, p. 155)

Prioritatea bărbatului

Pentru creștini, preferința tradițională pentru genul masculin în limbaj este **INCLUSIVĂ**, întrucât ei includ și femeia când menționează pe bărbat, deși nu și pe bărbat când este menționată numai femeia. Acest lucru rămâne inacceptabil pentru feminisți care insistă să se folosească fie alternative neutre (neamul omenesc, poporul) fie compuneri hermafrodite ale celor două sexe, oriunde referința este nespecifică sau cuprinde pe ambii (el sau ea, bărbații și femeile din armată).

Pentru feminisți, modificarea ordinii de menționare (Eva și Adam, femeile și bărbații din Biserică) este o necesară dezmințire și un refuz al priorității pe care Apostolii și Părinții Bisericii o recunosc bărbatului. “*Că Adam s-a zidit întâi, apoi Eva. Și nu Adam a fost amăgit, ci femeia amăgită fiind, s-a făcut călcătoare de poruncă*”(1 Tim. 2,13-14)

Comentând aceste versete, Sfântul Ioan Hrisostomul spune: “Se poate pune întrebarea: ce au toate acestea cu femeile din zilele noastre?! Ni se arată și vedem din ele că partea bărbătească se bucură de o onoare mai mare. Bărbatul a fost mai înainte creat; dar și în altă privință își arată superioritatea, “... pentru că n-a fost zidit bărbatul pentru femeia, ci femeia pentru bărbat”(11 Cor 11,9). *De ce ne spune Apostolul aceasta ? El vrea ca bărbatul să aibă, în orice caz, prioritate; atât pentru motivul arătat mai sus, cât și din cauza a ceea ce a urmat după aceea*” (Omilia 9 la Timotei, NPNF1, vol.13,p. 435-437)

Cu alte cuvinte, prioritatea bărbatului decurge din ordinea de creare, atât înainte, cât și după căderea în păcat. Spune Sfântul Chiril al Alexandriei: “*Dumnezeiescul Pavel folosește de asemenea și alte argumente de finețe, spunând că bărbatul a fost zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, iar femeia este orânduită după el în cinstire și slavă.*”(Comentariu la Prima epistolă către corintieni 11,4,PG, vol. 74, p. 881-884)

În consecință, singurul mod acceptat și acceptabil în care se cuvine să vorbească un creștin este “bărbați și femei” și nu “femei și bărbați”. Pentru un creștin, a inversa această ordine are sens numai în anumite situații particulare, așa cum este cea evidențiată de Sfântul Ieremia: “*Să vedem pe cine au găsit ei. Pe “Maria și Iosif”. Dacă Ea ar fi fost într-adevăr femeia, soția lui, ar fi fost nepotrivit să se spună așa, adică au găsit pe soție și pe soț! Și iată, Evanghelia amintește întâi femeia, și abia după aceea și pe*

bărbat. Ce spune, deci, Sfânta Scriptură? *“Ei au aflat pe Maria și Iosif: ei au aflat pe Maria, Mama, și pe Iosif, ocrotitorul”* (Omilia 88 la Nașterea Domnului, Ewald, p. 224)

Prioritatea bărbatului nu este limitată la relațiile dinlăuntrul familiei, ea se aplică la modul general, în întreaga societate omenească. Sfântul Ioan Hrisostomul aplică principiul chiar și la copii: *“în funcție de vârstă și sex, și între copii, partea femeiască nu are aceeași influență”* (Omilia 34 la 11 Cor., NPNF1, vol. 12, p. 204-205). Iar *“Tradițiile Apostolice”* ale Sfântului Ipolit dau pentru ordinea în care trebuie să se administreze botezul: copii, bărbați, femei: *“Copiii mici să fie botezați primii. Dacă pot răspunde singuri, lăsați-i să răspundă. Dar dacă nu pot, să răspundă părinții lor sau cineva din familie. Apoi vor fi botezați bărbații maturi, iar la urmă femeile. Acestea să-și despletească părul și să lase deoparte orice bijuterie. Nimeni să nu coboare în apă purtând asupra sa vreun obiect oarecare”* (Dix, p.33)

“Constituțiile Apostolice” specifică împărțirea tuturor bărbaților (care sunt primiți la împărțășanie) înaintea oricărei femei (care este primită la împărțășanie): *“Și după aceea, se va împărțăși episcopul, apoi preoții, diaconii, subdiaconii, cileții, cântăreții (cantorii), asceții; și după acea dintre femei: diaconițele, fecioarele, văduvele; apoi copiii; apoi tot poporul, în ordine, fără zgomet și îmbulzeală, cu supunere și frică de Dumnezeu.”* (ANF., vol. 7, p. 490)

Acel *“poporul în ordine”* înseamnă bărbații, și apoi femeile, așa cum este și acum practica printre mulți creștini răsăriteni, inclusiv coptii și indienii. Este limpede, pentru Părinții Bisericii, rolul de conducător, de cap, al bărbatului, acesta nefiind un fel de mister căruia ei s-ar fi văzut obligați să-i plătească un tribut al gurii, o slujire cu buzele fără nici o tragere de inimă, în timp ce în viața de fiecare zi ar fi ignorate orice deosebire între bărbați și femei, așa cum este cazul în prezent cu mulți moderniști. Dimpotrivă, rolul de conducător, de cap, al bărbatului era un principiu fundamental al existenței omenești, explicabil pentru creștin prin taina relației dintre Hristos și Biserica și a relației dintre Fiul și Tatăl. Pentru că *“Hristos este capul oricărui bărbat, iar capul femeii este bărbatul, iar capul lui Hristos: Dumnezeu”* (1 Cor 11,3). Și: *“femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului. Pentru că bărbatul este cap al femeii, precum și Hristos este capul Bisericii... Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și s-a dat pe Sine pentru ea”* (Efeseni 5, 22-25). Și *“ce-i cu aceasta că femeia să fie supusă nouă? Este ca femeie, liberă și egală în cinstire. La fel și Fiul, deși supus Tatălui, este ca Fiu al lui Dumnezeu, ca Dumnezeu!”* (Sfântul Ioan Hrisostomul, Omilia 26 la 1 Cor., NPNF1, vol. 12 p. 150)

ĂȘADAR, SE POATE SPUNE, CU TOATĂ ÎNDREPTĂȚITREA, CĂ FEMEIA ESTE EGALĂ AȘA CUM FIUL ESTE EGAL ȘI SUPUSĂ AȘA CUM FIUL ESTE SUPUS.

Cu adevărat o taină mare a credinței – nebunie pentru păgânii zilelor noastre și scandal pentru feminisții moderni (sminteală – 1 Cor 1,23). Dar este minunatul adevăr pe care se întemeiază concepțiile creștine atât despre Dumnezeu, cât și despre om. În cazul în care am căuta un răspuns mai puțin ofensiv la provocarea feminismului, ar trebui să privim în altă parte; nu vom găsi așa ceva în învățătura Bisericii Apostolice, primare.

Din fericire pentru noi, comunicarea acestei taine nu a fost lăsată doar cuvintelor! Apostolii înșiși au dat Bisericii multe instrucțiuni practice (canoane) de felul în care bărbații și femeile trebuie să respecte și onoreze această taină în viață de zi cu zi. NUMAI URMÂND ASCULTĂTOR canoanele putem sesiza întreaga semnificație a tainei.

NOTE

1. În același fel, unii învinuiesc feminismul în corelațiile cu eșecul bărbaților ca soți și tați. Fără îndoială, soți și tați răi au înverșunat și înveninat pe mulți femei, dar aceasta nu explică fenomenul istoric al feminismului modern, soții și părinții răi au existat în toate vremurile. Feminismul modern, ideologic, a încolțit și s-a dezvoltat pe terenul răzvrătirii generalizate a omului din Vest împotriva autorității – mai întâi împotriva autorității Bisericii, apoi împotriva autorității regale, acum împotriva autorității părinților și, în cele din urmă, ca un corolar, împotriva autorității lui Dumnezeu.
2. În cea ce mă privește, eu nu cunosc decât un singur caz, cu totul izolat, un oarecare "pseudo- Ambrozie", autor anonim și inconsecvent, singurul care neagă faptul că femeia poartă chipul lui Dumnezeu. Poate vor mai fi existând și alții, dar în mod cert ei nu reprezintă consensul Părinților, și nici învățătura Bisericii.
3. "Women of Renewal : A Statement", FIRST THINGS, februarie 1998, p. 37
4. De la HEGEMONIA care înseamnă autoritate, conducere, stăpânire; HEGEMON înseamnă conducător, lider.

ABREVIĂȚIUNI

ANF - Ante Nicene Fathers (Părinți Ante-Niceeni)

NPNF1 – Nicene and Post Nicene Fathers, seria 1 (Părinți niceeni și post-niceeni)

NPNF2 – Idem, seria 2

PG - Pathologia Cursus Completus, Seria Latină

(*The Christian Activist – a journal of orthodox opinion*; vol. 13 – Winter / Spring 1999; pag. 36-39); Traducere: Valentin Moga

Maica Domnului ca Maică și Fecioară, arhetip al femeii creștine

Pr. Olivian Pop

Pentru creșterea vieții spirituale a omului de azi se impune a acorda o atenție cuvenită realităților din cuprinsul Sfintei Scripturi, a Noului Testament.

Mărturie vie pentru toți creștinii și mai ales pentru femeia creștină este Maica Domnului, Fecioara și Mama ideală, icoană pentru toate femeile. Icoană perfectă a mamei, ea se impune în chip minunat prin exemplul UNIC de credință, iubire și tărie sufletească. *"Nu se pricepe limba a lăuda"* pe Maica Domnului. Doar îngerul din Înalturi a adus lauda cuviincioasă Maicii Fecioare: *"Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este ci tine. Binecuvântată ești tu între femei"* (Luca, 1,28). Toată viața Maicii Domnului a fost plină de rugăciune și iubire nețărmurită față de Dumnezeu. Maica Domnului ca un înger păzitor se apleacă asupra lumii, iar prin cultul Maicii Domnului în Biserica Ortodoxă se exprimă vocația oricărei femei, harisma ei și a noastră de a-L zămisi pe Dumnezeu în sufletele devastate, cum spune Paul Evdokimov.

Iată ce spune părintele Dumitru Stăniloae despre Sfințenia și jertfelnicia Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului: *"Maica Domnului a completat delicatețea și jertfa de sine a simțirii de Maică, și încă de Maică a Celui Atotcurat și Atotdelicat. Misterul ei a atins gradul culminant prin îmbinarea celor două forme superioare ale delicateței și jertfirii de sine, în gradul culminant cum nu poate fi întâlnit la nici o altă ființă feminină. La Maica Domnului avem misterul sfințeniei culminante"* (D. Stăniloae, "Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca", Revista Ortodoxă nr.3, p. 449, 1980)

Primele femei care au urmat pe Maica Domnului au fost "mironosițele" care s-au întărit din iubirea și jertfelnicia ei, învrednicindu-se a fi primele martore ale Învierii Domnului.

Așa cum observă Paul Evdokimov, deși între teologia Sfinților Părinți și teologia modernă

s-a creat o prăpastie, salvarea lumii depinde de felul în care femeia își asumă slujirea *“fecioarelor înțelepte”*. Toți suntem chemați la fraternitate, iubire în Hristos. Creștinii, mai mult ca oricând, sunt chemați în a mărturisii, făcând vizibilă și vie credința lor. Aceasta se poate numai întrupând cuvintele Mântuitorului, devenind *“Sfinți”*. Toți creștinii avem o demnitate uluitoare, spune Sfântul Macarie Egipteanul. *“Creștinismul nu este ceva mediocru, ci o mare taină. Cugetă la propria ta noblete: căci ai fost chemat la o demnitate împăratească. Taina creștinismului este foarte departe de lumea aceasta”* (P. Evdokimov, *“Femeia și mântuirea lumii”*, Ed. Cristiana, București, 1995, p. 114)

Comuniunea dintre oameni a scăzut astăzi datorită lipsei de credință, de iubire și de sfințenie. Lumea va putea fi salvată de *“frumusețea Duhului Sfânt, cea a Femeii înveșmântate cu soarele”* (Ibidem, p. 231), care este *“Noua Evă”*, Maica Domnului.

Este timpul ca azi creștinii să-și manifeste credința trăind-o în *“viul vieții lor”*, să se redefiniească printr-o practică reală a iubirii și a înțelesului frățești. E greu să le propovăduiești necredincioșilor credința ta, dacă tu însuși nu te-ai supus ascultării și ascezei, despătimirii, purificării și iluminării. Astfel împărtășit cu Sfintele Taine ale Bisericii lui Hristos, creștinul primește putere și lumină, sfințenie și iubire de semeni, devine un mărturisitor viu prin ființa sa.

Lumea modernă a pierdut sensul existenței. Hristos cel întrupat pentru a noastră mântuire cere creștinilor să-L întrupeze, pentru că așa cum afirmă părintele Stăniloae: *“Numai când întâlnim absolutul într-o persoană concretă facem experiența transcendenței”* (D. Stăniloae, *“Iubirea creștină”*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1993, p. 50)

Soarta lumii actuale depinde în mare măsură de femeie. Așa cum au prezis și au intuit Serafim de Sarov, Macarie și Ambrozie de la Optina, femeia este *“inima omului”*, a lumii și a vieții celei noi plină de har.

Așa cum observă Paul Evdokimov, bărbatul este chemat să stăpânească pământul, femeia are însă chemarea de a lucra grădina sufletului. Astfel, ea este *“slava bărbatului”*, ajutor, izvor al vieții și sfințeniei. *“Ea umple lumea cu prezența ei dinăuntru, are darul pătrunderii directe în existența altcuiva, capacitatea nereflectată și nemijlocită de a sesiza imponderabilul persoanei umane”* (P. Evdokimov, *“Femeia și mântuirea lumii”*, Ed. Cristiana, București, 1995, p. 267)

Toată creștinătatea este chemată să urmeze exemplul Maicii Domnului, al Noii Eve, în sensul mântuirii și restaurării ființei umane. Iubirea este regula de aur a așezării creștine și condiție indispensabilă de a deveni cetățean al cerului. Iubirea mă trezește, mă responsabilizează și mă pune în comuniune cu ceilalți oameni și cu Dumnezeu. Cu cât este mai mare iubirea, cu atât este mai mare înfrățirea, dăruirea și jertfelnicia. Aceasta s-a realizat UNIC în Maica Domnului, care la picioarele Crucii *“a iertat totul, precum și El a iertat”*.

Iată ce ne spune Cuviosul Siluan Atonitul despre Maica Domnului: *“Maica Domnului n-a păcătuit niciodată, nici măcar cu un singur gând. Nici n-a pierdut niciodată harul, dar și în ea au fost mari înfrățiri; iar când stătea lângă Cruce, atunci înfrățirea ei a fost nemăsurată ca oceanul și chinurile sufletului ei au fost nemăsurat mai mari decât chinurile lui Adam la izgonirea din Rai, pentru că și iubirea ei era nemăsurată mai mare decât iubirea lui Adam în Rai. Și dacă a rămas în viață, e numai pentru că a întărit-o puterea Domnului, fiindcă Domnul a vrut ca ea să vadă Învierea Lui și, după Înălțarea Lui, să rămână pe pământ spre mângâiere și bucurie Apostolilor și noului popor creștin. Noi nu ajungem la plinătatea iubirii Maicii Domnului și de aceea nu putem înțelege pe deplin înfrățirea Ei. Iubirea Ei era desăvârșită. Ea iubea nemăsurat de mult pe Dumnezeu și Fiul ei, dar iubea cu o mare iubire și norodul. Nu putem pricepe aceasta pentru că în noi iubirea de Dumnezeu și de oameni e puțină”* (Cuv. Siluan Atonitul, *“Între Iadul Deznădejdi și Iadul Smereniei”*, Ed. Deisis, Sibiu, 1996, p. 106).

(din *„Gânditori creștini despre rolul femeii în mântuirea lumii”*, Ed. Tradiție, București, 1999)

O viață de femeie în mănăstire – Maica Doroteea Bărbieru (2)

Mănăstirea Pasărea

Cuvânt despre viața monahală de ieri și azi

Era sărăcie, dar era mai bine!

Am cunoscut în viața mea multe maici cu viață sporită. Eram mică atunci când am venit la mănăstire și pe cele dinaintea mea nu prea le-am cunoscut. Însă vreau să o pomenesc pe maica Arcadia Rădulescu, cea cu icoanele, pe maica Tomaida, maica Domnica. Au fost și maici proistoase [n.red.: cu rang mai înalt, starețe], maici bune, maici frumoase, cu viață. Toate însă s-au dus... Când am intrat eu la mănăstire, maica începea să-mi dea de lucru, să iau cunoștință cu casa, cu rostul casei. La biserică aveam ore împărțite. De dimineață făceam rugăciunea și ne împărțeam: fie ne duceam la biserică, fie rămâneam acasă și vedeam de cele ale gospodăriei. Maica se ducea la Biserică. Când venea Maica eu pregăteam masa. Pe la ora 11 mâncam cu Maica, strângeam masa și apoi ne așezam la lucru. Lucram, făceam treburile casnice și, la ora 4, când toca de Vecernie, ne duceam la biserică. Eu, fiind mai mică, stăteam și făceam treaba. La început m-au dat la o maică să învăț Ceaslovul, cântările și glasurile care se cântau la biserică. Aveam deci ore precise de învățat la măicuța profesoară.

Pe vremuri era o viață ce îmi plăcea mai mult. Era sărăcie, dar era ceva mai plăcut. Era mai bine, să știți că era bine! Nu era nici lumină electrică, ardeam doar lampa. Dar era o viață plăcută. Acum și sărbătorile parcă nu mai sunt aceleași. Pe atunci era slujbă de noapte... La ora 11:30 dădeam clopot, ne sculam, ne duceam la biserică. La 2:30 veneam de la Biserică, ori intram la război, ori lucram, țeseam, torceam. Era altceva, nu știu, luptam cu tinerețea, dar era altceva. Sărbătorile, praznicele mari, cu totul erau altceva. Venea Sfânta Treime, venea Paștele, se simțea ceva. Acum, ori eu nu mai simt lucrul ăsta ori... Dar stau și mă gândesc, zic că nu mai este ce era altădată. Erau măicuțe care nu mâncau carne, nu mâncau, se duceau cu trăsură la București, cumpărau pește, ne dădeau, când se făcea curățenie la biserică și puneau masa acolo, între nuci, în fața bisericii. Curățau policandrele, făceau frumos, simțeați că vine sărbătoarea, aducea Arhiereul, aducea Preotul. Era altceva, mamă. Când era lipsă de ploaie scoteau pe Sfântul Dumitru, scoteau pe Cuvioasa Paraschiva și vedeai că numaidecât se ridicau norii, dădea ploaie. Pe atunci lucram, lucram de toate, lucram la gherghef, lucruri fine – nici n-ai fi zis că sunt lucruri făcute de mână de maici, torceam, țeseam. Așa lucram, dărăceam lâna, lâna tigaie, dată de 5 ori prin dărac și apoi alegeam firul. Acum cine mai țese? Fetele din ziua de azi mai știu să țese. Am și acum ceea ce lucram, mai am fusul – un fus mititel și cu firul pe el -, am și războiul – îl mănâncă cariile. Vă spun drept, mă uit cu jale. Maicile nu mai știu să lucreze, sunt angajate la atelierul de icoane, la croitorie. Astăzi nu mai știu cum e treaba, vă spun drept. Nici nu prea mai pot să umblu. La vârsta mea nu mă mai pot duce nici la biserică. Am suferință, picioarele mă dor, un ochi l-am pierdut, văd numai cu unul. Zice să mă duc la doctor dar ce să caut acolo? Dacă îmi umblă la ochi poate îl pierd și pe asta care-l mai am. Mai bine mă mulțumesc cu atâta. Uite, stau cu Psaltirea mea aici și citesc la Psaltire. Psaltirea este Scriptura toată, aici este toată viața Mântuitorului, toți Proorocii. Și eu citesc și înțeleg, asta-i viața mea. Și știu că nu mai e viața de atunci.

Chemarea naturală (lumea) și chemarea spirituală (călugăria)

Eu am primit călugăria ca și o Nunta. Căci asta este călugăria, o Nunta. Este frumoasă, te pregătești de ea, călugăria este Nunta noastră, bucuria noastră. Și atunci trebuie să o întâmpini, cu daruri, cu pregătiri, cu preoți.

La intrarea în viața aceasta se fac recomandări, se fac niște selecții pentru cine să intre: "Atâtea surori vor fi recomandate pentru călugărie". Sunt necesare aceste selecții căci nu toți sunt chemați pentru lucrul acesta, se mai întâmplă să plece câte una din măicuțe. Se întâmplă mamă, îi chema lumea. Vine, nu știe ce vrea, intră în mănăstire, stă un timp și pleacă după ce vede viața de aici. Mulți nu știu ce vor. Mănăstirea fără chemare nu se poate. Omul trebuie să aibă chemare; dacă are chemare – rămâne, dacă nu, pleacă. Indiferent câți ani trec, unul, doi, trei, poate mai mulți, omul se răzgândește deseori și zboară. Dumnezeu a făcut lumea să se înmulțească și noi nu ne putem opune. Acum mă uit și la noi, suntem o casă aglomerată, am 9 fete.

Îndoială n-am avut! De ce să am!?

În viața mea, niciodată, dar absolut niciodată, nu am avut un moment de îndoială. Nu mi-a părut rău pentru nimic, mereu am zis că dacă vine acum Dumnezeu să-mi ia capul, eu îl pun. Ca și la Sfinți. Nu-l lepăd eu pe Dumnezeu, El m-a dus pe drumul ce a trebuit până la vârsta de 91 de ani. Nu am avut nici îndoială, nici nu m-a dus cineva în vreo ispită. Niciodată nu am avut îndoială. La Spital mi-am făcut și eu datoria. Întotdeauna mi s-a părut că, dacă sunt călugăriță nu trebuie să ies în lume, nimic, nici măcar până la poartă să-mi iau un suc. Nu! Când mă duceam să-mi iau salariul, nici măcar casierul nu mă cunoștea: "Din ce serie sunteți?". "Din prima, domnule casier!". Nu mă cunoștea, dacă eu nu ieșeam... Maicile celelalte mai ieșeau pe alee, pe colo, pe colo. Dar eu simțeam nevoia să intru să citesc, să lucrez lucru de mână, să-mi văd de bolnavi. Așa mi-a plăcut mie, așa am simțit eu. Dar îndoială n-am avut! Nu! De ce să am!?

Sunt și unele fete bune, să știți. Eu așa am părerea. Văd unele fete, cumiști, învăța, fac seminarul ... N-am ce să zic, văd că nu se întâmplă rele. Ei, s-a mai întâmplat, ca pe oriunde. Ce să faci, dacă le cheamă lumea ... Dar, mamă, tinerilor le doresc ce-mi doresc eu mie, tot ce-i bun și frumos în viața lor. Le doresc fericire. Celor care se căsătoresc, le doresc căsătorie fericită. Că Dumnezeu a lăsat pe om să se înmulțească, să slujească Lui, să știe pe Dumnezeu, să nu se lepede de El. Să-și crească pruncii, că pruncii sunt bucuria părinților. Iar dacă ei înțeleg căsătoria, pruncii să nu-i dea la Gheena că-i mare păcat! Mare păcat, că viermii neadormiți îi mănâncă !

Credința alungă frica

Maica mea era tare fricoasă. Eu n-am fost fricoasă, nici de când sunt eu și nici acum nu sunt fricoasă. N-am frică, de ce să-mi fie frică? Mi-e frică numai de Dumnezeu. Îmi omoară cineva trupul? Trupul se duce în pământ dar sufletul nu mi-l ia, nu-l poate lua. Trupul fără suflet nu trăiește. Trăiește trupul fără suflet? Nu trăiește! Sufletul este totul, Dumnezeu a suflat asupra omului și i-a dat viața. Poate că nu mi-am făcut destul datoria în fața Lui, eu simt că n-am făcut-o - fiindcă am avut mult de lucru, am muncit, am lucrat, poate trebuia mai mult să fac pentru Dumnezeu. Dar, totuși m-o ierta și pe mine, așa zic eu. Însă eu, prin credința mea, nu am frică. De ce să-mi fie frică?

O călătorie în lumea de dincolo

Să vă spun o întâmplare... Când eram mai tânără am cunoscut o fată, basarabeancă, de 19 ani, fiică de primar. Foarte bună fată! Avea 3 frați, risipiți, dați la o parte, duși prin Transnistria. Doi dintre ei au lucrat și pe aici, pe la noi, dar Dașa nu știa că sunt frații ei. Dașa o chema. Și am luat-o pe Dașa ... Ce fată! Mi-era dragă, era un copil de toată bunătatea. Într-o bună zi, era de ziua de Înălțare, are un somn... Pe la ora 4, mă scol. Dașa mea dormea, dormea frumos. Maica dormea. Maica, când a auzit că eu intru în magazie, miorlăiau și pisicile în jurul meu, vine și mă întreabă: "Dar Dașa unde e?" „Doarme!” “Scoal-o de acolo!” “Hai măicuță, las-o! Mai las-o!” “De ce, cum s-o las, du-te și scoal-o de acolo! O ții atâta, o înveți puturoasă?” “Hai măicuță, a fost și ea la biserică!”. Mi-era milă, nu puteam. Și mă duc s-o scol pe Dașa. Dar mai scoal-o pe Dașa! N-am mai putut s-o scol, Dașa era dusă. Era roză, frumoasă la față... Îi iau pulsul... Dormea. Încep să o ciupesc, de colea, de colea... Dașa nu e. Aveam o măicuță mai bătrână, mai curajoasă, care fusese pe la Spital. Zic: "Cheam-o pe maica Elisabeta!". Vine maica, cu sticla cu eter, dă-i să o scoale pe Dașa... N-a fost chip. Măicuța începuse să jelească. Îi zic: "Măicuță, fata se scoală, las-o! Se scoală ea!". N-a fost chip să mă asculte. "Lasă fata în pace, zic, se scoală ea!". În timpul ăsta Dașa a plâns în 3 rânduri. Îi curgeau lacrimile. Zic: "Uite, ea vede ceva, ea vede!". Îi curgeau lacrimile, le ștergeam, dar nu puteam să o scol. Au venit atunci musafiri de la București. Eu, dau fuga să fac niște cafea – nici n-aveam unde să fac cafeaua pentru musafiri. Vin și două doamne din Burdușani și se așează lângă ușă, se uitau la Dașa cum doarme. Eu, dădeam fuga la maică, mă duceam iar la Dașa. Cum v-am spus, Dașa a plâns în 3 rânduri.

Și, deodată, mi s-a părut că deschide ochii. N-am de lucru atunci și mă duc lângă ea, o mângâi: "Hai Dașa, ce faci tu mamă?". Atunci ea a adormit din nou. Zic: "Trebuie să se scoale!". După o jumătate de ora, într-adevăr, s-a sculat. Dașa, cum s-a sculat, zice: "*Hristos în mijlocul vostru!*". Și s-a pornit pe plâns! Erau doamnele alea acolo: "Spune-ne și nouă, ce ai văzut?". Ea zice: "Lăsați-mă nițel!". A plâns până s-a săturat. Că, de unde a venit ea, de asta a plâns, că ea nu mai trebuia să vină de acolo. Și ce a văzut ea? A văzut un cimitir, o biserică. Zice: "Am fost luată de două voci de bărbat, mă țineau ca în vață, care m-au dus și m-au plimbat peste tot. Eu aveam tot timpul în mână un buchet de flori. Și primul pe care l-am văzut a fost tata. Tata păzea două turme de oi. O turma de oi, neagră, într-o parte, răbdau de foame pe un pământ negru. În cealaltă turmă, turma cu oi, albe, frumoase, călcau pe flori și nu se duceau la iarbă nici una. Eu am început atunci să plâng de mila oilor care stăteau în țărână, și n-aveau apă, și n-aveau mâncare. Am mers mai departe, purtată de acele voci. Am văzut o groapă rotundă și din ea se auzeau țipete de femei. I-am întrebat pe cei care mă purtau: Ce-i aici? Zice: Tu mergi mai departe, aici sunt femeile care și-au omorât pruncii! Am mers mai departe. Am intrat în biserică, acolo se dădea ulei. Atunci vocile mi-au zis: Acum e timpul să pleci înapoi acasă! Dar eu nu doream să plec. S-a deschis apoi o prăpastie mare și vocile mi-au spus: Când vei ajunge dincolo să spui "*Hristos în mijlocul vostru!*". Atunci mi s-au smuls florile din mână și m-am trezit aici". Dar, când a dat să treacă, a uitat ce avea de spus și a început să plângă. A stat și s-a gândit: "Doamne, ce trebuia să spun?" Și, când și-a adus aminte s-a deșteptat spunând: "*Hristos în mijlocul vostru!*" Deci așa Dașa a văzut iadul, a văzut Raiul, a văzut florile și a văzut pe tatăl ei care a murit în Transnistria.

Minunea de la mănăstirea Pasărea

Am avut o broșurică, îmi pare rău că nu o mai am, cred că mi-a luat-o cineva. Se numea "Minunea de la mănăstirea Pasărea". În aceasta broșură zice că era o doamnă care în fiecare an venea în posturi, se împărtășea. Maicile toate o știau că este doamna cutărică... a venit doamna cutare. Măicuțele, așa sunt ele, respectau pe doamnele astea credincioase. Ea venea și se împărtășea în fiecare post.

La noi, în Biserica, în stânga, o maica bătrână, cu viața într-adevăr ca o Sfântă, se ruga. Era sărbătoare. A venit atunci și doamna asta, să se împărtășească. Toata lumea la rând, cum trebuie. Și, când preotul i-a dus lingurița la gura, din linguriță o scântee s-a desprins și s-a stins în tavan. Maica, cu viața ei curată, s-a gândit: "Femeia asta are un păcat ascuns! O iau acasă, îi dau o cafea, să o văd eu, să îmi spună ce are. Ca s-a împărtășit, zice ea, dar mai are un păcat ascuns!". A chemat-o acasă și i-a zis: "Doamnă, dumneata te-ai împărtășit dar un păcat tot nu l-ai spus!" "Nu măicuță, am spus tot!". "Nu-i adevărat, eu știu!", și măicuța i-a spus tot ce a văzut. "Dacă dumneata nu ai spus păcatul, el tot va ieși la lumina! O să vezi ca am dreptate!" E, a trecut timpul, doamna a plecat. Apoi, în București, într-un cimitir, cum este acolo, că fiecare mormânt are parcela lui, groparii săpau alături de unde era înmormântat soțul doamnei. Și, în timp ce săpau, cade căpățâna mortului, soțul doamnei, cade căpățâna în groapa alăturată. Când groparii o ridică, văd că avea un piron înfipit în creștet. Deci ea își ucisese soțul.

Așa a avut dreptate măicuța noastră când a spus că va veni Legea. Pe Dumnezeu nu-l putem înșela. Tot ce se lucrează la întuneric iese la lumina.

Răbdarea

Prin răbdarea ta vei agonisi plata ta. Noi trebuie să răbdăm, să răbdăm și de la dușmanii noștri, și de la toți. Să răbdăm! Dacă sunt lucruri bune, pe care noi trebuie să le dăm altora, să le dăm. Iar dacă nu putem să facem bine, rău să nu facem! Să răbdăm! Răbdarea, să știți, răbdarea este mântuirea noastră. Prin răbdare noi ne mântuim. Dar răbdare curată! Răbdare! Să răbdăm! Multe sunt de răbdat, zice cineva: "Ei, dar până când sa rabzi?" Mai rabzi, se poate răbda, dacă eu vă spun.

Eu stau de vorbă cu Psalmii... ei sunt hrana mea

Cred cu toată inima mea tot ce se spune în Sfânta Scriptură, în Evanghelie. Cred în toate sfaturile pe care Dumnezeu ni le-a dat și după care noi ne conducem credința noastră ortodoxă. Eu stau de vorba cu Psalmii mei, îi am mereu alături. Să spun o întâmplare. Am avut un doctor, îmi cununase nepoții. Îi murise copilul de leucemie. Îmi zice: "Ce-i aia Dumnezeu?". Îi spun: "De ce faci atunci, domnule, parastas?" "Păi, dacă face toată lumea ...". Și atunci, m-am repezit ca o leoaica, și i-am zis: "Domnule doctor, dumneata ești ca cel mai incult om! Ascultă aici, nu de la mine: *"Zis-a cel nebun în inima sa: "Nu este Dumnezeu!" Stricatu-s-au oamenii și urâți s-au făcut întru îndeletnicirile lor. Nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul."* A făcut doctorul niște ochi mari. Zic: "Nu de la mine este! Aici, în Psalmi, este totul!" Auziți: *"Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria. Ziua zilei spune cuvânt, și noaptea nopții vestește știința. Nu sunt graiuri, nici cuvinte, ale căror glasuri să nu se audă. În tot pământul a ieșit vestirea lor, și la marginile lumii cuvintele lor. În soare și-a pus locașul Său; și El e ca un Mire ce iese din câmara Sa. Bucura-se-va ca un uriaș, care aleargă drumul lui. De la marginea cerului ieșirea Lui, și oprirea Lui până la marginea cerului; și nu este cine să se ascundă de căldura Lui"*. Mamă, este o frumusețe aici, Psalmii sunt hrana mea, eu cu asta trăiesc.

Despre alte religii și despre secte

Ceilalți care se roagă, tot unui Dumnezeu se roagă. Dar fiecare după cum Îl înțelege. Eu, dacă în viață m-am născut ortodoxă și văd eu minunile pe care Dumnezeu le-a făcut cu mine, nu mă pot schimba. Să vă dau un exemplu. Când am venit în mânăstire, la început, în fiecare an, îmi curgea sânge din nas. În ultima săptămână din post nu puteam să mă împărtășesc. Maica îmi zice: "Du-te la părintele, vezi ce poți să faci ca să te poți împărtăși!" și părintele meu duhovnic, m-a pus în genunchi și mi-a citit. Și, o data în viața mea, am simțit atunci până în unghii o transformare cu fiecare cuvânt pe care părintele îl citea. Atunci nu înțelegeam nimic, eram o proasta, o copilă. Dar cuvintele îmi intrau prin urechile deschise, și simțeam cuvânt cu cuvânt. A fost o minune cu mine, de atunci nu mi-

a mai curs sânge din nas. Dar să n-avem frica de celelalte religii. Nu ne pot ele trage de partea lor. Poate unii pleacă la alte religii dar ăia care pleacă nu cunosc pe Dumnezeu. Că, dacă l-ar cunoaște nu s-ar duce. Să vina la mine, să le spun eu!

Eram odată, cu frații mei, preoți călugări, în tramvai; veneam de la Sinaia. Un domn îmi face loc să mă așez pe scaun: "Poftiți măicuță!". Îi mulțumesc, mă așez, el se așează lângă mine. Zice: "Eu sunt ateul" îmi spun: "Atunci Dumnezeu să te întoarcă la credință!". El, imediat: "Ce-mi spui mie de Dumnezeu!". Zic: "A, nu vorbi așa, cine a făcut Cerul și Pământul?". Îmi spunea el mie că nu știe Scriptura, că nu știe nimic. Mă uit la el și îi spun: "Domnule, ești udat citit, se vede că nu ești tu om care să nu fi învățat carte, să nu fi citit din Scriptură!". Și uite așa, am dus o discuție cu el, astfel că, la plecare, mi-a zis și "Sărut-mâna!". Era ateu?! Nici vorbă. Era o ispita, dorea să mă încerce.

Comunicare și comuniune

Eu de vorbit vorbesc cu oricine. Cu oricine vorbesc. Însă, zice Psalmul: "*Pune Doamne, strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejur buzelor mele! Să nu abați inima mea spre cuvinte de viclesug, ca să-mi dezvinovățesc păcatele mele*".

Nu mi-e frică de singurătate dar n-aș fi putut trăi singură. Dumnezeu, când l-a făcut pe om, a spus că nu este bine să fie singur. Și i-a creat soție. Atunci și eu, ca maică, să trăiesc singură!? Să nu poată trăi lângă mine niște suflete cu viața curată a lui Hristos!? Și uite, am 8 ucenice, iar cu mine suntem 9 în chilia asta. Să nu vă fie deci frică de singurătate. Chiar și singur de ești nu ești singur, Dumnezeu este cu tine. Cine zice că nu e Dumnezeu cu el, e mincinos. El este cu noi. Dar să nu-l respingem, să nu zicem rău lui Dumnezeu! Că ăsta este singurul lucru de neiertat; pe Dumnezeu nu trebuie să-l bârfim.

Aceste sfaturi dau ucenicilor mele: Să-și facă datoria față de Dumnezeu și când cere Biserica, ele să se prezinte. Au fost duse la studii, au profesori, le-am lăsat să cânte, le-am lăsat să se duca la biserică. Dacă nu aveau dragoste față de Dumnezeu și de Biserica, nu țineam nici una. Și sunt așa cum mi-am dorit! Nu m-au dezamăgit niciodată. Sunt ca albinele, uite, udă florile, toate se duc colo, se duc colo. Când vine ora de biserică, gata, imediat se duc. Nu sunt mândre, au învățat carte, au învățat să cânte, să citească ... N-am treabă. Așa sunt ucenicele mele!

Să ne rugăm pentru cei în nevoi și pentru dușmani

Numai Ochiul lui Dumnezeu știe cum se va petrece trecerea mea la cele veșnice. Eu spun că El e bun și că ne va trece pe toți. Pentru smerenia mea nu pot spune însă că sunt pregătită pentru clipa aceea. Niciodată omul nu e pregătit, că nu știe ceasul și ziua când va veni. De aceea noi stăm mereu cu Dumnezeu în suflet. El poate ne cheamă noaptea, din somn... Eu pun capul pe perna (arde candeluța alături) și încep să-mi spun rugăciunea până adorm. Uneori nu pot să mai adorm, mai am vreo indispoziție, mai aud că se întâmplă atâtea nenorociri în țara asta și încep să plâng pentru cei fără case, pentru copiii pe care-i văd în fel și chip, pentru atâtea chinuri ce sunt pe lumea asta. Și plâng, nu pot să fiu indiferentă, plâng că nu pot să ajut. Ajut și eu doar cu o rugăciune și zic: "*Doamne, ai mila de ei, și de sufletul meu, și de toți care sunt în chinuri! Dă-le Doamne, celor flămânzi, dă-le sațiu, ca să se sature măcar cu o picătura de mâncare!*"

Ce-mi doresc eu mie, doresc la toți, La toată lumea. Mă rog și pentru dușmanii mei, mă rog pentru ei. Zice Domnul: "*Rugați-vă pentru dușmanii voștri*". Numai așa vă place Dumnezeu. Deci sănătate să aveți, Mântuire, și să primiți de la mine tot ce am eu, tot ce mi-a dat Dumnezeu. Vă dau din toată inima. Dumnezeu să vă împartă tot ce am, și anii mei, și toate simțămintele mele. Căci Dumnezeu a făcut lumea din iubire.

(subtitlurile aparțin redacției)

Cine își iubește femeia pe sine se iubește (Efeseni, 5, 28)

Efeseni cap. 5: Îndemnuri cum să ne purtăm în viață cu sfințenie. Îndatoririle soților 5, 25-33: „Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica, și S-a dat pe sine pentru ea, Ca s-o sfințească, curățind-o cu baia apei prin Cuvânt, Și ca s-o înfățișeze Săși, Biserică slăvită, neavând pată sau zbârcitură, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă și fără de prihană.

Așadar, bărbații sunt datori să-și iubească femeile, ca pe înseși trupurile lor. Cine își iubește femeia pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica. Pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. (**Fac. 1, 27: Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său: a făcut bărbat și femeie**). Taina acesta mare este... Astfel și voi, fiecare așa să-și iubească femeia ca pe sine însuși; iar femeia să se teamă de bărbat”.

Rugăciunea unui soț pentru soția sa / Rugăciuni pentru felurite trebuințe

Dumnezeul meu, Tu mi-ai dat o soție ca tovarășe nedespărțită a vieții mele și să-mi fie partașă soartei în timpul călătoriei mele pe pământ. Fă, Preabunule să cunosc că încredințându-mi acesta ființă, din mâinile Tale mi-ai încredințat-o; că floarea frumuseții, blândeții și a bunătății fiind însușirile firii sale, totdeauna este supusă, prin însăși firea sa, la felurite slăbiciuni și neputințe.

Ajută-mi să nu fiu nedrept cu ea, să nu pretind lucruri mai presus de puterile ei. Căci dacă nu cerem de la strălucitorul trandafir să înflorească afară de timpul său și de la frageda viorea să aibă tăria și trăinicia copacilor, cum voi cere de la soția mea lucruri mai presus de puterile ei? Desființează din inima mea mândria neomenească și cruntul drept al celui mai tare, care m-ar îndemna a mă purta cu asprime cu o ființă pe care dragostea a aruncat-o în brațele mele și pe care legile o țin încă lângă mine, când poate această dragoste este stinsă. Fă să cunosc că este nedrept a călca în picioare/a disprețui o floare ce m-a bucurat în frumosul timp al primăverii.

Dreapta judecată îmi poruncește, o Dumnezeu meu, că fiind eu însumi căzut în mii de greșeli, să sufăr cu răbdare pe cele ale soției mele; a ierta, a trece cu vederea greșelile deapropaelui este fapta dragostei poruncite de Tine, și numai astfel procedând noi, îndrăznim să cerem ca și Tu să ne ierți, precum iertăm și noi. **Tatăl nostru**, nu al meu, nu al tău, nu al lui

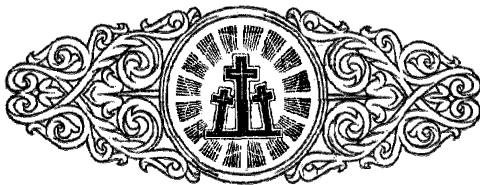
Ajută-mi ca prin vorbe și fapte, deopotrivă, să-i dovedesc soției mele că ea are în mine un bun și iubitor companion. Și dacă în acest fel nu reușesc s-o conving de toate cele de mai sus, să mă feresc a fi aspru cu ea. Din contră, unei iubiri îndelung-răbdătoare (**I Cor. 13, 2: dacă dragoste nu am, nimic nu sunt**) nu se poate împotrivi nici cea mai rece (calculată?) inimă. Gheața groasă ce acoperă răurile se topește când bate neîncetat vântul cald al primăverii. Dumnezeu meu, Tu care cârmuiești inimile, cârmuiește-le și pe ale noastre, astfel ca buna înțelegere să unească sufletele noastre.

Iar dacă Tu ai hotărât să cerci inima mea, dă-mi răbdare, ajută-mă să nu mă port împotriva poruncilor răbdării, nici să fiu nedrept cu cei ce au fost nedrepți cu mine (**Ps. 136: La râul Babilonului 8-9: Fiica Babilonului, ticăloasă! Fericit este cel ce îți va răsplăti fie fapta ta pe care ai făcut-o nouă, Fericit este cel ce va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră**)

Ajută-mă să nu fac nenorocită, prin purtarea mea, ființa încredințată mie pe veci spre a fi una (Efeseni). Ci, printr-o înțeleaptă unire, bucurându-ne de fericirea pământească - așa incompletă cum este ea - să binecuvântăm totdeauna numele Tău. Amin.

Rugăciunea unei soții pentru soțul său

Doamne, Preabunule, ajută-mă ca prin dulceața purtării mele să împart cu el, fără cârtire, norociri și nenorociri. Păzește-mă de nevinuțiile în care cad cele care nu cunosc prețul unui soț bun și trag după ele neînțelegerea, dezgustul și nefericirea. Ascultă, Preabunule glasul meu și trimite binecuvântarea ta asupra zilelor noastre. Amin.

◆ Papa a vizitat Grecia

Suveranul Pontif a sosit la Atena pe 4 mai, fiind primul papă care a pus piciorul în capitala elenă de la Marea Schismă din 1054. El a cerut iertare pentru catolicii care au păcătuît împotriva ortodocșilor în decursul istoriei, referindu-se și la „*dramatica cotropire de către cruciați, în 1204, a Constantinopolului*”. A afirmat că „*Biserica Catolică este irevocabil angajată pe calea către unitate cu toate Bisericile*”, dar că „*unele modele de unitate din trecut nu mai corespund dorinței de unitate... din prezent*”, totuși nu a înfierat Uniația în mod direct.

PF Hristodoulos, Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Elene, a reproșat Papei că nu a exprimat până acum nici un cuvânt de mângâiere pentru creștinii ortodocși din insula Cipru (jumătate din insulă este ocupată de turci de un sfert de secol). În discuțiile preliminare vizitei, PF Hristodoulos insistase ca Vaticanul să se exprime public în această privință, dar s-a izbit de un refuz categoric! De asemenea, PF Hristodoulos a spus că până acum nu a fost auzită nici o cerere de iertare privind prozelitismul neloial al Uniației latine și că „*problema Uniației constituie motivul principal al blocajului dialogului teologic dintre romano-catolici și ortodocși... Noi așteptăm un cuvânt curajos care să fie rostit de pe buzele Voastre, un cuvânt al unui episcop creștin care vorbește din inimă*”.

S-a dat citire unei *declarații comune*, evocând idealurile ecumenismului, respingând violența („*condamnăm orice recurgere la violență, la prozelitism și*

fanatism în numele religiei”) și deplângând secularizarea Europei. Papa a vorbit în fața a 15.000 de credincioși în Palatul Sporturilor de la Atena, Biserica greacă refuzând să-i pună la dispoziție stadionul cu 80.000 de locuri.

Grecia este a treia țară ortodoxă vizitată de Papa (după Georgia și România), urmând apoi să viziteze Ucraina (23-27 iunie) și Rusia. Luând act de dialogul de la Atena și de cererea de iertare a Papei față de ortodocșii de pretutindenii, Patriarhul Rusiei, Alexei al II-lea, a concluzionat: „*Eu cred că trebuie să judecăm după fapte*”. Iar în ce privește o vizită în Rusia, S. Sa a spus că principalul obstacol al vizitei este expansiunea catolicismului în Rusia, Belarus, Ucraina, Kazakhstan, pe fondul apelurilor de iertare și reconciliere.

◆ Pâinea de la Vatican nu e de la Vatican!

În Ortodoxie sunt **cinci** tipuri de pâini (euharistia, paștile, artosul, prescura și anafura), **două** dintre ele fiind în amestec cu vinul (euharistia și paștile) și toate fiind în legătură cu preotul și altarul, toate fiind sfințite. Într-un fel, am putea spune că ele sunt imaginea celor cinci pâini și doi pești din Sfânta Scriptură, cu care au fost săturați mii de oameni.

Iată însă că cineva (nu se știe cine) a inventat o altă pâine, pâinea de la Vatican sau Ierusalim. Vaticanul spune că nu este a lui, catolicii chiar mirându-se că ortodocșii au receptat cu entuziasm

această născocire. Ea s-a răspândit în timpul Postului Mare, deși se prepară cu lapte! A învins dorința unor ortodocși de a scăpa repede de boli trupești și sufletești, căci pâinea de Vatican este „făcătoare de minuni și îndeplinește dorințele”. Ea nu este sfințită, decât poate dacă a fost sfințită la origine (cel care a făcut-o prima dată), în schimb ea se obține în urma unui ritual magic (ca talismanele) și este poruncă să fie dată mai departe în multe copii, asemenea scrisorii (și lanțului) Sfântului Anton. Nu este nimic ortodox aici. Pentru vindecări noi avem Taina Sfântului Maslu iar Pâinea Euharistică (Sf. Împărtășanie) este însuși Iisus – Pâinea Vieții (In. 6, 35)

◆ A fost abrogat articolul 200 din Codul Penal, referitor la relațiile homosexuale

Prin abrogarea art. 200, România corespunde criteriilor de aderare la Uniunea Europeană și rezoluției 1123 / 1997 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Homosexuali (sodomii) sunt deci liberi să se asocieze și să facă prozelitism (să-și facă propagandă, să îndemne sau să ademenească alte persoane să practice relații homosexuale). Pentru a echilibra cât de cât situația s-au înăspriț pedepsele pentru viol și pedofilie (acte sexuale/homosexuale cu un minor), adăugându-se ca pedeapsă și interdicerea unor drepturi. De asemenea, ademenirea minorilor se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Menționăm că, într-o apariție televizată, PS Vicențiu Ploieșteanu - episcop-vicar patriarhal a declarat că Biserica este de acord cu aceste măsuri. Ne-a parvenit ulteior informația că Consiliul Europei nu e mulțumit, dorind măsuri și mai liberale. Credem că este doar un zvon care să ne facă să credem că am făcut un compromis bun.

◆ În Israel homosexualii pot adopta copii

După Olanda, țara drepturilor homosexuale depline, a urmat Israelul, care a votat dreptul homosexualilor și lesbienele de a adopta copii. Mai mult, aceștia primesc lunar 300 de dolari SUA. Legiferarea a avut loc chiar cu ocazia sărbătorii iudaice Hanuca (21-29 dec. 2000)! Chiar în Țara Sfântă, pe unde a călcat Hristos, sodomii sunt la ei acasă. Bineînțeles că acest lucru se va întâmpla și în România, căci unui compromis îi urmează altul și din aproape în aproape, ajungem în Sodoma. Satana se grăbește căci timpul lui este scurt. Arma și arta lui: compromisul. Să nu uităm că este și foarte deștept (pe lângă că știe Biblia pe de rost), căci atunci când era lângă Dumnezeu era preaplin de înțelepciune!

◆ Biserica Ortodoxă Rusă este în faliment

Deja în 1999 deficitul Bisericii era de 16 mii de miliarde de ruble! O soluție ar fi retrocedarea proprietăților mobile și imobile confiscate în perioada sovietică. Dar răspunsul oficialilor a fost că nu se va face nici o retrocedare. O altă soluție ar fi să se instituie un impozit. Răspunsul oficialilor a fost însă că *Biserica este separată de Stat* și să se susțină singură, prin contribuțiile credincioșilor.

◆ Crăciunul are probleme în SUA

Un avocat evreu, Rick Ganulin, din orașul Cincinnati a cerut desființarea zilei de 25 decembrie ca sărbătoare legală. Tribunalul a respins însă cererea lui. Avocatul evreu spune că el nu se opune celebrării Crăciunului de către creștini, dar că ea este o violare a *separării constituționale dintre Stat și Biserică* și că situația favorizează creștinismul ca religie. Putem fi siguri că astfel de încercări vor mai fi, iar când situația va fi favorabilă, se va reuși!